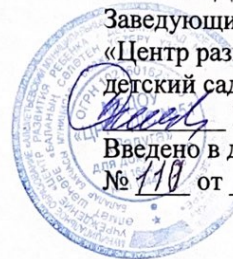

Рассмотрено и утверждено
на педагогическом совете
от «01» 09 2021 г.
протокол № 1

УТВЕРЖДАЮ
Заведующий МБДОУ
«Центр развития ребенка –
детский сад № 51 «Радуга»
Г.И.Сахавова
Введено в действие Приказом
№ 110 от 09 2021 г.

Рабочая программа воспитателя (по обучению детей татарскому языку)
муниципального бюджетного дошкольного образовательного учреждения
«Центр развития ребенка – детский сад № 51 «Радуга» Республики Татарстан
на 2021-2022 учебный год

В соответствии с Федеральным государственным образовательным стандартом ДОУ, реализуя учебно- методический комплект.

Әлмәт муниципаль районы мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү муниципаль бюджет учреждениясе
«Салават күпере» 51 нче балалар бакчасы – баланы үстерү үзәге»
балалар бакчасы татар теле тәрбиячесенен
2021-2022 нче уку елына эш программасы

Мәктәпкәче белем бирү Федераль дәүләт белем стандартларын күзгә тотып, укыту методик комплектларга нигезләнәп.

Татар теле тәрбиячесе Таһирова З.Ж.
Воспитатель (по обучению детей татарскому языку) Тагирова З.З.

г. Альметьевск РТ, 2021 год

Кереш сүз

Норматив- хокукий документлар

Эш программасы мәктәпкәчә мәгәриф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив- хокукий актлар нигезләмәләренә көйләнгән.

Федераль жирлегендә:

- 29.12.2012 елдан №273-ФЗ « Россия Федерациясенә белем бирү турында» Федераль законы;
- Мәктәпкәчә мәгәрифнең Федераль дәүләт белем стандарты (Россия Федерациясе Мәгәриф һәм фән министрлыгының 2013 елның 17 октябрендә 1155 нче номерлы боек нигезендә расланган);
- СП 2.4.3648-20 « Балаларны һәм яшләрне тәрбия һәм уку, ял һәм сәләмәтләндрү турында оешмаларга карата санитар-эпидемиологик тәләпләр»;
- СП 1.2.3685-21 « Кеше өчен яшәү тирәлеге факторларның иминлеген һәм зыянсызлыгын тәмин итүгә карата гигиена нормативлары һәм тәләпләр»;
- «Мәктәпкәчә мәгәрифнең белем бирү эшчәнлеген төп гомуми белем бирү программалары нигезендә оештыру һәм тормышка ашыру»(Россия Федерациясе Мәгәриф һәм фән министрлыгының 3013 ел 30 август 1014 нче номерлы боекы);

Төбәк жирлегендә:

- Татарстан Республикасының 2013 ел 22 июль 68-ЗРТ номерлы « Белем бирү турында» Законы;
- Татарстан Республикасының « Татарстан Республикасында Татарстан Республикасының дәүләт телләре һәм башка телләре турында» Законы;

Мәктәпкәчә белем учреждениесе жирлегендә:

- МБДОУ Уставы;
- МБДОУ ның төп белем бирү программасы турында нигезләмәсе;

Эш программасы белем бирү өлкәләре буенча куелган бурычларны күздә тотта.

Балалар бакчасында рус һәм башка милләт балаларына татар теле өйрәтү программасы.

АҢЛАТМА ЯЗУЫ.

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законьнда һәм Татарстан Республикасында башка телләренә саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзү бурычы куелды.

Балалар бакчасында татар теленә өйрәтү программасы (алга таба программа) “Мәктәпкәчә төп гомуми белем бирү программасы структурасына Федераль дәүләт таләпләре”нә (РФ Мәгариф һәм фән министрлығының 23.11.2009 елда 655 нче карары нигезендә расланган) нигезләнәп төзелде.

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләренәң эчтәлеген чагылдыра. Программа мәктәпкәчә яшьтәге баланың үсеш закончалыкларына, шәхси һәм эшлекле якин килү турындагы фундаменталь тикшеренүләргә, тел өйрәтү процессында методик стандарт итеп кабул ителгән коммуникатив технология принципларына (Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов, Е. А. Пассов) чагылыш тапкан фәнни тикшеренүләргә, гамәли эшкәртмәләр һәм методик киңәшләргә, мәктәпкәчә мәгариф системасы эшчәнлеген ачыклаучы норматив хокукый актлар, нигезләмәләренә көйләнгән.

Программа принциплары.

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга эзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренәң үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Күрсәтмәлек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенәң төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнәштә тормышка ашыру принцибы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, ижади сәнгать, музыка.

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклекле күздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенәң мотивлашкан булу принцибы - бала материалны үзе өчен кызык булганда, үзенәң шәхси ихтыяжларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерли башлай. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау,

кызыклы таныш геройлар (Акбай, Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар.

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек(таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, жырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлегенә өчен материаллар.
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.
7. Эш дәфтәрләре.

Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: тасвирлау, уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: тасвирлау, үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, жырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (эти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Ижади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләренә ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, жырлау, кабатлау, ишеткән сүзгә рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

Татарча сөйләшәргә өйрәткәндә куелган минимум бурычлар.

Программа өч проектны һәм аларның төп максатларын һәм бурычларын үз эченә ала:

“Минем өем” проекты (4-5 яшь).

Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.

Бурычлар: 1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.

2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.

3. Бер – береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.

“Уйный – уйный үсәбез” проекты (5-6 яшь).

Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.

Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.

2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәжәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.

3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты (6-7 яшь).

Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен басту, сүз һәм сүзтезмәләрен төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.

Бурычлар: 1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.

2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләмә белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.

3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәжәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

Укыту методик комплектының эчтәлегә.

Һәр проект түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) тематик план;
- 2) эшчәнлек конспектлары;
- 3) балалар һәм эти-әниләр өчен эш дәфтәрләре;
- 4) аудиоязмалар;
- 5) анимацион күренешләр;
- 6) күрсәтмә, таратма материаллар;
- 7) диагностик материаллар.

“Минем өем” проекты. (4-5яшьлек балалар өчен)

Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: эти, эни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)

Проектның эчтәлегә түбәндәге темалардан тора:

- гаилэ
- ашамлыктар
- уенчыктар
- саннар

Атна дэвамында 20 шэр минутлык 3 эшчэнлек оештырыла.

Тематик план.

Актив сузлэр	Сөйлэм урнэге	Аудиоязма Эш дэфтэре Мультфильм
Гаилэ – 18 сэгать (1-18)		
эти эни малай кыз мин исэнмесез сау булыгыз исэнме эт песи әйе юк сау бул әби	-Бу кем? -Эти (эни, бабай, әби, кыз, малай). -Кем юк? -Эти (эни, бабай, әби, малай, кыз). -Исэнмесез. -Син кем? -Мин Коля (Оля). -Мин малай. -Сау булыгыз! -Исэнме, эни (эти, бабай, әби, кыз, малай, Мияу, Акбай). -Сау бул, эни (эти, бабай, әби, кыз, малай). -Кем анда? -Мин песи. Мин Мияу. -Кил монда. -Мин эт. Мин Акбай. -Кил монда. -Син Коля? -Әйе, Коля. -Син малай (кыз)? -Әйе (юк). -Эти? (эни, бабай, әби, кыз, малай).	Аудиоязма №1-23 Дэфтэрдэ эш №1-4 Мультфильмнар: 1. “Өйдөгез, дуслашыйк” 2. “Качышлы уйныйбыз” 3. “Шалкан”

бабай	-Әйе. -Әни? (әти, бабай, әби, кыз, малай). -Юк. -Малай? -Юк, кыз. -Кыз? -Әйе, кыз.	
әйбәт	-Хәлләр ничек? -Әйбәт.	
Ашамлыктар – 12 сәгать (19-30)		
ипи мә рәхмәт	-Мә, ипи (алма, сөт, чәй). -Рәхмәт, әби.	Аудиоязма №24-39
алма сөт чәй	-Коля, мә ипи (алма, сөт, чәй). -Рәхмәт.	Дәфтәрдә эш №5-10 Мультфильмнар: 1. “Тәмле” кибетендә” 2. “Азат кунак чакыра”
тәмле кил монда утыр	-Мияу, кил монда. Утыр. (Акбай, Коля, Оля) -Оля, кил монда. Мә ипи (алма, сөт, чәй). Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле (ме)? -Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле. Рәхмәт.	
аша эч	-Мә, тәмле алма (ипи). -Мә, ипи (алма) аша. -Мә, сөт (чәй) эч.	
Уенчыктар – 18 сәгать (31-48)		
туп	- Бу нәрсә? - Туп (курчак, куян, аю).	Аудиоязма №40-53
бир	-Курчак (туп, куян, аю) бир. -Мә, курчак (туп, куян, аю).	Дәфтәрдә эш №11-13
зур кечкенә	-Бу нәрсә? -Аю (курчак, куян, туп).	Мультфильмнар: 1. “Паркка сәяхәт”

<p>матур курчак</p>	<p>-Аю (курчак, куян, туп) нинди? -Аю (курчак, куян, туп) зур (матур, кечкенә, әйбәт).</p> <p>- Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур (кечкенә, матур, әйбәт).</p>	<p>2. “Уенчыклар үпкәлэгән” 3. “Күнелле уеннар” 4. “Акбай һәм Мияу мажаралары”</p>
<p>куян аю уйна</p>	<p>-Аю (курчак, куян, туп)? -Әйе. -Курчак (аю, куян, туп)? -Юк.</p> <p>-Бу нәрсә? -Аю (курчак, куян, туп). -Мә, аю (курчак, куян, туп). Уйна.</p> <p>-Коля, кил монда. Уйна. -Оля, кил монда. Уйна.</p> <p>- Аю (курчак, куян, туп) бир. - Аю (курчак, куян, туп) нинди? - Аю (курчак, куян, туп) зур. - Аю (курчак, куян, туп) кечкенә.</p>	
<p>ю</p>	<p>- Мә, зур аю (курчак, куян, туп). - Мә, кечкенә аю (курчак, куян, туп). -Аю (курчак, куян), кил монда. Аша (утыр, эч, уйна).</p> <p>-Коля (Оля), аю (курчак, куян, туп) ю.</p>	
<p>хәлләр ничек?</p>	<p>- Исәнме, Мияу! - Исәнме, Акбай! - Хәлләр ничек? - Әйбәт.</p>	
<p>пычрак чиста</p>	<p>-Туп (курчак, куян, аю) нинди? -Туп (курчак, куян, аю) пычрак (чиста). -Туп ю. -Туп чиста? - Юк, туп пычрак. (Әйе, туп чиста).</p>	

	Ю, ю, ю – туп (курчак, аю, куян) ю.	
Саннар - 6 сэгать (49-54)		
бер ике өч дүрт биш	-Ничэ? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) алма. -Ничэ малай? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) малай. -Ничэ кыз? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) кыз. -Өч? -Юк. -Ике? -Әйе. -Ничэ аю (туп, курчак, куян)? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) аю.	Аудиоязма №54-60 Дәфтәрдә эш №14 Мультфильм: 1. “Уйный-уйный санийбыз”
Кабатлау - 6 сэгать (55-60)		
		Аудиоязма №25 Дәфтәрдә эш №61-64 Мультфильм: 1. “Күнелле ял итәбез”

“Уйный – уйный үсәбез” проекты. (5-6 яшьлек балалар өчен)

Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничэ, суган, бәрәңге, алты, жиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинка, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38 сүз)

Сөйләм үрнәкләре: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз).

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- яшелчәләр
- ашамлыклар
- савыт- саба
- киёмнәр
- шәхси гигиена
- өй җиһазлары

- бэйрэм “Туган көн”
- бэйрэм “Сабан туй”
- Уртанчылар төркемендәге темалар(гаилә, ашамлыклар, уенчыклар, саннар) ел дәвамында кабатлана.

Атнага 25 шәр минутлык 3 эшчәнлек оештырыла.

Тематик план.

Актив сузләр	Сөйләм урнәге	Аудиоязма Эш дәфтәре Мультфильм
Кабатлау – 3 сәгать (1-3)		
	“Минем өем” проекты буенча	Аудиоязма №1 Дәфтәрдә эш №1 Мультфильм: 1. “Шалкан”
Яшелчәләр – 21 сәгать (4-24)		
кишер баллы ничә суган бәрәңге кыяр кәбестә нинди алты жиде сигез тугыз	-Бу нәрсә? -Кишер. -Мә, кишер. -Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? -Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Рәхмәт. -Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Кечкенә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)	Аудиоязма №2-24 Дәфтәрдә эш №2-6 Мультфильмнар: 1. “Баллы кишер” 2. “Уйный-уйный эшлибез” 3. “Юл мажаралары” 4. “Кем эшләми, шул ашамый”

ун

-Кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр) нинди?

-Кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр) тэмле, зур (кечкенэ), матур, чиста (пычрак)

Кишер баллы.

Алма баллы.

-Мэ кишер(алма), аша. Баллы?

-Әйе, баллы. Рэхмэт.

-Ничэ кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр)? Сана.

-Ике (1-10) кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр)

-Оля, кил монда. Мэ, ике (1-10) кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр)

-Ике (1-10) кишер (суган, бэрэнге, кэбестэ, кыяр)

-Оля, кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер) бир.

-Мэ, кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер).

-Рэхмэт.

-Коля, (1-10) кэбестэ (суган, бэрэнге, кишер, кыяр) бир.

-Мэ, (1-10) кэбестэ (суган, бэрэнге, кишер, кыяр).

-Сау бул, Коля.

-Ничэ кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер)?

-Бер (1-10) кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер).

-Кыяр (суган, бэрэнге, кэбестэ, кишер) пычрак.

<p>кызыл сары яшел</p> <p>нәрсә кирәк?</p> <p>юа</p>	<p>-Бу туп. -Туп (алма) нинди? -Туп (алма) сары (кызыл, яшел)</p> <p>-Нинди туп (алма) юк? -Кызыл (сары, яшел) туп (алма) юк.</p> <p>-Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) кирәк? -Кирәк.</p> <p>-Коля, нәрсә кирәк? -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) кирәк. -Нинди кыяр? -Яшел (тәмле, чиста) кыяр.</p> <p>-Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) пычрак. -Мә, кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) ю.</p> <p>-Оля кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) юа.</p>	
--	--	--

Ашамлыклар – 6 сәгать (25-30)

<p>аш ботка</p>	<p>тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй)</p> <p>-Нәрсә кирәк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. -Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? -Тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). -Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (эч).</p>	<p>Аудиоязма №25-29</p> <p>Дәфтәрдә эш №7, 8</p> <p>Мультфильм: 1.“Аш бүлмәсе”</p>
---------------------	--	--

	-Рэхмэт. Аш (ботка, сөт, ипи, чэй, кишер, кэбестэ, кыяр, бэрэңгэ) тэмлэ.	
Савыт-саба - 6 сэгаты (31-36)		
кашык тэлинкэ чынаяк зэңгэр	-Кашык (тэлинкэ, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тэлинкэ, чынаяк)? -Зур (кечкенэ, сары, яшел, кызыл, зэңгэр). -Ничэ кашык (тэлинкэ, чынаяк)? -(1-10 га) кашык (тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, (1-10) кашык(тэлинкэ, чынаяк). -Мэ, кызыл (сары, яшел, зэңгэр). чынаяк (тэлинкэ, чынаяк).	Аудиоязма №30-37 Дэфтэрдэ эш №9, 10 Мультифильм: 1. “Өч аю” 2. “Чисталыкта - матурлык”
Киёмнэр - 6 сэгаты (37-42)		
күлмэк чалбар ки сал йокла	яшел (кызыл, сары, зэңгэр) күлмэк (чалбар). чиста күлмэк (чалбар). матур күлмэк (чалбар). күлмэк (чалбар) юк. -Оля, күлмэк (чалбар) бир. -Нинди күлмэк (чалбар)? -Сары (кызыл, яшел, зэңгэр) күлмэк (чалбар). -Ничэ күлмэк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмэк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Оля, чалбар (күлмэк) бир. -Мэ, чалбар (күлмэк). -Рэхмэт. Курчак, мэ, чалбар (күлмэк) ки (сал). -Курчак, йокла.	Аудиоязма №38-43 Дэфтэрдэ эш №11, 12 Мультифильм: 1. “Киёмнэр кибетендэ” 2. “Шаян уенчыклар”
Шэхси гигиена – 3 сэгаты (43-45)		

бит кул хэерле көн	-Хэерле көн. -Мә су, бит (кул) ю. -Бит (кул) чиста. -Бит (кул) чиста. -Әйе, бит (кул) чиста.	Аудиоязма № 43, 44-48 Эш дәфтәре №13, 14 Мультфильм 1.“Ни өчен киёмнәр югалган?”
Өй жиһазлары – 3 сәгать (46-48)		
өстәл уриндык карават	-Зур (кечкенә) урындык (өстәл, карават). -Зур аю, мә зур карават (өстәл, урындык). -Кечкенә аю, мә кечкенә карават (өстәл, урындык). -Нәрсә кирәк? -Карават (өстәл, урындык) кирәк. -Нинди карават? -Зур (кечкенә, сары, яшел, зәңгәр) карават. -Мә, зур карават. -Рәхмәт.	Аудиоязма № 49 Эш дәфтәре №15 Мультфильм: 1.“Маша һәм өч аю”
Бәйрәм “туган көн” – 9 сәгать (49-57)		
яратам бар	-Мин алма (ипи, сөт, чәй, ботка, аш, кыяр, кәбестә, бәрәңге, кишер) яратам. -Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. -Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), қуян(ны) яратам. -Нәрсә бар? -Туп (курчак) бар. -Нәрсә юк? -Туп (курчак) юк. “Бар”, “Юк” сүзләрен кулланып “Гаилә”, “Яшелчә” “Уенчыклар”	Аудиоязма №50-60 Эш дәфтәре №16-19 Мультфильм: 1. “Туган көн” 2. ”Кем нәрсә ярата?”

	темаларын кабатлау. Диалогларны кабатлау. “Кибетле” уеннары.	
БЭЙРЭМ “САБАНТУЙ”- 3 СЭГАТЬ (58-60)		
	Ел дэвамында өйрэнелгэн сүзлэр, сөйлэм үрнэге кулланыла. “Гаилэ”, “Яшелчэ”, “Уенчыклар” темаларын кабатлау. “Кибетле” уеннары.	Аудиоязма №61-63 Мультфильм: 1.“Сабантуй бэйрәме”

“Без инде хэзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты.

6-7 яшьлек балалар (мәктәпкә эзерлек төркеме) өчен якынча 60 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.

Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?, сикер, сикерәм, сикерә, йөгәрә, төлке, йөгер, йөгәрәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, этәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, жырла, жырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың?(пассив сүз)

Проектның эчтәлегенә уртанчылар, зурлар төркемендә өйрэнгән сүзләргә таянып аралашуга корылган.

Атнага 30 ар минутлык 3 эшчәнлек оештырыла.

Тематик план

Актив сүзләр	Сөйләм үрнэге	Аудиоязма Эш дәфтәре Мультфильм
син кем? хәерле көн тычкан бу кем?	-Хәерле көн, Оля (Коля). -Хәерле көн, эни (эти, бабай, эби).	Аудиоязма №1 - 2 Аудиоязма №3 - 5 Дәфтәрдә эш №1 Мультфильм: “Мияу адашкан” Аудиоязма №6 Дәфтәрдә эш №2 Аудиоязма №7 - 8 Дәфтәрдә эш №3

<p>бу нәрсә?</p> <p>нишли? йоклый утыра</p> <p>ашый эчә</p> <p>нишлисең? ашыйм эчәм</p> <p>уйный уйныйм</p> <p>утырам</p> <p>барам кая барасың? син нишлисең?</p>	<p>-Песи нишли? -Песи йоклый.</p> <p>-Әни нишли? -Әни утыра.</p> <p>-Коля нишли? -Коля ашый (эчә).</p> <p>-Мияу, нишлисең? -Ашыйм. -Акбай, нишлисең? -Эчәм.</p> <p>-Оля (Коля), нишлисең? -Уйныйм.</p> <p>-Кая барасың? -Кафега барам. -Син нишлисең? -Мин бәрәңге ашыйм (чәй эчәм, уйныйм, барам, утырам, йоклый)</p>	<p>Мультфильм: "Аю баласы дөнья белән таныша"</p> <p>Аудиозма №9 - 10 Дәфтәрдә эш №4</p> <p>Аудиозма №11</p> <p>Мультфильм: "Батыр Мияу һәм куркак Куянкай"</p> <p>Аудиозма №12 Дәфтәрдә эш №5</p> <p>Аудиозма №13 - 14</p> <p>Мультфильм: "Тату гаилә"</p> <p>Аудиозма №15</p> <p>Аудиозма №16 - 18</p> <p>Мультфильм: "Юмарт аю"</p> <p>Аудиозма №19</p> <p>Аудиозма №20 Дәфтәрдә эш №6</p> <p>Мультфильм: "Кафега барабыз"</p> <p>Дәфтәрдә эш №7</p>
---	--	---

сикер-сикерэм	Туп, туп Матур туп. Сикер-сикер, Матур туп.	Аудиоязма №21-23
сикерэ йөгерэ төлке	Куян сикерэ (йөгерэ). Туп сикерэ. Песи сикерэ (йөгерэ). Төлке сикерэ (йөгерэ).	Мультфильм: “Урманда күнелле уеннар” Аудиоязма №24 Дәфтәрдә эш №8 Аудиоязма №25-28
йөгер-йөгерэм	-Йөгер! Син нишлисең? -Мин йөгерэм.	Мультфильм: “Көчлеләр, кыюлар, житезләр”
чәк-чәк өчпочмак	-Мин чәк-чәк ашыйм. -Мин өчпочмак ашыйм.	Аудиоязма №29-30 Дәфтәрдә эш №9
яшь	-Сина ничә яшь? -6 яшь.	Мультфильм: “Жәнлекләр спорт бәйрәмендә”
бүре керпе	-Мин бүре. Мин зур, матур, чиста.	Аудиоязма №31-32 Аудиоязма №33-34 Дәфтәрдә эш №10
тавык этәч	Этәч зур, матур Тавык кечкенә, матур	Мультфильм: “Циркта”
үрдәк	-Син кем? -Мин үрдәк.	Аудиоязма №35 - 36 Дәфтәрдә эш №11 Аудиоязма №37 - 38 Дәфтәрдә эш №12

<p>чана шуа</p> <p>шуам</p>	<p>Куян чана шуа.</p> <p>Мин чана шуам.</p>	<p>Мультфильм: “Шаян кошлар”</p> <p>Аудиоязма №39 - 40</p>
<p>бие бии</p> <p>биим</p>	<p>-Аю, эйдэ, бие!</p>	<p>Аудиоязма №41 Дәфтәрдә эш №13</p> <p>Мультфильм: “Урманда зур концерт”</p> <p>Аудиоязма №42 - 44 Дәфтәрдә эш №14</p>
<p>ак кара</p>	<p>-Оля кызыл шар ярата? -Юк. -Оля яшел шар ярата? -Әйе, мин яшел шар яратам.</p>	<p>Аудиоязма №45 - 46</p> <p>Мультфильм: “Акбай туган көнгә барырга жыена”</p> <p>Аудиоязма №47 Дәфтәрдә эш №15</p>
<p>жырла-жырлым</p>	<p>-Син нишлисең? -Мин жырлым.</p>	<p>Аудиоязма №45, 48 – 49</p> <p>Мультфильм: “Мияуның туган көне”</p>
<p>зур рәхмәт</p>	<p>жырлымбыз зур рәхмәт</p>	<p>Аудиоязма №50 Дәфтәрдә эш №16</p> <p>Аудиоязма №51 - 53 Дәфтәрдә эш №17</p>
<p>китап укый</p>	<p>Кыз китап укый.</p>	<p>Мультфильм: “Урман китапханәсендә”</p> <p>Аудиоязма №54 - 60</p>

<p>рәсем ясым</p>	<p>рәсем ясым-алма ясым мәктәп</p>	<p>Дәфтәрдә эш №18</p> <p>Мультфильм “Уйный-уйный укыйбыз”</p>
<p>укыйм</p>	<p>-Кем укый. -Мин укыйм.</p>	<p>Аудиоязма №61-63 Дәфтәрдә эш №19</p> <p>Мультфильм: “Урман мәктәбендә”</p> <p>Аудиоязма №64</p>
<p>дәфтәр</p>	<p>бик тәмле</p> <p>Терем-терем, теремкәй, Зур түгел, кечкенә. Теремкәйдә тычкан яши. Теремкәйдә куян яши. Теремкәйдә бүре яши. Теремкәйдә төлке яши. Теремкәйдә аю яши. Алар бик дус.</p> <p>-Кәжә кая? -Әнә, кәжә кәбестә ашый. Кәжә кәбестә ярата.</p> <p>-Мин ипи яратам. Песи, син нәрсә яратасың? -Мин сөт яратам. Сөт тәмле.</p> <p>-Мә, кәжә, ботка аша. -Юк, кәбестә яратам. Кәбестә тәмле.</p>	<p>Мультфильм: “Теремкәй”</p> <p>Аудиоязма №65-66</p> <p>Мультфильм: “Кем нәрсә ярата?”</p> <p>Аудиоязма №67 - 71 Дәфтәрдә эш №20</p>

**Уртанчылар төркеменен «Минем өем» укыту методик комплекты
буенча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1.А4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 1 данә
	Зур уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. Кечкенә уенчыклар: курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина. курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина – пычрак уенчыклар.	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: «Куян өйгә керә, өйдә аю утыра». «Куян өйдән чыга, сабуллаша».	Һәрберсе 1 данә
	Рәсемнәр: 1 куян, 2 куян, 3 куян, 4 куян, 5 куян; 1 аю, 2 аю, 3 аю, 4 аю, 5 аю; 1 курчак, 2 курчак, 3 курчак, 4 курчак, 5 курчак; 1 туп, 2 туп, 3 туп, 4 туп, 5 туп; 1 машина, 2 машина, 3 машина, 4 машина, 5 машина; 1 песи, 2 песи, 3 песи, 4 песи, 5 песи; 1 эт, 2 эт, 3 эт, 4 эт, 5 эт.	Һәрберсе 1 данә
2.А3 форматында өй рәсеме.	Өй макеты	1 данә
3. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Бабай, әби, әти, әни, малай, кыз.	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Ипи, алма, чәй, сөт.	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Курчак, куян, аю, туп, песи, эт, машина.	Һәрберсе 15 данә
4. Театр эшчәнлеген өчен атрибутлар.	Битлекләр: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, куян, аю, песи, эт.	Һәрберсе 15 данә
	Бармак уеннары өчен атрибутлар: бабай, әби, әти, әни, малай, кыз, эт Акбай, песи Мияу, аю, куян.	Һәрберсе 15 данә

**Зурлар төркеменен «Уйный-уйный үсәбез» укыту методик комплекты
буенча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1. Күрсәтмә рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәр («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 1 данә
	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинкә, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 1 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 1 данә
	«Киемнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Өй жиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	«Төсләр» Палитра: зәңгәр, кызыл, сары, яшел.	Һәрберсе 1 данә
	«Саннар» (1- 10)	Һәрберсе 1 данә
2. Таратма рәсемнәр.	«Минем гаилә» Малай, кыз рәсемнәре: («Курчакны киендер» уены. Кыз, малай өчен киемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), футболка, шорты, чалбар, сарафан - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Уенчыклар» Зур уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә уенчыклар: курчак, туп, машина - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Ашамлыклар» Аш, ботка, чәк-чәк, конфет, сок.	Һәрберсе 15 данә

	«Савыт-саба» Зур рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кашык, тәлинка, чынаяк - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Жиләк-жимешләр» Зур рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша. Кечкенә рәсемнәр: яшел алма, сары, кызыл, банан, апельсин, виноград, груша.	Һәрберсе 15 данә
	«Яшелчәләр» Зур рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә. Кечкенә рәсемнәр: кишер, бәрәңге, суган, кыяр, кәбестә.	Һәрберсе 15 данә
	«Киёмнәр» Зур рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: күлмәк (кызларныкы, малайларныкы), чалбар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	«Өй җиһазлары» Зур рәсемнәр: карават, урындык, өстәл - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә). Кечкенә рәсемнәр: кровать, стул, стол - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
3.Буяу өчен график рәсемнәр	1 аю, 2 куян, 2 машина, 2 курчак, 3 бәрәңге, 4 кәбестә, 4 курчак, 5 пәси, 6 алма, 6 кыяр, 7 туп, 7 бәрәңге, 8 кишер, 9 суган, 10 эт.	Һәрберсе 15 данә
4.Театр эшчәнлегә өчен атрибутлар.	Битлекләр: кишер, суган, кыяр, бәрәңге, кәбестә, алма.	Һәрберсе 15 данә
5. Театр эшчәнлегә өчен атрибутлар.	1.Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Өч аю»: эти аю, эни аю, бала аю. 2. Өстәл театры өчен атрибутлар (конус формасында): «Кем нәрсә ярата»: пәси, эт, аю, куян, кәжә, этәч. өстәл (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); урындык (зур, уртача зурлыкта, кечкенә); карават (зур, уртача зурлыкта, кечкенә).	Һәрберсе 1 данә Һәрберсе 1 данә

**Мәктәпкә әзерлек төркеменен «Без инде хәзер зурлар-мәктәпкә илтә юллар»
укуту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар.**

1.А 4 форматында күрсәтмә рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 1 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 1 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгәрә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, пәси сөт эчә, эт ашый, төлке йөгәрә, куян сикерә, тычкан ашый, этәч җырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый,	Һәрберсе 1 данә

	куян китап укый, эни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, эби утыра, бабай йоклый.	
2. А 5 форматында таратма рәсемнәр.	Үрдәк, бүре, этәч, тавык, зур тычкан, кечкенә тычкан, китап, альбом, клей, линейка, ручка, карандаш, пенал, дәфтәр, кофе, пицца, бәрәңге фри, өчпочмак.	Һәрберсе 15 данә
	Шарлар - (зәңгәр, кызыл, сары, яшел төсләрдә).	Һәрберсе 15 данә
	Сюжетлы рәсемнәр: куян чана шуа, аю чана шуа, бүре чана шуа, төлке чана шуа, үрдәк чана шуа, тавык чана шуа, тычкан чана шуа, төлке бии, керпе йоклый, бүре йөгәрә, төлке утыра, керпе уйный, аю йоклый, песи сөт эчә, эт ашый, төлке йөгәрә, куян сикерә, тычкан ашый, этәч жырлый, кыз кул юа, малай китап укый, кыз китап укый, төлке китап укый, куян китап укый, эни кул юа, эти йоклый, малай утыра, кыз бит юа, эби утыра, бабай йоклый.	Һәрберсе 15 данә
8x10 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгәрә, укый, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, эби, бабай.	Һәрберсе 15 данә
15x20 форматындагы пиктограммалар	Бии, йоклый, утыра, ашый, эчә, уйный, сикерә, йөгәрә, укый, рәсем ясый, жырлый, чана шуа, мин, кыз, малай, эби, бабай, куян, төлке, песи, эт, аю, этәч, тавык, үрдәк, керпе, тычкан.	Һәрберсе 1 данә
4. Театр эшчәнлеген өчен атрибутлар.	Битлекләр: төлке, курчак, туп, тавык, этәч, бүре, керпе, үрдәк, тычкан, эби, бабай, кыз, малай, эт, песи, эни, эти, шалкан. «Шалкан» өстәл театры атрибутлары: Эби, бабай, кыз, малай, эт, песи, эни, эти, тычкан, шалкан.	Һәрберсе 15 данә Һәрберсе 1 данә

Аудиоязмалар.
(уртанчылар төркеме)

Тема: “Минем гаиләм”.

1 нче кисәк (1 нче тема).

- Здравствуйте, ребята! Исәнмесез, балалар! (пауза-3 секунд). Это мои лучшие друзья Акбай и Мияу. Они очень добрые, весёлые помощники. Акбай и Мияу разговаривают по-другому, по-татарски. Послушайте, как они здороваются друг с другом (хатын-кыз тавышы).

Акбай: һау-һау! Исәнме, Мияу!

Мияу: Мияу- мияу! Исәнме, Акбай!

2 нче кисәк (1 нче тема).

- Слушай! (ир-ат тавышы)

- Тыңла! (хатын-кыз тавышы)

- Эти (ир-ат тавышы, пауза-3 секунд) - Эти (ир-ат тавышы, пауза-3 секунд)

- Эни (хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд) - Эни (хатын-кыз тавышы)

3 нче кисәк (1 нче тема).

- **Слушай!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- **Әти** (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*) - **Әти** (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- **Әни** (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*) - **Әни** (*хатын-кыз тавышы*)

4 нче кисәк (1 нче тема).

- **Слушай!Покажи!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Күрсәт!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- **Әти** (*ир-ат тавышы, пауза-6 секунд*) - **Әти** (*ир-ат тавышы, пауза-6 секунд*)
- **Әни** (*хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд*) - **Әни** (*хатын-кыз тавышы*)

5 нче кисәк (1 нче тема).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- **Әти-әти** (*ир-ат тавышы жырлый, пауза-6 секунд*)
- **Әни-әни** (*хатын-кыз тавышы жырлый*)

Тема: “Малай, кыз”.

6 нчы кисәк (2 нче тема).

- **Слушай!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- **Әти** (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- **Әни** (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- **Малай** (*малай тавышы, пауза-5 секунд*)
- **Кыз** (*кыз тавышы*)

7 нче кисәк (2 нче тема).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- **Әти-әти** (*ир-ат тавышы жырлый, пауза-6 секунд*)
- **Әни-әни** (*хатын-кыз тавышы жырлый, пауза-6 секунд*)
- **Малай-малай** (*малай тавышы жырлый, пауза-6 секунд*)
- **Кыз-кыз** (*кыз тавышы жырлый*)

Тема: “Әйдәгез, танышык”.

8 нче кисәк (4 нче тема).

Акбай белән Мияу: Исәнмесез, балалар! (*пауза-3 секунд*).

Балалар: Исәнмесез.

- А вы знаете, как надо знакомиться друг с другом (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: Я знаю. Я Акбай. Мин Акбай. Ты кто? Син кем? (*обращается к Мияу*).

Мияу: Я Мияу. Мин Мияу. Син кем?

Акбай: Мин Акбай. Син кем?

9 нчы кисәк (4 нче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Мин Акбай.

Мияу: Мин Мияу.

Малай тавышы: Мин Коля.

Кыз тавышы: Мин Оля.

10 нчы кисәк (4 нче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Мин эти (*ир-ат тавышы жырлый, пауза-6 секунд*)

- Мин эни (*хатын-кыз тавышы жырлый, пауза-6 секунд*)

- Мин малай (*малай тавышы жырлый, пауза-6 секунд*)

- Мин кыз (*кыз тавышы жырлый*)

Тема: “Әйдәгез, танышыйк”.

11 нче кисәк (5 нче тема).

- Ребята, послушайте, как здороваются Акбай и Мияу друг с другом.

Акбай: Исәнме, Мияу!

Мияу: Исәнме, Акбай!

12 нче кисәк (5 нче тема).

- Слушай! Пой! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Мин Акбай.

Мияу: Мин Мияу.

Тема: “Тату гаилә”.

13 нче кисәк (6 нчы тема).

Акбай: Исәнме, эни (*пауза – 3 секунд*)

Мияу: Исәнме, эти (*пауза – 3 секунд*)

Акбай: Исәнме, малай (*пауза – 3 секунд*)

Мияу: Исәнме, кыз.

Тема: “Минем дуслар”.

14 нче кисәк (7 нче тема).

- Где наши друзья, Акбай и Мияу? *(хатын-кыз тавышы).*

Ишек шакыган тавыш.

Мияу: Мияу – мияу! *(пауза – 3 секунд)*

Тәрбияче: Кем анда?

Мияу: Мияу – мияу! Мин песи.

Мияу – мияу! Мин песи.

Ишек шакыган тавыш.

Акбай: һау-һау! *(пауза – 3 секунд)*

Тәрбияче: Кем анда?

Акбай: һау – һау! Мин эт.

Һау – һау! Мин эт *(пауза – 6 секунд)*

Тәрбияче: Песи, кил монда! Эт, кил монда!

Ишек ачылган тавыш.

Мияу: Исәнмесез! Мияу – мияу! Мин песи.

Акбай: Исәнмесез! Һау – һау! Мин эт.

15 нче кисәк (7 нче тема).

- **Слушай! Пой!** *(ир-ат тавышы)*

- **Тыңла! Жырла!** *(хатын-кыз тавышы)*

- Мияу-мияу. Мин песи *(хатын-кыз тавышы жырлый, пауза – 6 секунд)*

- Мияу-мияу. Мин песи *(хатын-кыз тавышы жырлый, пауза – 6 секунд)*

- Һау-һау. Мин эт *(ир-ат тавышы жырлый, пауза – 6 секунд)*

- Һау-һау. Мин эт *(ир-ат тавышы жырлый)*

Тема: “Әйе.Юк.”

16 нчы кисәк (10 нчы тема).

- **Слушай!** *(ир-ат тавышы)*

- **Тыңла!** *(хатын-кыз тавышы)*

- Мин эти *(ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд)*

- Мин эни *(хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд)*

- Мин малай *(малай тавышы, пауза – 3 секунд)*

- Мин кыз *(кыз тавышы, пауза – 3 секунд)*

- Мин Мияу. Мин песи *(хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд)*

- Мин Акбай. Мин эт *(ир-ат тавышы)*

17 нче кисэк (10 нчы тема).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Мин эти (*ир-ат тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин эни (*хатын-кыз тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин малай (*малай тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин кыз (*кыз тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин Мияу. Мин песи (*хатын-кыз тавышы, пауза – 5 секунд*)
- Мин Акбай. Мин эт (*ир-ат тавышы*)

Тема: “Кунак килгэн”.

18 нче кисэк (13 нче тема).

- **К нам сегодня пришли гости. Мияу, ты хочешь узнать, кто это?** (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Мияу-мияу, хочу.

Акбай(*күрсәткән рәсемнәрне атый*): Эби (*пауза-3 секунд*). Бабай.

19 нчы кисэк (13 нче тема).

- **Слушай!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Мин эби (*хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Мин эби (*хатын-кыз тавышы*)

20 нче кисэк (13 нче тема).

- **Слушай!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза –5 секунд*)
 - Мин бабай (*ир-ат тавышы, пауза –5 секунд*)
 - Мин эби (*хатын-кыз тавышы, пауза –5 секунд*)
 - Мин эби (*хатын-кыз тавышы*)

Тема: “Безнең кунаклар”.

21 нче кисэк (16 нчы тема).

- **Акбай и Мияу очень вежливые. При встрече они здороваются и друг у друга спрашивают “Как дела?” - “Хәлләр ничек?”** (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Мияу, хэллэр ничек?

Мияу: Эйбэт. Акбай, хэллэр ничек?

Акбай: Эйбэт.

22 нче кисэк (16 нчы тема).

- **Слушай!** (*ур-ат тавышы*)

- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Бу бармак бабай,

Бу бармак эби,

Бу бармак эти,

Бу бармак эни,

Бу бармак малай.

Бу бармак бабай,

Бу бармак эби,

Бу бармак эти,

Бу бармак эни,

Бу бармак кыз.

Тема: “Безнең кунаклар”.

23 нче кисэк (17 нче тема).

- **Давайте, послушаем как Акбай и Мияу разговаривают при встрече** (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Мияу, хэллэр ничек?

Мияу: Эйбэт. Акбай, хэллэр ничек?

Акбай: Эйбэт.

Тема: “Эби күчтәнәче”.

24 нче кисэк (19 нчы тема).

Эби: Исәнмесез, балалар (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Исәнме, эби.

Эби (*ипи күрсәтеш*): Ипи (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Ипи.

25 нче кисэк (19 нчы тема).

Эби: Син кем?

Мияу: Мин Мияу.

Эби: Мияу, мә ипи.

Мияу: Рэхмэт.

Тема: “Бабай күчтэнэче”.

26 нчы кисэк (20 нче тема).

Бабай: Исэнмесез, балалар (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Исэнме, бабай.

Бабай(алма күрсәтпә): Алма (*пауза- 3 секунд*).

Балалар: Алма.

27 нче кисэк (20 нче тема).

Бабай: Син кем?

Акбай: Мин Акбай.

Бабай: Акбай, мө алма.

Акбай: Рэхмэт.

Тема: “Сөт. Чэй”.

28 нче кисэк (22 нче тема).

- Наши друзья Акбай и Мияу угощаются. Давайте, спросим, что они пьют (*хатын-кыз тавышы*)

- Акбай, бу нәрсә? (*хатын-кыз тавышы*)

- Акбай: Чэй.

- Мияу, бу нәрсә? (*хатын-кыз тавышы*)

- Мияу: Сөт.

29 нчы кисэк (22 нче тема).

- Слушай! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Чэй (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)

- Чэй (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)

- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

- Алма (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)

- Алма (*ир-ат тавышы*)

30 нчы кисэк (22 нче тема).

- Слушай!Повтори! (*ир-ат тавышы*)

- Тыңла!Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)

- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)

- Чэй (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Алма (*ир-ат тавышы*)

31 нче кисэк (22 нче тема).

- **Слушай!Покажи!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Күрсэт!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Сөт (*хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд*)
- Чэй (*ир-ат тавышы, пауза-6 секунд*)
- Ипи (*хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд*)
- Алма (*ир-ат тавышы*)

Тема: “Дустынны сыйла”.

32 нче кисэк (23 нче тема).

Акбай: Мияу, мэ сөт.

Мияу: Акбай, мэ ипи.

- **Акбай и Мияу друг друга угостили. А что они забыли сказать за угощение?** (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)

Балалар: *Спасибо.*

- **Правильно, “Спасибо” – “Рэхмэт”.** Акбай, скажи “Рэхмэт” (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Рэхмэт. Мияу, скажи “Рэхмэт”.

Мияу: Рэхмэт.

Тема: “Песине сыйла”.

33 нче кисэк (25 нче тема).

- **Акбай здесь, а где же Мияу? Акбай позови, Мияу** (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Мияу, иди сюда. Кил монда.

- **Мияу не идёт. Наверно не слышит. Давайте, вместе позовём** (*хатын-кыз тавышы*)

Бергә: *Мияу, кил монда.*

34 нче кисэк (25 нче тема).

- **Мияу проголодался. Давайте, его угостим вкусным молоком. Песи, мэ сөт. Сөт тэмлеме?** (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Сөт тэмле, тэмле. Рэхмэт (*пауза-5 секунд*)

- **Акбай, мэ ипи. Ипи тэмлеме?** (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Ипи тэмле, тэмле. Рэхмэт.

Тема: “Кунак сыйлау”.

35 нче кисэк (26 нчы тема).

- **Слушай!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)

- Ипи тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Ипи тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Чэй тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)
- Чэй тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)
- Алма тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Алма тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд*)
- Сөт тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд*)
- Сөт тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы*)

36 нчы кисэк (26 нчы тема).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Ипи тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Ипи тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Чэй тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Чэй тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Алма тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-5 секунд*)
- Алма тэмле-тэмле (*ир-ат тавышы, пауза-5секунд*)
- Сөт тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)
- Сөт тэмле-тэмле (*хатын-кыз тавышы*)

37 нче кисэк (26 нчы тема).

- **Сегодня у нас Акбай в гостях. Давайте, позовём Акбай и посадим на красивый стул** (*хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд*)

Бергэ: Акбай, кил монда.

Акбай: Исәнмесез (*пауза-5 секунд*)

Балалар: Исәнме, Акбай. Хэллэр ничек?

Акбай: Әйбәт.

- **Акбай, садись. Утыр** (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Акбай, утыр.

- **Давайте, вместе предложим садиться. Акбай, утыр** (*хатын-кыз тавышы пауза-5 секунд*)

Балалар: Акбай, утыр.

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Кунакны ашат”.

38 нче кисэк (28 нче тема).

- Мияу, кил монда, утыр. Мэ, ипи аша (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Рэхмэт. Ипи тэмле.

- Акбай кил монда, утыр. Мэ, алма аша (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Рэхмэт. Алма тэмле.

Тема: “Чэй табынында”.

39 нчы кисэк (29 нчы тема).

- Мияу, кил монда, утыр. Мэ, сөт эч (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Рэхмэт. Сөт тэмле.

- Акбай кил монда, утыр. Мэ, чэй эч (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Рэхмэт. Чэй тэмле.

Тема: “Уенчыклар”.

40 нчы кисэк (31 нче тема).

- Акбай и Мияу принесли “Чудесную коробку”. Давайте, посмотрим, что лежит в этой коробке (*хатын-кыз тавышы*)

- Что это? Бу нэрсэ? Акбай, бу нэрсэ? (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Туп.

- Мияу, бу нэрсэ? (*хатын-кыз тавышы*)

Акбай: Туп.

Тема: “Зур – кечкенэ”.

41 нче кисэк (32 нче тема).

Акбай: Бу нэрсэ?

Мияу: Туп. Туп зур.

Акбай: Бу нэрсэ?

Мияу: Туп. Туп кечкенэ.

42 нче кисэк (32 нче тема).

Уен.

Туп, туп

Зур туп.

Туп, туп

Кечкенэ туп.

43 нче кисэк (32 нче тема).

Уен.

Туп-туп,

Зур туп.

Сикер-сикер,
Зур туп.
Туп-туп,
Кечкенә туп.
Сикер-сикер,
Кечкенә туп.

Тема: Күнел ачу кичәсе “Туган көн”.

44 нче кисәк (33 нче тема).

- **Сегодня у Акбай день рождение. Мы ему подарим большие и маленькие мячи. Его ещё нет. Он наверно готовится, наряжается. Давайте, позовём Акбай и посадим на красивый стул** *(хатын-кыз тавышы, пауза-5 секунд)*

Бергә: Акбай, кил монда.

Акбай: Исәнмесез *(пауза-5 секунд)*

Балалар: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Әйбәт.

- **Акбай, кил монда, утыр** *(хатын-кыз тавышы)*

Мияу: Акбай, кил монда, утыр.

- **Давайте, вместе предложим садиться. Акбай, утыр** *(хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд)*

Балалар: Акбай, утыр.

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Курчак кунакка килгән”.

45 нче кисәк (34 нче тема).

- **В волшебной коробке появилась новая игрушка. Давайте, посмотрим, что это? Бу нәрсә? Курчак. Курчак** *(хатын-кыз тавышы).*

46 нчы кисәк (34 нче тема).

- **Слушай!** *(ир-ат тавышы)*

- **Тыңла!** *(хатын-кыз тавышы)*

Мин курчак.

Мин курчак.

Мин матур курчак.

Мин матур курчак *(Бала тавышы жыр итеп жырлый).*

Тема: “Уйныйбыз”.

47 нче кисәк (38 нче тема).

- **Слушай!** *(ир-ат тавышы)*

- **Тыңла!** *(хатын-кыз тавышы)*

Эллэ-лэ, эллэ-лэ, карусель эйлэнэ,
Матур курчак эйлэнэ,
Зур-зур аю эйлэнэ,
Кечкенэ куян эйлэнэ.

Эллэ-лэ, эллэ-лэ, карусель эйлэнэ,
Матур курчак эйлэнэ,
Зур-зур аю эйлэнэ,

Кечкенэ куян эйлэнэ (*темп экрен, 2 тапкыр кабатлана, балалар тавышы жырылмай*)

Тема: “Мияуга бүлэк”.

48 нче кисэк (40 нчы тема).

- **Слушай!Покажи!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!Күрсэт!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Зур курчак (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенэ курчак (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур куян (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенэ куян (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур туп (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенэ туп (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур аю (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенэ аю (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур песи (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенэ песи (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд*)
- Зур эт (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд*)
- Кечкенэ эт (*хатын-кыз тавышы*)

Тема: “Уенчыклар кибете”.

49 нчы кисэк (41 нче тема).

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Хәлләр ничек?

Мияу: Әйбәт.

Акбай: Аю бир.

Мияу: Нинди аю?

Акбай: Зур аю.

Мияу: Мә, зур аю.

Акбай: Рэхмэт.

Мияу: Сау бул, Акбай.

Мияу: Сау бул, Мияу.

Тема: “Бүлэклэр”.

50 нче кисэк (43 нче тема).

- **Какие красивые игрушки. Поиграем в интересную игру “Назови правильно - играй”, “уйна” . Бу нэрсэ? (хатын-кыз тавышы)**

Акбай: Курчак.

- **Мэ, курчак, уйна! (хатын-кыз тавышы)**

Акбай: Рэхмэт.

Тема: “Уйна”.

51 нче кисэк (44 нче тема).

- **Слушай! Пой! (ир-ат тавышы)**

- **Тыңла! Жырла! (хатын-кыз тавышы)**

- **Туп матур, туп матур? (ир-ат тавышы жырлый, пауза-5 секунд)**

- **Әйе, әйе, туп матур (кыз тавышы жырлый, пауза-5 секунд)**

(2 тапкыр кабатлана)

- **Аю зур, аю зур? (ир-ат тавышы жырлый)**

- **Әйе, әйе, аю зур (кыз тавышы жырлый)**

(2 тапкыр кабатлана)

- **Бу курчак? Бу курчак? (ир-ат тавышы жырлый)**

- **Әйе, әйе, бу курчак (кыз тавышы жырлый)**

(2 тапкыр кабатлана)

Тема: “Ю”.

52 нче кисэк (47 нче тема).

- **После прогулки игрушки испачкались. Надо их помыть. Акбай, помой мячик. Туп ю. Попросите друг друга помыть игрушку (ир-ат тавышы).**

53 нче кисэк (47 нче тема).

Уен.

Ю, ю, ю – туп ю.

Ю, ю, ю – машина ю.

Ю, ю, ю – курчак ю.

Ю, ю, ю – куян ю.

Ю, ю, ю – алма ю.

Ю, ю, ю – аю ю.

Ю, ю, ю – песи ю.

Ю, ю, ю – эт ю.

Тема: “Уйныйбыз да, санныйбыз да”.

54 нче кисәк (51 нче тема).

Уен.

Туп, туп, матур туп,

Сикер, сикер матур туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш,

Сикер, сикер, матур туп.

55 нче кисәк (51 нче тема).

- **Слушай!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*жырның темпы әкрен*).

56 нчы кисәк (51 нче тема).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*темп әкрен*)

Тема: “Уенчыклар”.

57 нче кисәк (52 нче тема).

(Жырлап айталар)

Бер аю, ике аю, өч аю, дүрт аю, биш аю, зур аю (*ир-ат тавышы*)

Бер куян, ике куян, өч куян, дүрт куян, биш куян, кечкенә куян (*хатын-кыз тавышы*)

Бер эт, ике эт, өч эт, дүрт эт, биш эт, әйбәт эт (*ир-ат тавышы*)

Бер песи, ике песи, өч песи, дүрт песи, биш песи, матур песи (*хатын-кыз тавышы*)

Бер туп, ике туп, өч туп, дүрт туп, биш туп, чиста туп (*ир-ат тавышы*)

Тема: “Ничә уенчык?”

58 нче кисәк (53 нче тема).

- **Слушай!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*ир-ат тавышы*)

59 нчы кисәк (53 нче тема).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю.

Бер, ике, өч, дүрт, биш аю,

Зур аю, матур аю (*ир-ат тавышы*)

60 нчы кисәк (53 нче тема).

Мияу: Исәнме, Акбай!

Акбай: Исәнме, Мияу!

Мияу: Хәлләр ничек?

Акбай: Әйбәт.

Мияу: Куян бир.

Акбай: Ничә куян?

Мияу: Ике.

Акбай: Мә, ике куян.

Мияу: Рәхмәт.

Акбай: Сау бул, Мияу!

Мияу: Сау бул, Акбай!

Тема: “Бергәләп уйныйбыз”.

61 нче кисәк (55 нче тема).

Бармак уены.

Исәнме, бабай.

Исәнме, әби.

Исәнме, әти.

Исәнме, әни.

Исәнме, малай.

Исэнме, бабай.

Исэнме, эби.

Исэнме, эти.

Исэнме, эни.

Исэнме, кыз.

Тема: “Кунак чакырабыз”.

62 нче кисэк (56 нчы тема).

Мияу: Исэнме, Акбай!

Акбай: Исэнме, Мияу!

Мияу: Акбай, кил монда. Утыр.

Акбай: Рэхмэт.

Мияу: Акбай, мә ипи, аша.

Акбай: Рэхмэт. Ипи тәмле.

Мияу: Сау бул, Акбай!

Акбай: Сау бул, Мияу!

Тема: “Бу өйдә кем яши?”

63 нче кисэк (59 нчы тема).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Бу өй матур,

Бу өй зур.

Монда яши бабай.

-Мин бабай (*бабай тавышы*).

Монда яши эби.

-Мин эби (*эби тавышы*).

Монда яши эти.

-Мин эти (*эти тавышы*).

Монда яши эни.

-Мин эни (*эни тавышы*).

Монда яши малай.

-Мин малай (*малай тавышы*).

Монда яши кыз.

-Мин кыз (*кыз тавышы*).

Әйе шул, әйе шул.

Бу өй матур,

Бу өй зур (*бергә*)

Тема: “Без театр уйныйбыз”.

64нче кисәк (60 нче тема).

Татар халык бию көе (*балалар өчен яраклысы*)

Аудиоязмалар.(зурлар төркеме)

Тема: “Минем өем”.

1 нче кисәк (1 нче тема).

Жырлы – биюле уен “Минем өем”.

Бу өй матур,

Бу өй зур.

Монда яши бабай,

Мин бабай (*бабай тавышы*)

Монда яши әби.

Мин әби (*әби тавышы*)

Монда яши әти,

Мин әти (*әти тавышы*)

Монда яши әни.

Мин әни (*әни тавышы*)

Монда яши малай,

Мин малай (*малай тавышы*)

Монда яши кыз,

Мин кыз (*кыз тавышы*)

Әйе шул, әйе шул,

Бу өй матур,

Бу өй зур. (*бала тавышы жырлы*)

Тема: “Кишер үстерәбез”.

2 нче кисәк (4 нче тема).

-Зур кишер (*кыска пауза-5 секунд*).

-Кечкенә кишер(*кыска пауза-5 секунд*).

-Чиста кишер (*кыска пауза-5 секунд*).

-Пычрак кишер.

Тема: “Куян күчтәнәче”.

3 нче кисәк (5 нче тема).

Жыр.

Кишер, кишер,

Тәмле кишер.

Зур кишер,

Баллы кишер. *(бала тавышы жырлый)*

Тема: “Серле кәрзин”.

4 нче кисәк (7 нче тема).

Ишек шақыган тавыш *(пауза-10 секунд).*

Тәрбияче: *Кто-то стучится в дверь. Давайте спросим:*

- Кто там? - Кем анда?

Балалар белән тәрбияче: *Кем анда?*

Акбай: *Һау-һау. Мин Акбай (пауза-6 секунд).*

Балалар белән тәрбияче: *Акбай, кил монда.*

Ишек ачылган тавыш *(пауза-3 секунд).*

Акбай: *Исәнмесез, балалар (пауза-6 секунд).*

Балалар: *Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?*

Акбай: *Әйбәт.*

5 нче кисәк (7 нче тема).

Акбай: *Мияу, кил монда. Кишер ал.*

Мияу: *Ничә кишер?*

Акбай: *Ике кишер.*

Мияу: *Рәхмәт.*

Тема: “Бар матур бакча”.

6 нчы кисәк (9 нчы тема).

Жырлы-биюле уен. “Бар безнең бакчабыз”.

1) Бар матур бакча,

Анда кишер үсә.

Менә шундый кишер зур,

Менә шундый кечкенә.

Кушымта:

Кишер, кишер, кил эле,

Биеп, биеп кит эле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит эле.

2) Бар матур бакча,

Анда алма үсә.

Менә шундый алма зур,

Менә шундый кечкенә.

Кушымта:

Алма, алма, кил эле,

Биеп, биеп кит эле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит эле.

3) Шофер, шофер, кил эле,

Биеп, биеп кит эле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит эле.

Тема: “Серле янчык”.

7 нче кисәк (10 нчы тема).

Мияу, Акбай: Исәнмесез, балалар (*пауза-10 секунд*)

Балалар: Исәнме, Акбай. Исәнме, Мияу. Хәлләр ничек?

Мияу, Акбай: Әйбәт.

- **Мияу и Акбай принесли волшебный мешочек. Давайте, узнаем, что у них в мешочке** (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай (кишер күрсәтә): Бу нәрсә? (*пауза-6 секунд*)

Тәрбияче белән балалар: Кишер.

Акбай: Кишер нинди? (*пауза-6 секунд*)

Тәрбияче белән балалар: Кишер кечкенә.

Акбай(суган күрсәтә): Бу нәрсә?

Мияу: Суган.

Мияу(бәрәңге күрсәтә): Бу нәрсә?

Акбай: Бәрәңге.

Тема: “Бар матур бакча”.

8 нче кисәк (12 нче тема).

Жырлы-биюле уен. “Бар матур бакча”.

1) Бар матур бакча,

Анда бәрәңге үсә.

Бәрәңге шундый зур,

Бәрәңге кечкенә.

Кушымта:

Бәрәңге, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

2) Бар матур бакча,

Анда суган үсә.

Менә шундый суган зур,

Менә шундый кечкенә.

Кушымта:

Суган, суган, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

3) Бар матур бакча,

Анда кыяр үсә.

Менә шундый кыяр зур,

Менә шундый кечкенә.

Кушымта:

Кыяр, кыяр, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

4) Шофер, шофер, кил әле,

Биеп, биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит әле.

(бала тавышы жырлый)

Тема: “Без хезмэт яратабыз”.

9 нчы кисэк (13 нче тема).

Мияу, Акбай: Исәнмесез, балалар (*пауза-10 секунд*).

Балалар: Исәнме, Акбай. Исәнме, Мияу. Хәлләр ничек?

Мияу, Акбай: Әйбәт.

-Мияу и Акбай принесли волшебный мешочек. Узнайте на ощупь, что у них в мешочке (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: Бу кишер?

Мияу: Юк.

Акбай: Бу суган?

Мияу: Юк.

Акбай: Бу кәбестә?

Мияу: Әйе, кәбестә.

10 нчы кисэк (13 нче тема).

- Я назову количество овощей, а вы найдите рисунок, покажите, назовите (*хатын-кыз тавышы*).

Мияу: Бер кәбестә (*пауза-10 секунд*).

Бала: Бер кәбестә.

Мияу: Өч кәбестә (*пауза-10 секунд*).

Бала: Өч кәбестә.

Мияу: Ике кәбестә (*пауза-10 секунд*).

Бала: Ике кәбестә.

Мияу: Биш кәбестә.

Бала: Биш кәбестә.

11 нче кисэк (13 нче тема).

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Хәлләр ничек?

Акбай: Әйбәт.

Мияу: Акбай, кәбестә бир.

Акбай: Нинди кәбестә?

Мияу: Зур кәбестә.

Акбай: Ничә кәбестә?

Мияу: Бер кәбестә.

Акбай: Мә, бер кәбестә.

Мияу: Рәхмәт, Мияу. Сау бул.

Акбай: Сау бул, Акбай.

Тема: “Уйный-уйный эшлибез”.

12 нче кисәк (15 нче тема).

Жырлы-биюле уен.

1) Бар матур бакча,

Анда кишер үсә.

Менә шундый кишер зур,

Менә шундый кечкенә.

Кушымта:

Кишер, кишер, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

2) Бар матур бакча,

Анда суган үсә.

Менә шундый суган зур,

Менә шундый кечкенә.

Кушымта:

Суган, суган, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит әле.

3) Бар матур бакча,

Анда кыяр үсә.

Менә шундый кыяр зур,

Менә шундый кечкенә.

Кушымта:

Кыяр, кыяр, кил әле,

Биеп-биеп кит әле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп-биеп кит эле.

4) Шофер, шофер, кил эле,

Биеп, биеп кит эле.

Әллә-лә, әллә-лә,

Биеп, биеп кит эле. *(бала тавышы жырлый)*

Тема: “Төсләр дөньясы”.

13 нче кисәк (16 нчы тема).

Акбай, Мияу: Исәнмесез, балалар *(пауза-6 секунд)*.

Балалар: *Исәнме, Акбай. Исәнме, Мияу.*

Акбай, Мияу: Хәлләр ничек?

Балалар: *Әйбәт.*

13 нче (а) кисәк (16 нчы тема).

Акбай: Бу нәрсә?

Мияу: Туп.

Акбай: Туп нинди?

Мияу: Туп кызыл.

13 нче (б) кисәк (16 нчы тема).

Мияу: Бу нәрсә?

Акбай: Туп.

Мияу: Туп нинди?

Акбай: Туп сары.

14 нче кисәк (16 нчы тема).

- **Слушай!** *(ир-ат тавышы)*

- **Тыңла!** *(хатын-кыз тавышы)*

- Бу нәрсә? *(ир-ат тавышы)*

- Туп *(хатын-кыз тавышы, кыска пауза)*

- Туп нинди? *(ир-ат тавышы)*

- Сары *(хатын-кыз тавышы)*

15 нче кисәк (16 нчы тема).

- **Слушай! Повтори!** (*ур-ат тавышы*)
- **Тыңла! Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу туп (*ур-ат тавышы, пауза-6 секунд, балалар кабатлый*) .
- Туп сары (*хатын-кыз тавышы, балалар кабатлый*).

16 нчы кисәк (16 нчы тема).

- **Слушай!** (*ур-ат тавышы*)
- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу нәрсә? (*ур-ат тавышы*)
- Туп (*хатын-кыз тавышы*).
- Туп нинди? (*ур-ат тавышы*)
- Кызыл (*хатын-кыз тавышы*)

17 нче кисәк (16 нчы тема).

- **Слушай! Повтори!** (*ур-ат тавышы*)
- **Тыңла! Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу туп (*ур-ат тавышы, пауза-6 секунд, балалар кабатлый*) .
- Туп кызыл (*хатын-кыз тавышы, балалар кабатлый*).

18 нче кисәк (16 нчы тема).

Жыр.

Туп, туп, кызыл туп.

Сикер, сикер, кызыл туп.

Туп, туп, сары туп.

Сикер, сикер, сары туп (*бала тавышы*).

19 нче кисәк (16 нчы тема).

Уен.

1)Туп, туп, кызыл туп,

Сикер, сикер, кызыл туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тугыз, ун,

Сикер, сикер кызыл туп.

2)Туп, туп, сары туп,

Сикер, сикер, сары туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тугыз, ун,
Сикер, сикер сары туп.

Тема: “Төслэр дөнъясы”.

20 нче кисэк (17 нче тема).

Жыр.

1)Туп, туп, кызыл туп,

Сикер, сикер, кызыл туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тугыз, ун,

Сикер, сикер кызыл туп.

2)Туп, туп, сары туп,

Сикер, сикер, сары туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тугыз, ун,

Сикер, сикер сары туп.

3)Туп, туп, яшел туп,

Сикер, сикер, яшел туп.

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, жиде, сигез, тугыз, ун,

Сикер, сикер яшел туп.

Тема: “Яшелчэ салаты”.

21 нче кисэк (19 нчы тема).

-Заяц хотел приготовить овощной салат. Давайте поможем выбрать овощи. Что нужно для салата? Нәрсә кирәк?

(пауза-3 секунд). Кишер кирәк? (хатын-кыз тавышы)

Акбай: Кирәк.

-Суган кирәк? *(хатын-кыз тавышы)*

Акбай: Кирәк.

-Помидор кирәк? *(хатын-кыз тавышы)*

Акбай: Кирәк.

-Кыяр кирәк? *(хатын-кыз тавышы)*

Акбай: Кирәк.

-Кәбестә кирәк? *(хатын-кыз тавышы)*

Акбай: Кирәк.

-Бәрәнге кирәк? *(хатын-кыз тавышы)*

Акбай: Кирәк.

21 нче (а) кисәк (19 нчы тема).

- **Слушай! Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла! Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Кишер кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Суган кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Помидор кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Кыяр кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Кәбестә кирәк (*ир-ат тавышы, пауза -5 секунд*).
- Бәрәңге кирәк (*ир-ат тавышы*).

Тема: “Уйныйбыз да, жырлыйбыз да”.

22 нче кисәк (23 нче тема).

Балалар тавышы жырлый.

1. Миңа кыяр кирәк,

Сиңа кыяр кирәк.

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа нәрсә кирәк?

Музыка гына уйный, түбәндәге сүзләрне әйткәнче.

Битлексез бала: Кәбестә кирәк.

Кәбестә битлеге кигән бала белән битлексез бала куышалар, түгәрәктә балалар жырлап торалар:

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа кәбестә кирәк.

Музыка гына уйный.

2. Миңа кыяр кирәк,

Сиңа кыяр кирәк.

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа нәрсә кирәк?

Музыка гына уйный, түбәндәге сүзләрне әйткәнче.

Битлексез бала: Бәрәңге кирәк.

Кәбестә битлеге кигән бала белән битлексез бала куышалар, түгәрәктә балалар жырлап торалар:

Әйе шул, әйе шул,

Сиңа бәрәңге кирәк.

Музыка гына уйный.

3. Миңа кыяр кирәк,
Сиңа кыяр кирәк.
Әйе шул, әйе шул,
Сиңа нәрсә кирәк?

Музыка гына уйный, түбәндәге сүзләрне айткәнче.

Битлексез бала: Суган кирәк.

Кәбестә битлеге кигән бала белән битлексез бала куышалар, түгәрәктә балалар аңырылап торалар:

Әйе шул, әйе шул,
Сиңа суган кирәк.

Музыка гына уйный.

22 нче (а) кисәк (23 нче тема) - шушы уенга сүзсез генә фонограмма.

23 нче кисәк (23 нче тема).

Жырлы-биюле уен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

1. Әйдә, әйдә, әйт әле,

Кәрзиндә нәрсә бар?

Кәрзиндә кызыл, сары,

Яшел, матур алма бар.

2. Әйдә, әйдә, әйт әле,

Кәрзиндә нәрсә бар?

Кәрзиндә кыяр, суган,

Кәбестә бар, кишер бар.

Тема: “Уңыш бәйрәме”.

24 нче кисәк (24 нче тема).

Жыр.

Бабай, бабай әйт әле,

(балалар

Кәрзиндә нәрсә бар?

сорый)

Кәрзиндә кызыл, сары,

(бабай

Яшел, матур алма бар.

жавабы)

Бабай, бабай әйт әле,

(балалар

Кэрзиндэ нэрсэ бар? *сорый)*

Кэрзиндэ кыяр, суган, *бабай*
Кэбестэ бар, кишер бар. *жсавабы)*

Тема: “Ашамлыктар”.

25 нче кисэк (25 нче тема).

- **Слушай!** *(ир-ат тавышы)*
- **Тыңла!** *(хатын-кыз тавышы)*
- **Ипи** *(ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд).*
- **Чэй** *(хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд).*
- **Сөт** *(ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд).*
- **Аш** *(хатын-кыз тавышы, пауза – 3 секунд).*
- **Ботка** *(ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд).*

26 нче кисэк (25 нче тема).

- **Слушай!Повтори!** *(ир-ат тавышы)*
- **Тыңла!Кабатла!** *(хатын-кыз тавышы)*
- **Ипи** *(ир-ат тавышы, пауза -6 секунд, балалар кабатлый).*
- **Чэй** *(хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, балалар кабатлый).*
- **Сөт** *(ир-ат тавышы, пауза -6 секунд, балалар кабатлый)*
- **Аш** *(хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, балалар кабатлый).*
- **Ботка** *(ир-ат тавышы, балалар кабатлый)*

27 нче кисэк (25 нче тема).

- **Слушай!Покажи!Повтори!** *(ир-ат тавышы)*
- **Тыңла!Күрсэт!Кабатла!** *(хатын-кыз тавышы)*
- **Ипи** – тэмле ипи *(ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсэтэ, балалар кабатлый)*
- **Чэй** – тэмле чэй *(хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсэтэ, балалар кабатлый).*
- **Сөт** – тэмле сөт*(ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсэтэ, балалар кабатлый)*
- **Аш** – тэмле аш *(хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар таратма рәсемне күрсэтэ, балалар кабатлый).*
- **Ботка** – тэмле ботка*(ир-ат тавышы, балалар таратма рәсемне күрсэтэ, балалар кабатлый).*

28 нче кисэк (25 нче тема).

Жыр.

Без ашыйбыз тэмле аш,
Тэмле аш, тэмле аш.
Без ашыйбыз тэмле ботка,
Тэмле ботка, тэмле ботка.

Тема: “Кем нэрсэ ярата?”.

29 нче кисэк (30 нче тема).

-Ребята, слушайте, сказку: “Кто что любит?”- “Кем, нэрсэ ярата?”

Персонажлар: эт, песи, куян, аю.

Эт нэм песи, куян белэн аюны очраталар.

Эт, песи: Син кем?

Аю: Мин аю.

Куян: Мин куян. Син кем?

Песи: Мин песи Мияу.

Эт: Мин эт Акбай.

Песи: Куян, син нэрсэ яратасың?

Куян: Мин, кишер яратам.

Песи: Мэ, куян, кишер аша.

Куян: Рэхмэт. Кишер тэмле. Мэ, песи, кишер аша.

Песи: Юк-юк, мин сөт яратам, сөт тэмле.

Куян: Мэ, сөт, эч.

Песи: Рэхмэт, сөт тэмле. Мэ, аю, су эч.

Аю: Юк-юк, мин алма яратам, алма тэмле, баллы.

Песи: Монда алма күп, нинди алма кирэк?

Аю: Кызыл алма кирэк.

Песи сары алма бирэ: Мэ, кызыл алма.

Аю: Юк, бу сары алма, миңа ике кызыл алма кирэк.

Песи: Мэ, ике кызыл алма, аша.

Аю: Рэхмэт.

Аю бер алманы ашый, икенче алманы эткэ бирэ: Мэ, Акбай, алма аша.

Эт: Юк, мин аш, ботка яратам.

Аю: Мэ, эт, ботка аша.

Эт: Рэхмэт, ботка тэмле.

Тема: “Туган көн”.

30 нчы кисәк (31 нче тема).

- Скоро у Алии день рождение. Придут гости, нужна посуда: тарелка - тәлинка, ложка – кашык (*хатын-кыз тавышы*).
- Слушай! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Тәлинка(*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Тәлинка (*хатын-кыз тавышы, пауза - 3 секунд*)
- Кашык (*ир-ат тавышы, пауза – 3 секунд*)
- Кашык (*хатын-кыз тавышы*)

31 нче кисәк (31 нче тема).

- Слушай!Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Тәлинка (*ир-ат тавышы, пауза - 6 секунд*)
- Кашык (*хатын-кыз тавышы*)

32 нче кисәк (31 нче тема).

- Слушай!Покажи!Повтори! (*ир-ат тавышы*)
- Тыңла!Күрсәт!Кабатла! (*хатын-кыз тавышы*)
- Тәлинка (*ир-ат тавышы, пауза - 10 секунд, уенчык тәлинкане күрсәтәләр, балалар кабатлый*).
- Кашык (*хатын-кыз тавышы, пауза - 10 секунд, уенчык кашыкны күрсәтәләр, балалар кабатлый*).

33 нче кисәк (31 нче тема).

Акбай: Мияу, кашык бир.

Мияу: Нинди кашык?

Акбай: Зур кашык. Кызыл кашык.

Мияу: Ничә кашык?

Акбай: Ике кашык.

Мияу: Мә, ике кашык.

Акбай: Рәхмәт.

Тема: “Чэй табыны эзерлибез”.

34 нче кисэк (34 нче тема).

-Для гостей мы поставили на стол ложку-кашык, тарелку-тэлинкэ. А сегодня поставим чашку-чынаяк (*пауза-3 секунд*). **Чынаяк** (*хатын-кыз тавышы*).

- **Слушай!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)

- **Чынаяк** (*ир-ат тавышы, пауза - 5 секунд*)

- **Чынаяк** (*хатын-кыз тавышы*)

35 нче кисэк (34 нче тема).

- **Слушай!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)

- **Чынаяк** (*ир-ат тавышы, пауза-6 секунд, тәрбияче чынаяк рәсемен күрсәтә, балалар кабатлый*).

- **Чынаяк** (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче чынаяк рәсемен күрсәтә, балалар кабатлый*).

36 нчы кисэк (34 нче тема).

- **Слушай!Покажи!Повтори!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!Күрсәт!Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)

- **Чынаяк** (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, таратма рәсем яки уенчык чынаяк күрсәтә, балалар кабатлый*).

- **Кашык** (*хатын-кыз, пауза-10 секунд, таратма рәсем яки уенчык кашык күрсәтә, балалар кабатлый*).

- **Тэлинкэ** (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, таратма рәсем яки уенчык чынаяк күрсәтә, балалар кабатлый*).

Тема: “Төсле чынаяклар”.

37 нче кисэк (35 нче тема).

- **Посмотрите какая красивая, синяя чашка – зэңгэр чынаяк. Мэ, зэңгэр чынаяк** (*хатын-кыз тавышы*).

- **Слушай!Пой!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла!Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Зэңгэр – зэңгэр чынаяк,

Зэңгэр – зэңгэр чынаяк.

Әйе шул, әйе шул,

Матур, чиста чынаяк.

Әйе шул, әйе шул,

Зэңгэр, зэңгэр чынаяк.

Тема: “Без киенэбез”.

38 нче кисэк (39 нчы тема).

Жыр.

Минем күлмэк матур, *(кыз тавышы)*

Синең күлмэк матур. *(малай тавышы)*

Әйе шул, әйе шул, *(икесе)*

Минем күлмэк матур. *бергә)*

Минем чалбар матур, *(малай тавышы)*

Синең чалбар матур. *(кыз тавышы)*

Әйе шул, әйе шул, *икесе)*

Минем чалбар матур. *бергә)*

Тема: “Киенергә ярдәм ит”.

39 нчы кисэк (40 нчы тема).

-Акбай и Мияу принесли куклам новые наряды: чалбар, күлмэк. Кукле девочке предложим одеть платье, мальчику – брюки. “Курчак күлмэк ки”. “Курчак чалбар ки”(пауза- 3 секунд). Әйдәгез, курчакны киендерәбез. Кукла, надень платье. Курчак, күлмэк ки (пауза- 10 секунд). Курчак, чалбар ки (пауза- 10 секунд, хатын-кыз тавышы).

- Слушай! *(ир-ат тавышы)*

- Тыңла! *(хатын-кыз тавышы)*

- Курчак, чалбар ки *(ир-ат тавышы)*

- Курчак, чалбар ки *(ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче күрсәтмә кәгазь курчакка чалбар кидерә).*

- Курчак, күлмэк ки *(хатын-кыз тавышы)*

- Курчак, күлмэк ки *(хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче күрсәтмә кәгазь курчакка күлмэк кидерә).*

Тема: “Алия йокларга жыена”.

40 нче кисэк (41нче тема).

-Куклам пора спать. Поможем снять платье и брюки. Курчак, күлмэк сал *(хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче күрсәтмә кәгазь курчакка күлмәген салдыра).* Курчак, чалбар сал *(хатын-кыз тавышы).*

41 нче кисэк (41нче тема).

- Слушай! *(ир-ат тавышы)*

- Тыңла! *(хатын-кыз тавышы)*

- Курчак, чалбар сал *(ир-ат тавышы)*

- Курчак, чалбар сал (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, тәрбияче күрсәтмә кәгазь курчакның чалбарын салдыра*).
- Курчак, күлмәк сал (*хатын-кыз тавышы*)
- Курчак, күлмәк сал (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче күрсәтмә кәгазь курчакның күлмәген салдыра*).

42 нче кисәк (41 нче тема).

- **Слушай! Повтори! Выполни!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла! Кабатла! Үтә!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Курчак, күлмәк сал (*ир-ат тавышы, пауза-15 секунд, балалар кабатлый, таратма кәгазь курчакның күлмәген салдыралар*).
- Курчак, чалбар сал (*хатын-кыз тавышы, пауза-15 секунд, балалар кабатлый, таратма кәгазь курчакның чалбарын салдыралар*).

43 нче кисәк (41 нче тема).

Бишек жыры (*гадирәк сүзле булса, яхшы булыр иде*)

Тема: “Хәерле көн”

44 нче кисәк (43 нче тема).

- **Слушай!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу бит (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче курчакның битен күрсәтә*).
- Бу бит (*хатын-кыз тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче курчакның битен күрсәтә*).
- Бу кул (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче курчакның кулын күрсәтә*).
- Бу кул (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче курчакның кулын күрсәтә*).

45 нче кисәк (43 нче тема).

- **Слушай! Покажи! Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла! Күрсәт! Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Бу бит (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар үзләренең битен күрсәтәләр, кабатлыйлар*).
- Бу кул (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар үзләренең кулын күрсәтәләр, кабатлыйлар*).

46 нчы кисәк (43 нче тема).

- **Слушай! Покажи! Повтори!** (*ир-ат тавышы*)
- **Тыңла! Күрсәт! Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)
- Мә су, бит ю (*ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар биремне имитация белән күрсәтәләр, кабатлыйлар*).

- Мә су, кул ю (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар биремне имитация белән күрсәтәләр, кабатлыйлар*).

47 нче кисәк (43 нче тема).

- **Слушай! Покажи! Повтори!** (*ир-ат тавышы*)

- **Тыңла! Күрсәт! Кабатла!** (*хатын-кыз тавышы*)

- Бит чиста (*ир-ат тавышы, пауза -10 секунд, балалар кабатлыйлар, хәрәкәт белән күрсәтәләр*).

- Кул чиста (*хатын-кыз тавышы, пауза -10 секунд, балалар кабатлыйлар, хәрәкәт белән күрсәтәләр*).

48 нче кисәк (43, 44 нче тема).

-**Слушай! Пой!** (*ир-ат тавышы*)

-**Тыңла! Жырла!** (*хатын-кыз тавышы*)

Мә су,

Бит, кулны ю.

Чиста су, чиста су,

Ю, ю,ю.

Тема: Өстәл театры “Өч аю”.

49 нчы кисәк (46 нчы тема).

-**Ребята, слушайте, сказку: “Три медведя”- “Өч аю”**

Персонажлар: өч аю.

Күренеш: Урман. Урмандагы өйдә өч аю яши.

В избушке на краю леса жили три медведя. Большого медведя звали Михаил Иванович. Он говорил грубым голосом. Медведицу звали Настасья Петровна. А маленького медвежонка звали Мишутка. Он говорил тоненьким голоском.

После ужина медведи собрались за круглым столом и дружно вели беседу.

Михаил Иванович сядил за стол и грубым голосом говорил: **“Бу өстәл”**. Настасья Петровна не так громко: **“Бу өстәл”**. Маленький Мишутка говорил тоненьким голоском: **“Бу өстәл”**.

А потом Михаил Иванович поудобнее сядил на стул и говорил: **“Бу урындык”**. Настасья Петровна говорила: **“Бу урындык”**. А маленький Мишутка увидел свой сломанный стульчик и спросил: **“Бу урындык?”**.

После обеда медведи шли в другую горницу. Там стояли три кровати.

Михаил Иванович грубым голосом говорил: **“Бу карават”**. Настасья Петровна говорила не так громко: **“Бу карават”**. А Мишутка-шалунишка показал на свою кровать и сказал: **“Бу диван”**. Михаил Иванович и Настасья Петровна его поправили: **“Бу карават”**.

Перед сном медведи желали друг-другу: **“Спокойной ночи”** и сладко засыпали.

Тема: “Уенчыклар иленә сәяхәт”.

50 нче кисәк (49 нчы тема).

-Мияу и Акбай приглашают нас в магазин игрушек (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Исәнме, Мияу. Әйбәт. Нәрсә кирәк?

Мияу: Туп кирәк.

Акбай: Нинди туп?

Мияу: Зур, яшел, матур туп.

Акбай: Ничә туп?

Мияу: Бер туп.

Акбай: Мә, бер туп.

Мияу: Рәхмәт. Сау бул, Акбай.

Акбай: Сау бул, Мияу.

51 нче кисәк (49 нчы тема).

-Дети, игрушки тоже хотят с нами поиграть в игру “Карусель”. Давайте поиграем (*хатын-кыз тавышы*).

- Слушай! Пой! (*ур-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Әллә-лә, әллә-лә,

Карусельләр әйләнә,

Матур курчак әйләнә.

Зур-зур аю әйләнә.

Тема: “Уенчыклар иленә сәяхәт”.

52 нче кисәк (50 нче тема).

- Слушай! Пой! (*ур-ат тавышы*)

- Тыңла! Жырла! (*хатын-кыз тавышы*)

Алиянең туган көненә

Без пешердек ак ипи.

Менә шундый ипи зур,

Менә шундый кечкенә,

Менә шундый тәмле,

Менә шундый баллы.

Әйе шул, әйе шул,

Әйе шул ипи тәмле.

Тема: “Уйнарга яратам”.

53 нче кисәк (52 нче тема).

-Ребята, к нам пришел красивый зайчик. Я очень его люблю: “яратам”. Вы тоже обнимите зайчика и скажите: “люблю” - “яратам” *(хатын-кыз тавышы).*

54 нче кисәк (52 нче тема).

- Слушай! *(ир-ат тавышы)*

- Тыңла! *(хатын-кыз тавышы)*

- Яратам *(ир-ат тавышы, пауза-5 секунд, тәрбияче нинди дә булса уенчыкны кочаклап күрсәтә).*

- Яратам *(хатын-кыз тавышы, пауза- 5 секунд, тәрбияче нинди дә булса уенчыкны кочаклап күрсәтә).*

55 нче кисәк (52 нче тема).

- Слушай!Повтори! *(ир-ат тавышы)*

- Тыңла!Кабатла! *(хатын-кыз тавышы)*

- Яратам *(ир-ат тавышы, пауза-10 секунд, балалар әйтә, парлашып кочаклашалар).*

- Яратам *(хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд, балалар әйтә, парлашып кочаклашалар).*

56 нчы кисәк (52 нче тема).

- Слушай!Покажи!Повтори! *(ир-ат тавышы)*

- Тыңла!Күрсәт!Кабатла! *(хатын-кыз тавышы)*

- Мин алма яратам *(ир-ат тавышы, пауза-6 секунд, алманы күрсәтә, балалар әйтә).*

- Мин кыяр яратам *(хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, кыярны күрсәтә, балалар әйтә).*

- Мин груша яратам *(хатын-кыз тавышы, пауза-6 секунд, грушаны күрсәтә, балалар әйтә).*

- Мин ипи яратам *(ир-ат тавышы, мандаринны күрсәтә, балалар әйтә).*

57 нче кисәк (52 нче тема).

- Слушай! Пой! *(ир-ат тавышы)*

- Тыңла! Жырла! *(хатын-кыз тавышы)*

Мин алма яратам,

Яратам, яратам.

Мин кыяр яратам,

Яратам, яратам.

Мин груша яратам,
Яратам, яратам.
Мин Коляны яратам,
Яратам, яратам.
Мин Оляны яратам.
Яратам, яратам.

Тема: “Син нәрсә яратасың?”.

58 нче кисәк (53 нче тема).

Жыр “Яратам”.

Яратам, яратам.
Курчак яратам.
Яратам, яратам.
Аю яратам.
Яратам, яратам.
Куян яратам.
Яратам, яратам.
Туп яратам.
Яратам, яратам.
Песи яратам.
Яратам, яратам.
Эт яратам.

Тема: “Уйный-уйный үсәбез”.

59 нчы кисәк (55 нче тема).

Әллә-лә, әллә-лә,
Карусельләр әйләнә.
Матур кызлар әйләнә,
Зур малайлар әйләнә.

Тема: “Нәрсә бар?”.

60 нчы кисәк (56 нчы тема).

- Әйт әле, әйт әле,
Кәрзиндә нәрсә бар? (*ир-ат тавышы*)

- Кәрзиндә алма бар,
Тәмле, тәмле алма бар.
Әйе шул, әйе шул,
Кызыл, кызыл алма бар (*хатын-кыз тавышы*)
- Әйт әле, әйт әле,
Кәрзиндә нәрсә бар? (*ир-ат тавышы*)
- Кәрзиндә кыяр бар,
Тәмле, тәмле кыяр бар.
Әйе шул, әйе шул,
Яшел, яшел кыяр бар (*хатын-кыз тавышы*)
- Әйт әле, әйт әле,
Кәрзиндә нәрсә бар? (*ир-ат тавышы*)
- Кәрзиндә кишер бар,
Тәмле, тәмле кишер бар.
Әйе шул, әйе шул,
Сары, сары кишер бар (*хатын-кыз тавышы*)
- Әйт әле, әйт әле,
Кәрзиндә нәрсә бар? (*ир-ат тавышы*)
- Кәрзиндә кәбестә бар,
Тәмле, тәмле кәбестә бар.
Әйе шул, әйе шул,
Зур, зур кәбестә бар (*хатын-кыз тавышы*)

Тема: “Сабантуйга әзерләнәбез”.

61 нче кисәк (58 нче тема).

- **Завтра праздник Сабантуй. Акбай и Мияу приглашают нас на праздник. Для праздника нужны подарки, призы.**

Предложите им свои игрушки (*хатын-кыз тавышы, пауза-10 секунд*)

Балалар: *Исәнме, Мияу. Исәнме, Акбай.*

Акбай: Исәнмесез, балалар.

Мияу: Исәнмесез, балалар.

62 нчы кисәк (58 нче тема).

Жыр.

1. Карагыз, карагыз,
Сабантуйга барабыз.
Сабантуйга барабыз,
Уйнап бүлэк алабыз.
2. Сабантуйга барабыз,
Сикерэбез, чабабыз.
Жырлап, биеп алабыз,
Уйнап бүлэк алабыз.

Тема: “Күңелле Сабантуйга уеннары”.
63 нче кисәк (59 нчы тема).
Балалар башкаруында “Сабантуй” жыры.

АУДИОЯЗМАЛАР.
(мәктәпкә эзерлек төркеме)

Тема: “Әйдәгез, танышабыз”.

1 нче кисәк (1 нче тема).

Ишек шақыган тавыш (озын пауза-20 секунд).

Тәрбияче: Син кем? Не отвечает. Интересно, кто же это? Дети, помогите мне. Наверное, хочет, чтобы спросили все вместе. Син кем?

Бергә: Син кем?

Тәрбияче: Молчат. Давайте, спросим погромче. Син кем?

Бергә: Син кем?

Мияу: Мин песи. Мин Мияу (озын пауза-10 секунд).

Тәрбияче: А-а, это наш друг Мияу, давайте, позовём его.

Бергә: Мияу, кил монда!

Ишек ачылган тавыш (кыска пауза-4 секунд).

Мияу керә: Исәнмесез (кыска пауза-4 секунд).

Балалар: Исәнме, Мияу. Хәлләр ничек?

Мияу: Әйбәт (кыска пауза-3 секунд).

Балалар: Мияу, утыр.

Мияу: Рэхмэт.

2 нче кисэк (1 нче тема).

- Ребята, слушайте, как знакомятся Оля с Колей (*ир-ат тавышы*)
- Исәнме (*кыз тавышы, кыска пауза*)
- Исәнме (*малай тавышы, кыска пауза*)
- Син кем? (*кыз тавышы, кыска пауза*)
- Мин Коля. Син кем? (*малай тавышы, кыска пауза*)
- Мин Оля (*кыз тавышы*).

Тема: “Хәерле көн”.

3 нче кисэк (2 нче тема).

Ишек шақыган тавыш (*кыска пауза -5 секунд*).

Бергә: Син кем?

Акбай: Мин эт, Акбай. һау-һау.

Мияу: Мин песи, Мияу. Мияу-Мияу (*озын пауза-10 секунд*).

Бергә: Акбай, кил монда.

Мияу, кил монда.

Акбай, Мияу: Исәнмесез, балалар (*кыска пауза -5 секунд*).

Балалар: Исәнмесез, Акбай, Мияу.

4 нче кисэк (2 нче тема) (телефоннан сөйләшү)

Акбай: Алло.

Мияу: Алло. Син кем?

Акбай: Мин Акбай.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Хәерле көн, Мияу. Хәлләр ничек?

Мияу: Әйбәт. Рэхмэт. Акбай, хәлләр ничек?

Акбай: Әйбәт. Рэхмэт. Сау бул, Мияу.

Мияу: Сау бул, Акбай.

5 нче кисэк (2 нче тема).

Жыр. “Хәерле көн”.

Хәерле көн, эти (*ир-ат тавышы*).

Хәерле көн, эни (*хатын-кыз тавышы*).

Хэерле көн, бабай (*ир-ат тавышы*).
Хэерле көн, эби (*хатын-кыз тавышы*).

Тема: “Син кем?”
6 нчы кисэк (4 нче тема).

- Акбай и Мияу тоже хотят играть с нами в сказку «Репка». Они должны хорошо запомнить ваши имена. Давайте, проверим. Акбай отвернётся, а вы по очереди будете подходить, и здороваться с ним. Акбай будет угадывать, кто это (*ир-ат тавышы*).

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Син кем? Оля?

Мияу: Юк, мин Мияу.

Тема: “Шалкан” әкиятен сәхнәләштерү.
7 нче кисэк (5 нче тема).

Акбай: Бу кем?

Мияу: Бу эти.

Акбай: Әйе, эти. Бу кем?

Мияу: Бу эни.

Акбай: Юк. Бу кем?

Мияу: Бу кыз.

Акбай: Юк. Бу кем?

Мияу: Бу бабай.

Акбай: Әйе, бу бабай.

8 нче кисэк (5 нче тема).

- Ребята, слушайте. Спросите: Это кто?-Бу кем? (*ир-ат тавышы*)

- Исәнмесез (*эни тавышы, озын пауза-10 секунд*)

- (*балалар сорый*) ... Бу кем?

- Бу эни (*эни тавышы, кыска пауза-3 секунд*).

- Исәнмесез (*эти тавышы, озын пауза-6 секунд*)

- (*балалар сорый*) ... Бу кем?

- Бу эти (*эти тавышы, кыска пауза-3 секунд*).

- Хэерле көн, мыр-р-р...(*песи тавышы, озын пауза-6 секунд*)

- (балалар сорый) ... Бу кем?
- Бу песи (песи тавышы)
- Хэллэр ничек? Р-р-р...(эт тавышы, озын пауза-6 секунд)
- (балалар сорый) ... Бу кем?
- Бу эт (эт тавышы, кыска пауза-3 секунд)
- Чи, чи чи. Исәнмесез (тычкан тавышы, озын пауза-6 секунд)
- (балалар сорый) ... Бу кем?
- Бу тычкан (тычкан тавышы).

Тема: “Бу нәрсә?”

9 нчы кисәк (7 нче тема).

- Ребята, мы с вами хорошо потрудились, вырастили большую репку. Молодцы. Теперь можно поиграть. Акбай и Мияу принесли нам игрушки. Давайте, спросим: Это что? – Бу нәрсә? (*ир-ат тавышы*).

Акбай: Бу нәрсә?

Мияу: Бу тычкан.

Акбай: Нинди тычкан?

Мияу: Кечкенә тычкан.

10 нчы кисәк (7 нче тема).

Акбай белән Мияу сатучы-сатып алучы рольләрендә.

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай.

Акбай: Нәрсә кирәк?

Мияу: Туп кирәк.

Акбай: Нинди туп?

Мияу: Зур, матур туп.

Акбай: Мә, зур, матур туп.

Мияу: Рәхмәт. Саубул Акбай.

Акбай: Саубул, Мияу.

Тема: “Кем нишли?”

11 нче кисәк (8 нче тема).

- Ребята, слушайте вопрос, найдите соответствующую картинку и ответьте (*ир-ат тавышы*).

- Эти нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза -20 секунд, балалар рәсемне таба, җавап бирәләр: эти йоклый*).

- Әйе, әти йоклый (*хатын-кыз тавышы*).
- Әни нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жавап бирәләр: әни юа*).
- Әйе, әни юа (*хатын-кыз тавышы*).
- Кыз нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жавап бирәләр: кыз утыра*).
- Әйе, кыз утыра (*хатын-кыз тавышы*).
- Малай нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жавап бирәләр: малай йоклый*).
- Әйе, малай йоклый (*хатын-кыз тавышы*).
- Әби нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жавап бирәләр: әби юа*).
- Әйе, әби юа (*хатын-кыз тавышы*).
- Бабай нишли? (*ир-ат тавышы, озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, жавап бирәләр: бабай утыра*).
- Әйе, бабай утыра (*хатын-кыз тавышы*).

Тема: “Дусларны сыйлайбыз”.

12 нче кисәк (10 нчы тема).

Жыр. “Нишли?”

Нишли? Нишли?

Йоклый, йоклый.

Нишли? Нишли?

Утыра, утыра.

Нишли? Нишли?

Ашый, ашый.

Нишли? Нишли?

Эчә, эчә.

Тема: “Нишлисең?”

13 нче кисәк (11 нче тема).

Ребята, Акбай и Мияу угощаются. Мияу спрашивает: Акбай, что делаешь? – Нишлисең? (*ир-ат тавышы*)

Мияу: Акбай, нишлисең?

Акбай: Кушаю. Ашыйм, ашыйм. Мияу, нишлисең?

Мияу: Пью. Эчәм, эчәм (*озын пауза*)

Тәрбияче: Спросите, что делает Акбай?

Бергә: Акбай, нишлисең?

Акбай: Ашыйм (*озын пауза*).

Тәрбияче: Спросите, что делает Мияу?

Бергә: Мияу, нишлисең?

Мияу: Эчәм.

Тема: “Нишлисең?” (телефоннан сөйләшү)

14 нче кисәк (11 нче тема).

- Исәнме, хәерле көн, Оля (малай тавышы).
- Исәнме, хәерле көн. Син кем? (кыз тавышы).
- Мин Коля (малай тавышы).
- Хәлләр ничек, Коля? (кыз тавышы).
- Әйбәт. Хәлләр ничек, Оля? (малай тавышы).
- Әйбәт (кыз тавышы).
- Оля, нишлисең? (малай тавышы).
- Алма ашыйм. Коля, нишлисең? (кыз тавышы).
- Чәй эчәм (малай тавышы).
- Сау бул, Коля (кыз тавышы).
- Сау бул, Оля (малай тавышы).

Тема: “Әйдәгез, уйныйбыз”.

15 нче кисәк (13 нче тема).

- Исәнме, Оля (малай тавышы).
- Исәнме, Коля (кыз тавышы).
- Хәерле көн (малай тавышы).
- Хәерле көн (кыз тавышы).
- Хәлләр ничек? (малай тавышы).
- Әйбәт. Коля, хәлләр ничек? (кыз тавышы).
- Әйбәт (малай тавышы).
- Коля, нишлисең? (кыз тавышы).
- Ботка ашыйм. Син нишлисең? (малай тавышы).
- Мин уйныйм (кыз тавышы).
- Сау бул, Оля (малай тавышы).
- Сау бул, Коля (кыз тавышы).

Тема: “Кунак килде”.

16 нчы кисәк (14 нче тема).

Ишек шакыган тавыш (озын пауза-10 секунд).

Бергә: Кем анда?

Әби: Мин әби (кыска пауза-4 секунд).

Бергә: Әби, кил монда.

Ишек ачылган тавыш (кыска пауза-3 секунд).

Әби: Исәнмесез, балалар (озын пауза-10 секунд).

Бергә: Исәнме, әби. Әби, хәлләр ничек?

Әби: Әйбәт, рәхмәт(кыска пауза-4 секунд).

- **Предложите бабушке сесть на стул** (хатын-кыз тавышы, кыска пауза-4 секунд).

Бергә: Әби, утыр.

- **Әби нишлисең?** (хатын-кыз тавышы).

Әби: Сижу - утырам. Утырам.

17 нче кисәк (14 нче тема).

- **Бабушка ты сидишь на стуле, как скажешь, что сидишь** (хатын-кыз тавышы).

Әби: Утырам.

- **Мияу, ты сидишь на стуле, как скажешь, что сидишь** (хатын-кыз тавышы).

Мияу: Утырам.

- **Акбай, ты сидишь на стуле, как скажешь, что сидишь** (хатын-кыз тавышы).

Акбай: Утырам.

18 нче кисәк (14 нче тема).

Мияу: Әби, кил монда, утыр.

Әби: Рәхмәт.

Мияу: Әби, нишлисең?

Әби: Утырам.

Мияу: Әби, мә чэй, эч.

Әби: Рәхмәт, чэй тәмле.

Тема: “Кафега барабыз”.

19 нчы кисәк (16 нчы тема).

- **Акбай и Мияу встретились по пути в кафе. Слушайте, как они разговаривали друг с другом** (хатын-кыз тавышы).

Акбай: Исәнме, Мияу.

Мияу: Исәнме, Акбай. Хәлләр ничек?

Акбай: Әйбәт. Хәлләр ничек?

Мияу: Әйбәт.

Акбай: Мияу, куда идешь? Кая барасың?

Мияу: Иду в кафе. Кафега барам. Акбай, кая барасың?

Акбай: Кафега барам.

Тема: “Без кафеда” (телефоннан сөйләшү)

20 нче кисәк (17 нче тема).

- Слушайте, как Коля угощается в кафе. Из кафе звонит Оле. (*ир-ат тавышы*).
- Исәнме, Оля (*малай тавышы*).
- Исәнме, Коля (*кыз тавышы*).
- Хәлләр ничек? (*малай тавышы*).
- Әйбәт. Коля, син нишлисең? (*кыз тавышы*).
- Мин бәрәңге ашыйм (*малай тавышы*).
- Бәрәңге тәмлеме? (*кыз тавышы*).
- Әйе, бәрәңге тәмле. Оля, син нишлисең? (*малай тавышы*).
- Мин уйныйм (*кыз тавышы*).
- Сау бул, Оля (*малай тавышы*).
- Сау бул, Коля (*кыз тавышы*).

Тема: “Күнелле уеннар”.

21 нче кисәк (20 нче тема).

- У меня тоже есть рисунки, давайте их посмотрим (*клоун, ир-ат тавышы*).
- Зайчик прыгает. Куян сикерә. Сикерә (*озын пауза-20 секунд*).
- Зайчик бежит. Куян йөгерә. Йөгерә.

22 нче кисәк (20 нче тема).

- Слушай. Найди соответствующий рисунок (*ир-ат тавышы*)
- Бу төлке. Төлке зур, матур. Төлке утыра (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, күрсәтә*).
- Бу керпе. Керпе кечкенә, матур. Керпе уйный (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, күрсәтә*).
- Бу аю. Аю зур, матур. Аю йоклый (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, күрсәтә*).
- Бу песи. Песи кечкенә, матур. Песи сөт эчә (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, күрсәтә*).
- Бу эт. Эт зур, матур. Эт ашый (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, күрсәтә*).
- Бу кыз. Кыз кечкенә, матур. Кыз кул юа (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, күрсәтә*).

-Бу куян. Куян кечкенә, матур. Куян сикерә (*озын пауза-20 секунд, балалар рәсемне таба, күрсәтә*).

-Бу төлке. Төлке зур, матур. Төлке йөгөрә (*балалар рәсемне таба, күрсәтә*).

23 нче кисәк (20 нче тема).

Жырлы-биюле уен “Әйдәгез, бишбез”.

1) Бар монда зур төлке.

Зур төлке, матур төлке.

Төлке, төлке кил эле,

Биеп-биеп кит эле (2 тапкыр).

2) Бар монда зур аю,

Зур аю, матур аю.

Аю, аю кил эле,

Биеп-биеп кит эле (2 тапкыр).

3) Бар кечкенә куян,

Кечкенә, матур куян.

Куян, куян кил эле,

Биеп-биеп кит эле (2 тапкыр).

4) Бар кечкенә керпе,

Кечкенә, матур керпе.

Керпе, керпе кил эле,

Биеп-биеп кит эле (2 тапкыр).

Тема: “Спорт бәйрәменә эерләнәбез”.

24 нче кисәк (22 нче тема).

- Акбай и Мияу готовятся на спортивный праздник. Мияу, кая барасың? (*ир-ат тавышы*)

Мияу: Спорт бәйрәменә барам.

- Акбай, кая барасың? (*ир-ат тавышы*).

Акбай: Спорт бәйрәменә барам.

Мияу: Акбай, сикер! Акбай, син нишлисең?

Акбай: Мин сикерәм. Мияу, беги! Мияу, йөгөр! Мияу, йөгөр! Мияу, син нишлисең?

Мияу: Я бегу. Мин йөгөрәм. Йөгөрәм.

Тема: “Бәйрәмгә барабыз”.

25 нче кисәк (23 нче тема).

- Акбай и Мияу собрались в Казань. Покупают в кассе билет (*хатын-кыз тавышы*)

Мияу: Акбай, билет бир эле.

Акбай: Кая барасың?

Мияу: Казанга барам.

Акбай: Мә, билет.

Мияу: Рәхмәт.

- Мы с вами тоже поедem в город Казань. Спросите, у кассира билет (*хатын-кыз тавышы*)

26 нчы кисәк (23 нче тема).

- Мы проезжаем заповедную зону. Тут обитают дикие животные, которые охраняются (*кыска пауза, ир-ат тавышы*)

- Ребята, скажите, кого вы видите? Что они делают? (*ир-ат тавышы*)

27 нче кисәк (23 нче тема).

- Остановка для отдыха. Здесь можно поесть и попить (*кыска пауза, ир-ат тавышы*)

Акбай: Мин өчпочмак ашыйм. Син нишлисең?

Мияу: Мин чәк-чәк ашыйм.

28 нче кисәк (23 нче тема).

Жыр.

Мин барам, барам, барам,

Казанга барам, барам.

Әйе шул, әйе шул,

Казанга барам, барам.

Тема: “Казанда спорт бәйрәме”.

29 нчы кисәк (25 нче тема).

- Исәнме, мин корреспондент. Син кем? (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: Исәнмесез. Мин Акбай.

- Сиңа ничә яшь? (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: 6 яшь.

- Син нишлисең? (*хатын-кыз тавышы*).

Акбай: Мин сикерәм.

- Рәхмәт (*хатын-кыз тавышы*).

- **Исэнме, мин корреспондент. Син кем?** *(хатын-кыз тавышы).*

Мияу: Исәнмесез. Мин Мияу.

- **Сиңа ничә яшь?** *(хатын-кыз тавышы).*

Мияу: 6 яшь.

- **Син нишлисең?** *(хатын-кыз тавышы).*

Мияу: Мин йөгерәм.

- **Рәхмәт** *(хатын-кыз тавышы).*

30 нчы кисәк (25 нче тема).

(Физминутка үткәрер өчен дәртле музыкага җырланса, яхшы булыр иде)

Әй, нәниләр, нәниләр

Ардык без, дип әйтмиләр.

Аякларын күтәрәп,

Матур итеп атлыйлар.

Хәзер барабыз алга

Егылмыйча, син атла.

1,2,3,4,5.

Хәзер барабыз артка

Егылмыйча, син атла.

6,7,8,9,10.

Егылмыйча, син атла.

1,2,3,4,5.

Хәзер барабыз артка

Егылмыйча, син атла.

6,7,8,9,10.

Тема: “Безнең дуслар”.

31 нче кисәк (28 нче тема).

- **Ребята, к нам из цирка пришли домашние птицы. Давайте, с ними познакомимся** *(хатын-кыз тавышы, кыска пауза).*

Әтәч тавышы: Кикрикүк. Әтәч. Әтәч. Әтәч *(озын пауза-бсекунд).*

Бергә: Әтәч. Әтәч. Әтәч.

Тавык тавышы: Ко-ко-ко. Тавык. Тавык. Тавык *(озын пауза -6 секунд).*

Бергә: Тавык. Тавык. Тавык.

32 нче кисәк (28 нче тема).

Жыр.

1) Бар монда зур этәч,

Зур этәч, матур этәч.

Этәч, этәч кил әле,

Биеп, биеп кит әле (2 тапкыр).

2) Бар кечкенә тавык,

Кечкенә, матур тавык.

Тавык, тавык кил әле,

Биеп, биеп кит әле (2 тапкыр).

Тема: “Үрдәк дусларын тапты”.

33 нче кисәк (29 нчы тема).

Ишек шакыган тавыш (*кыска пауза-6 секунд*).

Бергә: *Кем анда?*

Үрдәк: Бак-бак, мин (*кыска пауза-6 секунд*).

Бергә: *Кил монда.*

Ишек ачылган тавыш (*кыска пауза-3 секунд*).

Үрдәк: Исәнмесез (*кыска пауза-6 секунд*).

Бергә: *Исәнмесез. Син кем?*

Үрдәк: Мин үрдәк. Мин үрдәк. Үрдәк.

34 нче кисәк (29 нчы тема).

Үрдәк: Бак-бак. Хозяин цирка ищет своих зверей, птиц. Отправил меня за ними.

- Утка долго шла проголодалась, давайте, угостим. **Үрдәк, кил монда, утыр. Мә, ботка аша** (*хатын-кыз тавышы*).

Үрдәк: Бак-бак. Рәхмәт, ботка тәмле.

- Давайте, позовем зверей, птиц и угостим их тоже (*хатын-кыз тавышы*).

Тема: “Акбай чана шуа”.

35 нче кисәк (31 нче тема).

- Слушайте, как будет санки по-татарски (*ир-ат тавышы, кыска пауза-3 секунд*).

- Бу чана (*ир-ат тавышы, пауза-3 секунд, тәрбияче куянный чанасын күрсәтә*)

-**Бу чана** (*кыска пауза-3 секунд*). **Повторите** (*кыска пауза-3 секунд*). **Бу чана** (*ир-ат тавышы, пауза- 6 секунд, балалар кабатлый*)

-**Бу чана** (*ир-ат тавышы, пауза- 6 секунд, балалар кабатлый*)

-**Слушайте** (*кыска пауза-3 секунд*). **Заяц катається на санках** (*ир-ат тавышы, кыска пауза-3 секунд*)

-**Куян чана шуа** (*кыска пауза-3 секунд*). **Куян чана шуа** (*ир-ат тавышы*).

36 нчы кисәк (31 нче тема).

-Куян нишли? (*ир-ат тавышы*).

-Чана шуа (*хатын-кыз тавышы*).

-Төлке нишли? (*ир-ат тавышы*).

-Чана шуа (*хатын-кыз тавышы*).

-Бүре нишли? (*ир-ат тавышы*).

-Чана шуа (*хатын-кыз тавышы*).

-Аю нишли? (*ир-ат тавышы*).

-Чана шуа (*хатын-кыз тавышы*).

Тема: “Чана шуам”.

37 нче кисәк (32 нче тема).

Акбай белән Мияу жырлылар.

Мин Акбай, мин Акбай,

Зур Акбай, матур Акбай (*Акбай тавышы*).

Мин Мияу, мин Мияу,

Зур Мияу, матур Мияу (*Мияу тавышы*).

38 нче кисәк (32 нче тема).

Мияу: Акбай, бу нәрсә?

Акбай: Бу чана.

Мияу: Чана нинди?.

Акбай: Чана зур, кызыл.

Чана шуган тавыш ишетелә (*кыска пауза-3 секунд*).

Мияу: Акбай, нишлисең?

Акбай: Мин чана шуам. Мияу, кил монда. Утыр.

Мияу: Мин чана шуам.

Тема: “Әйдә, бие”.

39 нчы кисәк (34 нче тема).

“Зиләйлүк” татар халык көе ишетелә (сүзләрне әйткәндә көй акрын гына ишетелә)

- Ребята, слушайте, какая красивая, весёлая плясовая мелодия «Зиләйлүк». Так и хочется поплясать. Давайте вместе попросим: Акбай, танцуй. Акбай, бие. Мияу, танцуй. Мияу, бие (хатын-кыз тавышы).

40 нчы кисәк (34 нче тема).

“Зиләйлүк” татар халык көе.

Тема: “Без биибез”.

41 нче кисәк (35 нче тема).

Татар халык бию көе.

Тема: “Мияуның бүлмәсен бизибез”.

42 нче кисәк (37 нче тема).

Акбай: Скоро у Мияу день рождение. Я не приготовил ей подарок. А знаете почему? Зашёл в магазин, где продавались огромные воздушные шары. Но забыл, как назвать цвета по-татарски и стал показывать пальцами. Продавцы не захотели со мной разговаривать, с таким невежливым. Чтобы такого не повторилось, помогите мне вспомнить цвета по-татарски.

43 нче кисәк (37 нче тема)

Акбай (жырлап әйтә): Если нравится тебе, то делай так. Әгәр сиңа ошый икән, син бие (озын пауза-10секунд, Акбай би, балалар кушыла).

Акбай: Мин биим (кыска пауза-4 секунд).

Бергә: Мин биим.

Акбай (жырлап әйтә): Әгәр сиңа ошый икән, син сикер (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин сикерәм (кыска пауза-4 секунд)

Бергә: Мин сикерәм.

Акбай (жырлап әйтә): Әгәр сиңа ошый икән, син йөгер (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин йөгерәм (кыска пауза-4 секунд)

Бергә: Мин йөгерәм.

Акбай (жырлап әйтә): Әгәр сиңа ошый икән, син уйна (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин уйныйм (кыска пауза-4 секунд)

Бергә: Мин уйныйм.

Акбай (жырлап әйтә): Әгәр сиңа ошый икән, син утыр (пауза-4 секунд).

Акбай: Мин утырам (*кыска пауза-4 секунд*)

Бергә: *Мин утырам.*

44 нче кисәк (37 нче тема).

Акбай: Я думаю, что день рождение Мияу будет интересным, если мы для неё выучим песню.

Жыр “Туган көн”.

Мияуның туган көненә

Без пешердек ак ипи.

Менә шундый ипи зур,

Менә шундый кечкенә.

Менә шундый тәмле,

Менә шундый баллы.

Әйе шул, әйе шул,

Әйе шул, ипи тәмле.

Тема: “Туган көнгә бүләк әзерлибез”.

45 нче кисәк (38 нче тема).

Акбай: На день рождение Мияу я приготовил в подарок песню.

Бергә: *Акбай, жырла.*

Акбай: Я люблю петь! Я пою – мин жырлыйм. Мин жырлыйм, жырлыйм (*жырлый: лә-лә-лә*).

Бергә: *Акбай, син нишлисең?*

Акбай: Мин жырлыйм. А вы любите петь?

46 нчы кисәк (38 нче тема).

Жыр.

1) Мин жырлыйм, жырлыйм, жырлыйм,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

Мин жырлыйм, жырлыйм, жырлыйм,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

Лә-лә-лә-лә, лә-лә-лә-лә,

Мин матур жырлыйм, жырлыйм.

2) Мин биим, биим, биим.

Мин матур биим, биим.

Мин биим, биим, биим,

Мин матур биим, биим.
Лә-лә-лә-лә, лә-лә-лә-лә,
Мин матур биим, биим.

Тема: “Мияуның туган көне”.
47 нче кисәк (40 нчы тема).

Жыр “Туган көн”.

Мияуның туган көненә
Без пешердек ак ипи.
Менә шундый ипи зур,
Менә шундый кечкенә.
Менә шундый тәмле,
Менә шундый баллы.
Әйе шул, әйе шул,
Әйе шул, ипи тәмле.

Мияу: Зур рәхмәт.

Акбай: Ребята, видите, Мияу не просто говорит спасибо, а “большое спасибо” – “зур рәхмәт”.

Мияу: Зур рәхмәт.

Акбай: Попросите Мияу, чтобы она станцевала (*кыска пауза-4 секунд*).

Бергә: Мияу, әйдә, бие (*пауза-6 секунд*).

Мияу татар бию көенә бии (*кыска пауза-4 секунд*).

Бергә: Мияу матур би.

Мияу: Зур рәхмәт.

Тема: “Туган көн табынында”.

48 нче кисәк (41 нче тема).

- **День рождения продолжается** (*хатын-кыз тавышы*).

Мияу: Я вам тоже приготовила сюрприз. Отгадайте мои загадки.

1) Мин зур, матур, әйбәт. Мин йөгәрәм, сикерәм, утырам, жырлыым: “Тяф-тяф”. Бел (*ур-ат тавышы, озын пауза*).

- Төлке (*хатын-кыз тавышы*).

2) Мин кара. Мин кечкенә, матур, әйбәт. Мин йөгәрәм, сикерәм, биим, ашыйм, жырлыым: “Чи-чи-чи”. Бел (*ур-ат тавышы, озын пауза*).

- Тычкан. (*хатын-кыз тавышы*).

3) Мин кызыл. Мин зур, матур, эйбэт. Мин ипи ашыйм, су эчэм, биим, жырлым: “Кикрикүк”. Бел. (*ур-ат тавышы, озын пауза*).

- Этэч (*хатын-кыз тавышы*).

4) Мин ак. Мин кечкенэ, матур, эйбэт. Мин ипи ашыйм, йөгерэм, жырлым: “Ко-ко-ко”. Бел. (*ур-ат тавышы, озын пауза*).

- Тавык (*хатын-кыз тавышы*).

49 нчы кисэк (41 нче тема).

Мияу: Эйдэгез, балалар, утырыгыз. Вы сидите за волшебным праздничным столом, будьте вежливы, угощайте друг-друга.

Мияу: Нэрсэ кирэк?

Акбай: Алма кирэк.

Мияу: Нинди алма?

Акбай: Яшел, зур, тэмле алма.

Мияу: Мэ, яшел, зур, тэмле алма.

Акбай: Зур рэхмэт.

Мияу: Акбай, син нишлисең?

Акбай: Мин алма ашыйм.

Мияу: Алма тэмлеме?

Акбай: Эйе, алма тэмле. Мин алма яратам.

Тема: “Күнелле сяхэт”.

50 нче кисэк (43 нче тема).

- Малай китап укый (*пауза-3 секунд*). Малай китап укый (*ур-ат тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә, пауза -4 секунд*).

- Кыз китап укый (*пауза-3 секунд*). Кыз китап укый (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә, пауза -4 секунд*).

- Куян китап укый (*пауза-3 секунд*). Куян китап укый (*ур-ат тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә, пауза -4 секунд*).

- Төлке китап укый (*пауза-3 секунд*). Төлке китап укый (*хатын-кыз тавышы, тәрбияче рәсемен күрсәтә*).

Тема: “Күнелле сяхэт”.

51 нче кисэк (44 нче тема).

Мияу: Перед нами лес. Ребята, смотрите, лесной компьютер, а в компьютере электронное письмо. Это письмо от волшебника. В нем написано, что волшебник рисует –рәсем ясый. Послушайте и повторите за ним. Если мы выполним задание лесного волшебника сможем идти дальше.

- Рәсем ясыйм. Алма ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Алма ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – Рәсем ясыйм. Алма ясыйм.
- Рәсем ясыйм. Туп ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Туп ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – Рәсем ясыйм. Туп ясыйм.
- Рәсем ясыйм. Шар ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Шар ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – Рәсем ясыйм. Шар ясыйм.
- Рәсем ясыйм. Китап ясыйм (*кыска пауза- 3секунд*). Китап ясыйм (*озын пауза-6 секунд, ир-ат тавышы, тәрбияче рәсемне күрсәтеп кабатлый*) – Рәсем ясыйм. Китап ясыйм.

52 нче кисәк (44 нче тема).

Мияу: Ребята, я тоже люблю рисовать. Я рисую яблоко – мин алма ясыйм.

- Мин рәсем ясыйм. Мин алма ясыйм (*ир-ат тавышы, озын пауза-10 секунд, балалар рәсемне (һавада) “ясыйлар”, жәмләне кабатлыйлар*) – Мин рәсем ясыйм. Мин алма ясыйм.
- Мин рәсем ясыйм. Мин туп ясыйм (*ир-ат тавышы, озын пауза-10 секунд, балалар рәсемне (һавада) “ясыйлар”, жәмләне кабатлыйлар*) – Мин рәсем ясыйм. Мин туп ясыйм.
- Мин рәсем ясыйм. Мин шар ясыйм (*ир-ат тавышы, озын пауза-10 секунд, балалар рәсемне (һавада) “ясыйлар”, жәмләне кабатлыйлар*) – Мин рәсем ясыйм. Мин шар ясыйм.
- Мин рәсем ясыйм (*ир-ат тавышы*) – Мин рәсем ясыйм.

53 нче кисәк (44 нче тема) (телефоннан сөйләшү).

Мияу(шалтырата): (пауза) *Хәерле көн.*

Тылсымчы: Исәнмесез.

Мияу: ... (пауза) *Хәлләр ничек?*

Тылсымчы: Әйбәт. Син нишлисең?

Мияу: (пауза) *Мин рәсем ясыйм.*

Тылсымчы: Нинди рәсем?

Мияу: ... (пауза) *Алма, туп, шар, китап.*

Тылсымчы: Әйбәт, килегез мәктәпкә. Приходите в школу.

Мияу: ... (пауза) *Мәктәпкә?*

Тылсымчы: Әйе, мәктәпкә.

Мияу: ... (пауза) *Рәхмәт. Сау булыгыз.*

Тылсымчы: Сау булыгыз.

54 нче кисәк (46 нчы тема).

Мияу: Ребята, лесной волшебник приглашает нас в волшебную страну, где говорят только на татарском языке. Возьмите телефон, расскажите друг-другу, что вы поете, танцуете, рисуете, читаете.

55 нче кисәк (46 нчы тема).

Мияу: Молодцы ребята. Мы теперь точно попадем в волшебную страну “Школа”- “Мәктәп”.

56 нчы кисәк (46 нчы тема).

Акбай: Ребята, мы можем продолжить путь, ведь лесной волшебник пригласил нас в страну, которая называется “Школа” – “Мәктәп”. Путешествие продолжается. Но что это? На нашем пути высокая гора, чтобы пройти гору нужно прочитать пиктограммы. Если мы поймем, что написано, гора даст нам продолжить дорогу.

Мияу (пиктограмма күрсәтәләр): Кем укый?

Акбай: Мин укыйм.

Акбай укый: Малай рәсем ясым.

Мияу (пиктограмма күрсәтәләр): Кем укый?

57 нче кисәк (46 нчы тема).

Мияу: Трудное было задание, но мы справились. Дорога свободна. Нас ждут удивительные приключения в следующий раз.

58 нче кисәк (47 нче тема).

Жыр.

1)Мин барам, барам, барам,
Мәктәпкә барам, барам.

Китап, карандаш алам,
Мәктәпкә барам, барам.

2)Мин барам, барам, барам,
Мәктәпкә барам, барам.

Китап укыйм, рәсем ясым,
4-ле, 5-леләр алам.

59 нчы кисәк (47 нче тема).

Мияу: Ребята, вот мы с вами дошли в волшебную страну “Школа” – “Мәктәп”. В школу пойдет тот, кто скажет, что нарисовано на пригласительных билетах.

60 нчы кисэк (47 нче тема).

Акбай: Исәнмесез, балалар (*кыска пауза-4 секунд*)

Бергә: *Исәнме, Акбай.*

Акбай: Хәлләр ничек? (*кыска пауза-4 секунд*)

Бергә: *Әйбәт.*

Акбай: Вы очень быстро прошли препятствия. Я вас поздравляю, возьмите подарки.

Тема: “Мәктәптә”.

61 нче кисэк (49 нчы тема).

Мияу: Нәрсә кирәк?

Акбай: Аш кирәк.

Мияу: Мә аш, аша.

Акбай: Рәхмәт.

Мияу: Акбай, нишлисең?

Акбай: Мин аш ашыйм.

Мияу: Аш нинди?

Акбай: Аш тәмле. Бик тәмле. Мин аш яратам.

Тема: “Уку бүлмәсе”.

62 нче кисэк (50 нче тема).

Акбай: Ребята, продолжим путешествие по волшебной стране “Мәктәп”.

63 нче кисэк (50 нче тема).

Акбай: Бу нәрсә?

Мияу: Белмим.

Акбай: Бу дәфтәр. Дәфтәр.

Мияу: Дәфтәр. Дәфтәр.

Акбай: Нинди дәфтәр?

Мияу: Чиста, матур, зур дәфтәр.

Акбай: Ничә дәфтәр?

Мияу: Бер дәфтәр.

Тема: “Өстәл театры “Теремкәй” әкиятә”.

64 нче кисэк (52 нче тема)

- Сегодня я вам расскажу сказку “Теремок”.

Терем-терем, теремкэй,
Зур түгел, кечкенә (*хатын-кыз тавышы*)

Ишек шакыган тавыш.

- Теремкәйдә кем яши? Юк, яшәми.

Теремкәйгә тычкан килә (*хатын-кыз тавышы*)

Тычкан (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши? (*кыска пауза*).

Тычкан: Юк, яшәми. Мин яшим.

-Терем-терем, теремкэй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши

Теремкәйгә куян килә (*хатын-кыз тавышы*)

Куян (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан. Син кем?

Куян: Мин куян. Матур куян.

Тычкан: Әйдә, кил монда.

Куян (керә): Мин сикерәм. Әйдәгез, сикерәбез (*озын пауза, балалар сикерәләр*).

- Терем-терем, теремкэй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши.

Теремкәйдә куян яши.

Теремкәйгә бүре килә (*хатын-кыз тавышы*)

Бүре (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан.

Куян: Мин куян.

Тычкан, куян: Син кем?

Бүре: Мин бүре. Мин зур, кара бүре.

Тычкан, куян: Әйдә, кил монда.

Бүре (керә): Мин йөггерәм. Әйдәгез, йөггерәбез (*озын пауза, балалар йөггерәләр*).

- Терем-терем, теремкэй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши.

Теремкәйдә куян яши.

Теремкәйдә бүре яши.

Теремкәйгә төлке килә (*хатын-кыз тавышы*)

Төлке (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан.

Куян: Мин куян.

Бүре: Мин бүре.

Тычкан, куян, бүре: Син кем?

Төлке: Мин төлке. Мин зур, матур төлке.

Тычкан, куян, бүре: Әйдә, кил монда.

Төлке (керә): Мин биим. Әйдәгез, биибез (*озын пауза, балалар бишләр*).

- Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә.

Теремкәйдә тычкан яши.

Теремкәйдә куян яши.

Теремкәйдә бүре яши.

Теремкәйгә төлке яши (*хатын-кыз тавышы*).

Теремкәйгә җырлый-җырлай аю килә.

Аю (ишек шакый): Тук-тук-тук! Теремкәйдә кем яши?

Тычкан: Мин тычкан.

Куян: Мин куян.

Бүре: Мин бүре.

Төлке: Мин төлке.

Тычкан, куян, бүре, төлке: Син кем?

Аю: Мин аю. Мин зур, матур аю.

Тычкан, куян, бүре, төлке: Әйдә, кил монда.

Аю (керә): Мин җырлайым. Әйдәгез, җырлайбыз (*озын пауза, балалар кушылып җырлай*).

Музыка. Балалар белән бергә җырлайлар.

Мин җырлайым, җырлайым, җырлайым,

Мин матур җырлайым, җырлайым.

Мин җырлайым, җырлайым, җырлайым,

Мин матур җырлайым, җырлайым.

Лә-лә-лә-лә, лә-лә-лә-лә,

Мин матур җырлайым, җырлайым.

- Терем-терем, теремкәй,

Зур түгел, кечкенә,

Теремкәйдә тычкан яши, пи-пи-пи.

Теремкәйдә куян яши. Мин куян.

Теремкәйдә бүре яши. Мин бүре.

Теремкәйдә төлке яши. Мин төлке.

Теремкәйдә аю яши. Мин аю.

Алар бик дус (*хатын-кыз тавышы*).

Күнелле музыка. Бииләр.

Тема: Өстэл театры “Кем нәрсә ярата?”

65 нче кисәк (55 нче тема).

- Я вам расскажу сказку «Кто что любит» -«Кем нәрсә ярата?» (*хатын-кыз тавышы*).

Кошлар сайраган тавышлар ишетелә. Этәч канат кагып кычкыра.

Этәч: Кикри-күк, кикри-күк (*кыска пауза*) Ко-ко-ко.

Песи кьерелеп: Мияу-мияу-мияу.

Песи: Хәерле көн, этәч.

Этәч: Хәерле көн, песи.

Песи: Хәлләр ничек, этәч?

Этәч: Әйбәт. Рәхмәт. Ә синең хәлләрең ничек?

Эт йөгереп килә: haу-haу-haу. Исәнме, этәч. Исәнме, песи.

Этәч белән песи: Исәнме, эт.

Эт: Кәжә кая?

Этәч белән песи: Әнә, кәжә кәбестә ашый. Кәжә кәбестә ярата.

Эт: Мин ипи яратам. Песи, син нәрсә яратасың?

Песи: Мин сөт яратам. Сөт тәмле. Этәч, син нәрсә яратасың?

Этәч: Мин ботка яратам. Ботка тәмле.

Кәжә: Исәнмесез. Хәерле көн. Хәлләр ничек?

Бергә: Әйбәт.

Кәжә: Мин кәбестә ашыйм. Кәбестә бик тәмле. Акбай, мә кәбестә, аша. Кәбестә тәмле.

Акбай: Юк, мин ипи яратам. Син кәбестә аша. Ипи кирәк.

Кәжә: Мә, ипи, аша.

Акбай: Рәхмәт. Ипи тәмле.

Песи: Мин сөт яратам. Сөт юк.

Кәжә: Сөт бар. Песи, кил монда. Сөт ал, эч.

Песи сөт эчә: Мин сөт эчәм. Сөт тәмле. Этәч, кил монда, сөт эч.

Этәч: Юк, мин сөт яратмыйм. Мин ботка яратам. Ботка юк.

Кәжә: Ботка бар, кәрзиндә. Этәч, кил монда. Мә ботка, аша.

Этгэч: Зур рэхмэт. Ботка бик тэмлэ. Мэ, кэжэ, ботка аша.

Кэжэ: Юк, кэбестэ яратам. Кэбестэ тэмлэ.

Этгэч: Юк, ботка тэмлэ.

Песи: Юк, сөт тэмлэ.

Эт: Юк, ипи тэмлэ.

Кыз килеп чыга: Ипи тэмлэ, сөт тэмлэ, ботка тэмлэ, кэбестэ тэмлэ. Мин ипи, ботка, кэбестэ яратам.

Бергэ жырлап, биилэр.

Ипи тэмлэ,

Сөт тэмлэ,

Ботка тэмлэ,

Кэбестэ тэмлэ.

Тема: “Кем нэрсэ ярата?” экиятен сэхнэлэштерү.

66 нчы кисэк (56 нчы тема).

Жыр.

Ипи тэмлэ,

Сөт тэмлэ,

Ботка тэмлэ,

Кэбестэ тэмлэ.

Тема: “Белем иленэ сэяхэт”.

67 нче кисэк (58 нче тема).

- Какая красивая книга. Ребята, эта книга волшебная. В каждой ее страничке таится секрет. волшебство. Давайте, посмотрим вместе, какая тайна спрятано в этой волшебной книге (*ур-ат тавышы*).

68 нче кисэк (58 нче тема).

Акбай: Бу эни. Эни матур, эйбэт, зур. Бу ипи. Эни ипи ашый. Ипи тэмлэ. Эни ипи ярата.

Мияу: Бу эти. Эти зур, матур, эйбэт. Бу сөт. Эти сөт эчэ. Сөт тэмлэ. Эти сөт ярата.

69 нчы кисэк (58 нче тема).

Жыр.

Мин куян, мин куян,

Зур куян, матур куян.

Мин тычкан, мин тычкан,

Кечкенә, матур тычкан.

Тема: “Могжизалар кыры”.

70 нче кисәк (59 нчы тема).

Хат.

- Дорогие ребята! Я Вас приглашаю на выпускной бал, который состоится в моем королевстве «Знаний». Но для этого вы должны выполнить все мои задания. Мои задания в этом волшебном сундучке. Если все задания выполните успешно, вы непременно попадете в мое королевство, где говорят на красивом – татарском языке. Желаю Вам удачи, и с нетерпением жду Вас у себя» (*хатын-кыз тавышы*).

71 нче кисәк (59 нчы тема).

-Ребята, молодцы. Вы выполнили все мои задания. Добро пожаловать в мое королевство “Знаний”, где говорят на красивом татарском языке. Желаю вам удачи! (*хатын-кыз тавышы*).

МЕТОДИК КИҢӘШЛӘР.

Методик кулланмаларда 60 ар белем бирү эшчәнлегенең конспектлары бирелгән. Ел дәвамында, тәрбияче үзе ижади якын килеп, укыту методик кулланмада бирелгән тематик планга таянып, мультфильмнар, анимацион сюжетлар, “Өкيات илендә” тапшыруын кулланып, индивидуаль эшне дә кертеп, көндәлек план төзи.

Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлегенә алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә. Өйрәнелгән сүзләр, сүзтезмәләр, диалоглар эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм ныгытыла, көндәлек аралашуда кулланыла.

Яңа сүзләрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә сөйли.

Пиктограммалар мәктәпкә эзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла.

Балаларга темадан тыш артык сүзләр, уеннар, җырлар, шигырьләр бирелергә тиеш түгел.

Бала татар телендә сүзне дәрәс әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзнең дәрәс үрнәген бирә. Балалардан авазларның дәрәс әйтелешен катгый таләп итмәскә кирәк.

Тәрбияче сөйләмендә акцент, җирле диалект, аваз кимчеләкләре булмаска тиеш.

Тәрбияче сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала.

Тәрбияче үзенең эшенә ижади якын килергә, төрле алымнар, чаралар эзләп, аларны кулланырга тиеш.

Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзлөштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кергү, баету хуплана.

Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдаим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлегенә аша (ситуатив күнегүләр, сюжетлы рольле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла.

Рус телле балаларны татарча сөйләшәргә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм эти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтижә бирә.

Сүзлек белән эшләү.

Балаларны татар телендә сөйләшәргә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана.

Яңа сүзләр үзлөштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: эзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре.

Эзерлек күнегүләре балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә эзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрен хәтердә калдырырга ярдәм итәләр.

Сөйләм күнегүләре лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзлөштерелгән лексик берәмлекләр жирлегендә ситуацияләргә бәйләп сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр.

Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:

-яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;

-аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;

-ишеткән сүзгә бала рәсемнән табып күрсәтә һәм әйтә;

-сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәржемәсе бирелә;

-төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;

-уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла;

-яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;

-аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана).

-бала теге яки бу сүзгә аның төгәл мәгънәсен аңлап үзлөштереп калсын өчен телдән мондый күнегүләрне үткәрергә мөмкин: *-Бу туп? - Әйе, бу туп.*

-Бу песи? (туп күрсәтелә) - Юк, бу песи.

-өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин” һ.б..

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла.

Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша һ.б.).

Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлап үтәүләрэн тәлап ителә.

Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләрә бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлап үтиләр.

Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишлисең? сорауларын бирәләр һәм аңлап җавап кайтаралар.

Укыту методик комплектының төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнен эһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыга дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай.

Диалогик сөйләмдә иң отышлы алым – сорау-җавап рәвешендә (сорау-информация алу берәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызлык төсмере булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнен җавап репликасы; килә: *Бу кем?- Бу әти;* раслау рәвешендә: *Бу әти?- Әти;* инкарь рәвешендә: *Бу әни?- Юк, бу әти.* Реплика- җавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди әти?* Бу вакытта әңгәмәдәшнен җавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур әти;* яисә: *Матур.*

Мәктәпкәчә яшәтәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәге типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:

- уен ситуацияләрендә катнашу;
- тәкъдим ителгән үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;
- тематик диалоглар төзү;
- сәхнәләштерүдә катнашу;
- рольләргә бүлеп сөйләү.

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә керерлек кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәләш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш.

Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Диалог үрнәкләре:

Исэнләшү: *Исэнме, Оля! – Исэнме Коля.*

Сабуллашу: *Сау бул, Оля. – Сау бул Коля.*

Танышу: *Мин Оля. – Мин Коля.*

Чакыру: *Оля, кил монда.*

Рәхмәт белдерү: *Мә, курчак. – Рәхмәт.*

Сорау- уңай җавап: *Син малай? – Әйе, мин малай.*

Сорау – кире җавап: *Син малай? – Юк, мин кыз.*

Ачыклай торган сорау: *Мин кафега барам. – Нинди кафега?*

Аралашуга чыгу өчен нәтижәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора.

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, естәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен төзелде. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Эш дәфтәрләре эшчәнлектә өйрәнелгән материалны ныгытуны күздә тотып төзелде. Дәфтәрләр белән эшлөгәндә балалар кабатлылар, бер-берсенә сораулар бирәләр, тәрбияче белән аралашалар. Балалар үзләренә эш дәфтәрләрен өйгә алып кайтып өйрәнелгән материалны кабатлы алалар. Бу дәфтәрләр белән эти-әниләр дә, төркем тәрбиячеләре дә эшли ала, чөнки биремнәр рус телендә язылды.

Дәфтәрдәге эшнәң нәтижәсе уртанчылар төркемендә сүзне ишетеп, аңлап, предметларны табып, парлаштырып, чагыштырып, аларның сыйфатын, санын билгеләүгә китерсә, зурлар төркемендә балаларны үзара аралашуга этәрә һәм бу мәктәпкә эзерлек төркемнәрендә дәвам итә. Иң катлаулы биремнәр мәктәпкә эзерлек төркеме өчен төзелгән. Бу төркемдә хәрәкәтне белдерүче сүzlәр, яки фигыльләр күп кулланыла. Балаларны ситуацияләргә куеп, сораулар биреп диалогка этәрәбез. Берүк вакытта, фигыльләр боерык формада (утыр, уйна һ.б.), 2-нче зат алмашлыгына тәңгәл формада (яки утыра, укый, шуа, ашый һ.б.), һәм дә инде үзе турында 1-нче зат алмашлыгын кулланып өйрәтелә (уйныйм, утырам, барам, эчәм һ.б.). Балалар бер-берсенә, өлкәннәргә сораулар бирергә өйрәнәләр: бу нәрсә, нишли, син нишлисең, нәрсә кирәк, нинди һ.б. Жөмлеләр төзү баланың уйлавын таләп итә, чөнки алар 3-4 сүздән торалар. Мәсәлән: Аю караватта йоклый. Куян чана шуа. Песи бит юа һ.б.. Мәктәпкә эзерлек төркемендә өченче бирем җыр формасында бирелә. Бу биремнәрне интерактив такта һәм экраннарда эшләп була.

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелде. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

“Татарча сөйләшәбез” укыту методик комплектына нигезләнеп эшләнгән “Әкият илендә” телевизион тапшыруын балаларны татар теленә өйрәткәндә карарга тәкъдим ителә.

МӘКТӘПКӘЧӘ ЯШЫТӘГЕ БАЛАЛАРНЫҢ ТАТАР ТЕЛЕНДӘ СӨЙЛӘШӘ (АРАЛАША) БЕЛҮ КҮНЕКМӘЛӘРЕН ТИКШЕРҮ.

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәрергә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлегенә булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә. Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәргә дә була.

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтижә ясала.

**Уку елы ахырында уртанчылар, уку елы башында зурлар төркеме балаларының
“Минем өем” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.**

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә
		“Минем өем” проекты буенча өйрәнган лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнган темалар буенча дүрт – биш рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”)	Боерыкны анлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч)	Тирә - юньдәге предметларның сыйфатын, күләмен белдерә торган сүзләрне анлап сөйләмдә куллану.	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкаръ иү, раслау)		

1.	Коля							
2.	Оля							
Нәтижәләрне билгеләү								
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр				Бала сөйләмдә актив, сорауларга җавап бирә, яхшы аралаша.				
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр				Сүз байлыгы бар, аралашуда бик үк актив түгел.				
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр				Аңлый, русча җавап бирә.				

Балаларның татар телендә аралаша белү дәрәжәсен тикшергәндә кулланырга мөмкин булган биремнәр.

1. “Минем өем” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

1. Дидактик үен. "Бу кем?" (I вариант)

(Лексика: әти, әни, кыз, малай, әби, бабай)

Үен эчтәлегә: Өй рәсеме. Өй тирәсендә гаилә әгъзалары рәсемнәре (комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр). Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый: Бу кем? ("Әни"...).

2. Дидиктик үен "Кем юк?" (II вариант)

(Лексика шул ук). Үен шул ук рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче бер рәсемне алып куя. Баладан сорый: "Кем юк?" ("Әби"...))

Үенни интерактив тактада да, бала белән бала арасында диалог формасында да үткәрергә була)

3. Дидактик үен "Кәрзиндә нәрсә бар?"

(Лексика: ипи, алма, сөт, чэй)

Уен эчтәлегә: Мияу кәрзин белән ашамлыклар алып килгән. Мияу ашамлык муляжларына күрсәтә, исемен сорый: "Бу нәрсә?" ("Алма"...)

4. Дидактик үен "Нәрсә юк?"

Мияу бер ашамлык муляжын яшереп куя: "Нәрсә юк?". Бала нәрсә юклығын әйтергә тиеш. ("Алма"...) Уенны рәсемнәр кулланып та үткәреп була.

5. Дидактик үен "Мин әйтәм, син күрсәт һәм әйт"

(Лексика: эти, эни, кыз, малай, эби, бабай; куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи, ипи, алма, сөт, чэй).

Уен эчтәлегә: Балага уенчык яисә уенчык рәсемнәре бирелә. Бала, тәрбияче әйткән уенчыкны яисә уенчык рәсемен табып күрсәтергә һәм исемен кабатлап әйтергә тиеш.

6. Дидактик үен "Исемен әйтсәң бирәм"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлегә: Тәрбияче өстәлендә уенчыклар яисә рәсемнәр. Тәрбияче балага уенчыкны(рәсемне) күрсәтә, сорый: "Бу нәрсә?"- "Алма"... ; "Бу кем?"-"Эти"... Бала уенчык исемен дәрәс әйтсә аңа уенчыклар, яисә таратма рәсемнәр бирелә.

7. Дидактик үен "Серле янчык"

(Лексика: куян, аю, туп, машина, курчак, эт, песи)

Уен эчтәлегә: Балага уенчыклар күрсәтелә, исеменнән әйтеп янчыкка салына. Бала янчыктагы уенчыкны капшап исемен әйтә, алып күрсәтә.

8. Дидактик үен "Әйе-юк"

Сүзнең дәрәс үзләштерелүен тикшерү йөзеннән (аңлап яки аңламыйча әйтү) төрле вариантта сораулар бирелә: "Бу нәрсә?" - "Аю"...; "Бу аю?" - "Әйе, аю" ...; "Бу куян?" - "Юк, песи"...

Югары балл (2.7-3) — сүз байлығы житәрлек, уенчык, әйберләрне үзлектән, аңлап дәрәс күрсәтә, исеменнән әйтә.

Ургача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә жавап бирә.

Ургачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча жавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”).

Ситуатив күнегүләр:

а) Ситуатив күнегү “Куян аюга кунакка килә”. Ул ишектән кергәндә аюга нәрсә әйтә? (Ничек исәнләшә?), "Исәнме аю".

б) Ситуатив күнегү “Куян аюда кунакта булды”. Ишектән чыгып киткәндә куян аю белән ничек сабуллаша? (Нәрсә әйтә?) "Сау бул, аю".

в) Уен ситуациясе "Кунак сыйлау". Акбайда (Мияуда) кунакта.

Тәрбияче Акбай (Мияу) ролендә. Ул баланы, ашамлык, җиләк-җимеш (алма, груша, банан һ.б.) муляжлары белән "сыйлый". Тәрбияче баланың "рәхмәт" әйтә белүен билгели.

г) Уен ситуациясе "Дустыңны сыйла". Балаларны парлаштырып бер-берсен сыйларга тәкъдим итү. Рәхмәт әйтә белүләрен билгеләү.

д) Ситуатив күнегү "Акбайга ("Мияуга", "Курчакка", "Дустына") уенчык бүләк ит".

Югары балл (2,7-3) - бала ситуацияләрдә ягымлы сүзләргә урынлы куллана.

Ургача балл (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә жавап бирә.

Ургачадан түбән (1-2) - аңлый, сорауга жавапны русча әйтә.

3. Боерыкны аңлап үтәү һәм куллана белү (кил, утыр, сикер, ю, аша, эч).

1. Сүзле уен "Мин әйтәм - син эшлә" ("Командир").

2. Сүзле уен "Шаян уенчыклар" (Уен баланың боерыкларны аңлы рәвештә үтәвен тикшерү өчен бирелә. Уенның эчтәлегә: Тәрбияче уенчыкка боерык бирә, мәсәлән: Утыр! Ә уенчык “ашый” башлый. Бала боерыкны дәрәс итеп үтәп күрсәтә).

Югары дәрәжә (2,7-3) - бала боерыкны аңлап, дәрәс үти.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - ялгыша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-2) - татарча аңламый, боерыкларны үтәми.

4.Тирә-юньдәге предметларның сыйфат билгеләрен, күләмен белдерә торган сүзләрне аңлап сөйләмдә куллану.

1. Дидактик үен "Уенчык нинди?" (зур, кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур).

Уен эчтәлегә: зур-кечкенә уенчыклар күрсәтелә. Тәрбияченең "Нинди?" соравына бала уенчыкның исемен сыйфат билгесе белән әйтергә тиеш.

-Нинди курчак? - Зур (кечкенә, чиста, пычрак, әйбәт, матур) курчак.

Эш дәфтәрендәге 11 нче биремне кулланып була.

2. Дидактик үен "Тап, күрсәт һәм әйт" (чиста, пычрак).

Комплекттагы күрсәтмә рәсемнәр кулланып үткәрелә. Тәрбияче әйткән рәсемне бала табып күрсәтә, әйтә.("Чиста туп", "Пычрак аю"...).

Эш дәфтәрендәге 13 нче биремне кулланып була.

3. Дидактик үен "Курчакка бүләк".

Тәрбияче зур курчакка- зур туп, кечкенә курчакка- кечкенә туп бүләк итәргә куша. " Мә, зур туп ", "Мә, кечкенә туп".

4. Дидактик үен "Дөрес сана".

Санау күнекмәләрен билгеләү (1-5 кадәр). Тәрбияче уенчыклар, муляжлар санарга тәкъдим итә. Төркемдәге балаларны да санарга була. "Ничә малай?", "Ничә кыз?".

5. Дидактик үен "Ничә?".

Санау күнекмәләрен тикшерү өчен шулай ук, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәрне дә кулланып була.

- Ничә туп? - Биш туп.

Югары дәрәжә (2,7-3) - әйберләрнең сыйфат билгеләрен, күләмен исем белән кушып дөрес әйтә.

Уртача дәрәжә (2-2.6) - 1-2 билгесен әйтә.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-2) - әйберләрнең билгеләрен, күләмен рус телендә әйтә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сарап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау).

1. Уен ситуациясе "Әйдәгез танышабыз".

"Син кем?" соравына аңлап жавап бирүе билгеләнә. К нам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться: - Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля (Коля). -Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай (әйе, мин кыз).

2. Уен ситуациясе "Күнак каршылыбыз".

а) Тәрбияче: К нам идут гости.

Спроси. "Кто там?". "Кем анда?" - Мин әби (бабай).

"Позови бабушку (дедушку)". - Әби (бабай) кил монда.

"Поздоровайся с бабушкой (дедушкой)" - Исәнме, әби (бабай).

"Спроси у бабушки (дедушки) как дела?" - Әби (бабай) хәлләр ничек? - Әйбәт, рәхмәт.

"Предложи бабушке (дедушке) сесть". - Әби (бабай) утыр.

"Предложи бабушке (дедушке) пить чай" - Мә, чәй, эч.

Скажи: "До свидания!" Сау бул, әби! (бабай).

б) Балага "кунак" белән исәнләшергә, хәлен сорарга, чакырып утыртырга, сыйларга ("аша,эч") һәм саубуллашырга тәкъдим ителә.

Эш дәфтәрәндәге 3 нче биремне кулланып була.

1. Уен ситуациясе "Күнакларны сыйла".

Угости Акбай хлебом, Мияу молоком.

-Мә, Акбай ипи, аша. - Рәхмәт.

-Мә, Мияу сөт, эч. - Рәхмәт.

Эш дәфтәрәндәге 16 нчы биремне кулланып була.

2. Уен ситуациясе "Бер - беренне сыйла".

(Ашамлык муляжлары кулланып)

"Угости яблоком".

- Мә, алма, аша. - Рәхмәт.

"Спроси, яблоко вкусное?"

- Алма тәмле? - Әйе, тәмле.

Эш дәфтәрендәге 6 нчы биремне кулланып була.

3. Уен ситуациясе "Уенчыктар илендә"

1. Ты пришел в магазин игрушек. Попроси игрушку, которая тебе нравится.

-Куян бир (әле).- Рәхмәт.

2. Предложи поиграть с игрушкой.

- Мә, туп, уйна. - Рәхмәт.

3. Позови друга, предложи помыть игрушку.

-Коля, кил монда. - Мә, туп, ю.

4. Поменяйтесь игрушками. Попроси у друга игрушку, предложи ему свою .

- Коля, туп бир - Мә, туп.

- Рәхмәт.

Югары дәрәжә (2,7-3) - аралаша, сөйләм күнекмәләрен актив куллана.

Уртача дәрәжә (2-2,6) - тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән дәрәжә (1-2) - аңлый, русча жавап бирә.

Уку елы ахырында зурлар, уку елы башында мэктэпкэ эзерлек төркеме балаларының

№	Баланың исеме, фамилиясе	Биремнәр					Нәтижә	
		1	2	3	4	5	баллар	дәрәжә
		“Уйный – уйный үсәбез” проектты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, тагарча исемнәр өйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “сау бул”, “рәхмәт”. “исәнмесез”, “сау булыгыз”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү (Нәрсә кирәк? Нинди? Ниче?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр өйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау)		

1.	Коля							
2.	Оля...							
Нәтижәләрне билгеләү								
Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр					Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.			
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр					Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.			
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр					Аңлый, русча җавап бирә.			

“Уйный-уйный үсәбез” проекты буенча татар телен үзләштерү дәрәжәләрен билгеләү.

1. “Уйный – уйный үсәбез” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану.

(Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик үен “Бу нәрсә?”

(Лексика: аш, ботка, сөт, кашык, тәлинка, чынаяк).

Үен эчтәлегә: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“Аш”...)

2. Дидактик үен “Кәрзиндә нәрсә бар?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Үен эчтәлегә: Куян кәрзин белән яшелчәләр һәм җиләк-җимеш алып килгән. Куян сорый: “Нәрсә бар?” (“Кәбестә”...)

3. Дидактик үен “Нәрсә юк?”

(Лексика: кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, алма).

Куян бер яшелчә муляжын яшереп куя: “Нәрсә юк?”. Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Үенны рәсемнәр кулланып та үткәргә була.

4. Дидактик үен “Дәрәсен айт”

(Лексика: күлмэк, чалбар, сарафан, өстөл, урындык, карават).

Уен эчтөлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрнең исемен атый һәм күрсәтә.

Югары балл (2.7-3) — сүз байлыгы житәрлек, яшелчәләр, савыт-сабалар, киёмнәр, өй жиһазлары атамаларын аңлап дәрәс күрсәтә, исеменнән әйтә һәм куелган сорауларга җавап бирә.

Уртача балл (2-2,6) - сүз байлыгы бар, кайбер сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) - аңлый, русча җавап бирә.

2. Ягымлы сүзләр куллану (“Исэнме”, “Сау бул”, “Рәхмәт”, “Исэнмесез”, “Сау булыгыз”).

Ситуатив күнегүләр (уртанчылар төркемендәге ягымлы сүзләр бүлеген кара):

а) Поздоровайся с Акбаем.

б) Спроси как дела у Акбая.

в) Скажи спасибо Акбаю. Спроси как дела.

г) Попрощайся с Акбаем.

д) Поздоровайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

е) Попрощайся с воспитателем, Мияу и Акбай.

Югары балл (2.7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләргә урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – уен ситуацияләрен тәрбияче ярдәмендә төзи.

Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлый, җавап бирә алмый.

3. Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал).

Балаларның боерыкларны бирә белү күнекмәләрен тикшерү. Балалар бер-берсенә боерык бирәләр. Саша, аша! – Саша ашау хәрәкәтләре күрсәтә. Алга таба Саша үз башка балага боерык бирә һәм шундый тәртиптә дәвам ителә.

(Лексика: кил, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал).

Югары балл (2,7-3) – 8-9 сүз.

Ургача балл (2-2.6) – 5-6 сүз.

Ургачадан түбән (1-2) – 1-2 сүз.

4. Уен ситуацияләрндә үзлектән сорау бирә белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

1. Сюжетлы-рольле уен “Кибет”

Балаларга рус телендә кибет уены үткөрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куя белүләрен максат итеп куясың. Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй жиһазлары рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. Дидактик уен “Нинди?”

Тикшерүдә сорауларны аерым кулланып та үткәрергә була.

Әйберләренә билгесен ачыклау өчен бирелә торган сорауга аңлап җавап бирү һәм ул сорауларны үзлектән куя белү.

(Лексика: нинди? кызыл, сары, яшел, зәңгәр).

3. Дидактик уен “Ничә?”

Санау күнекмәләрен билгеләү (1- 10 кадәр).

4. Дидактик уен “Дөрөс сана”

Тәрбияче уенчыклар, муляжлар, укыту методик комплектындагы күрсәтмә рәсемнәренә санарга тәкъдим итә. Балалар бер-берсенә сорау бирәләр һәм җавап бирәләр. Шулай ук, сорауны тәрбияче үзе дә бирә ала. “Ничә...?”

Югары балл (2,7-3) – диалогта 3 сорауны да аңлап куллана.

Ургача балл (2-2.6) – диалогта 2 сорауны аңлап куллана.

Ургачадан түбән (1-2) – диалогта 1 сорауны аңлап куллана.

5. Аралаша белү (ягымлы сүzlәр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ итү, раслау).

1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”

“Син кем?” соравына аңлап жавап бирүе билгеләнә.

К вам пришла новая кукла, она хочет с вами познакомиться:

- Исәнмесез. Мин Алсу. Син кем? (Мин Оля яки Коля).
- Мин Алсу, мин кыз. Син кыз? (Юк, мин малай).

2. Уен ситуациясе “Күнак каршылыбыз”.

а)Тәрбияче:

- К нам идут гости. Спроси. “Кто там?”. “Кем анда?”
- Мин Акбай.
- Позови Акбая.
- Акбай, кил монда.

б)У Акбая сегодня день рождение. Подари свою игрушку

- Акбай, мә кызыл туп.
- Рәхмәт.

в) Угости гостей супом или кашей.

- Мә, аш (ботка) (аша).

г)Что бы съесть угощение попроси ложку.

- Кашык бир.
- Нинди кашык?
- Зур, матур, зәңгәр кашык.
- Рәхмәт.

3. Уен ситуациясе “Кибеттә”.

Бала белән бала аралашуы тикшерелә.

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Аю бир.
- Нинди аю?

		“Без инде хэзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)	Ягымлы сүзләр куллану (“исәнме”, “исәнмесез”, “сау бул”, “сау булыгыз”, “рәхмәт”, “зур рәхмәт”, “хәерле көн”, “хәлләр ничек?”, “әйбәт”)	Боерыкны бирә белү (кил, утыр, сикер, уйна, ю, аша, эч, ки, сал, бие, жырла, йөгәр, йокла)	Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау куя белү. (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)	Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкаръ иү, раслау)		
1.	Коля							
2.	Оля							

Нәтижәләрен билгеләү

Югары дәрәжә 2,7 дән 3 кә кадәр	Бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.
Уртача дәрәжә 2 дән 2,6 га кадәр	Сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.
Уртачадан түбән дәрәжә 1 дән 2 гә кадәр	Аңлый, русча җавап бирә.

1. “Без инде хэзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты буенча өйрәнгән лексиканы сөйләмдә куллану. (Өйрәнгән темалар буенча биш – алты рәсем яисә предмет күрсәтелә, татарча исемнәрен әйтергә кушыла)

1. Дидактик уен “Бу нәрсә?”

(Лексика: тычкан, бүре, төлке, керпе, тавык, этәч, үрдәк, аю).

Уен эчтэлеге: Тәрбияче рәсемнәргә күрсәтеп сорый:

- Бу нәрсә? (“бүрә”...)

2. Дидактик үен “Портфельдә нәрсә бар?”

(Лексика: китап, дәфтәр, рәсем, мәктәп).

Уен эчтэлеге: Тәрбияче портфельдән рәсемнәр яки предмет алып күрсәтә, исемен сорый:

-Портфельдә нәрсә бар?- (“Дәфтәр бар”...)

3. Дидактик үен “Портфельдә нәрсә юк?”

Бала нәрсә юклыгын әйтергә тиеш. Уенны рәсемнәр кулланып та үткәрергә була.

4. Дидактик үен “Дөрөсен айт”

(Лексика: чәк- чәк, өчпочмак, бәрәңге, аш, ботка, су).

Уен эчтэлеге: Балага рәсемнәр бирелә. Бала рәсемнәрне атый.

Югары балл (2.7-3) — 10-14 сүз.

Уртача балл (2-2,6) – 7-9 сүз.

Уртачадан түбән балл (1-2) – 1-6 сүз.

2. Ягымлы сүзләр куллану

(“Исэнме”, “Исэнмесез”, “Сау бул”, “Сау булыгыз”, “Рәхмәт”, “Зур рәхмәт”,

“Хәерле көн”, “Хәлләр ничек?”, “Әйбәт”)

Ситуатив күнегү:

Телефоннан сөйләшү.

Эш дәфтәрендәге 1 нче биремне кулланып була.

Югары балл (2,7-3) — бала сөйләмдә ягымлы сүзләрне урынлы куллана.

Уртача балл (2-2,6) – тәрбияче ярдәмендә җавап бирә.

Уртачадан түбән балл (1-2) – аңлый, сорауларга жавапны русча бирә.

3. Боерыкны бирә белү.

(Лексика: кил монда, утыр, сикер, ю, аша, эч, уйна, ки, сал, йөггер, бие, жырла, йокла).

Дидактик үен: “Командир”

Эш дәфтәрендәге 9 нчы биремне кулланып була.

Бер бала икенче балага боерык бирә. Мәсәлән:

-Коля, сикер! (Коля сикереп күрсәтә).

-Коля, син нишлисең?(Колядан сорый) – Мин сикерәм.

-Коля нишли? (Башка баладан сорый) – Коля сикерә.

Югары балл (2,7-3) — 11-13 сүз белән боерык бирә, син нишлисең, нишли сорауларын бирә белә.

Уртача балл (2-2,6) – бары боерык бирә, сорауларны куя алмый.

Уртачадан түбән балл (1-2) – 1-5 сүз белән боерык бирә, сорауларны русча әйтә.

4. Уен ситуацияләрендә үзлектән сорау бирә белү.

(Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли? Кая барасың?)

1. Уен ситуацияләре:

а) “Кибет” (Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?)

б) “Телефоннан сөйләшү” (Кая барасың? Син нишлисең?)

в) “Танышу” (Син кем? Бу кем? Бу нәрсә? Нишли?)

2. Сюжетлы-рольле үен “Кибет”

Балаларга рус телендә кибет уены үткәрү аңлатыла һәм өч төп сорауны куллана белүләре тикшерелә. Уен яшелчә, киёмнәр, савыт-саба, өй жиһазлары, йорт кошлары, уенчык рәсемнәре кулланып үткәрелә.

(Лексика: Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә?).

2. Дидактик үен “Нинди?”.

Тикшерүдө сорауларны аерым кулланып та үткөрөргө була.

(Лексика: кызыл, сары, яшел, зэңгэр, ак, кара).

3. Дидактик үен “Сана”.

Санау күнекмөлөрөн билгеләү (1- 10 кадәр).

Югары балл (2,7-3) – сорауларны аңлап куллана.

Уртача балл (2-2,6) – аңлый, тәрбияче ярдәме белән куллана.

Уртачадан түбән (1-2) – русча жавап бирә.

5. Аралаша белү (ягымлы сүзләр әйтү, чакыру, сыйлау, сорап алу, тәкъдим итү, инкарь итү, раслау)

1. Уен ситуациясе “Әйдәгез танышабыз”

- Исәнмесез. Син кем? - (Мин Оля яки Коля).
- Мин кыз. Син кыз? - (Юк, мин малай).
- Сиңа ничә яшь?- (6 (7) яшь).

2. Уен ситуациясе “Телефоннан сөйләшү”.(диалогны сан, сыйфат, күләм берәмлеге кертпә баетырга була)

- Исәнме. Хәлләр ничек?
- Әйбәт.
- Нишлисең?
- Мин уйным. Син нишлисең?
- Мин ашыйм.
- Нәрсә?
- Алма ашыйм.
- Алма тәмле(ме)?
- Әйе, алма тәмле.
- Сау бул.

3. Уен ситуациясе “Кая барасың?” (мәктәп, кафе, цирк һ.б.)

- Исәнме! Хәлләр ничек?
- Әйбәт, рәхмәт.
- Кая барасың?
- Кафега барам.
- Кафеда нәрсә бар?
- (ашамлыклар атарга мөмкин)
- Саша нишли?
- Саша бәрәңге ашый.

4. Ситуатив күнегү.

а) Син нишлисең?

- Мин биим (утырам, сикерәм, ашыйм, эчәм, уйныйм, йөгерәм, жырлыйм, йоклыйм).

Югары балл (2,7-3) – бала сөйләмдә актив, үзлектән сорау бирә, яхшы аралаша.

Уртача балл (2-2.6) – сүз байлыгы бар, тәрбияче ярдәмендә аралаша.

Уртачадан түбән (1-2) – аңлый, русча жавап бирә.

Файдаланылган әдәбият:

Борһанова Р. А., Юсупов Ф. Ф. Балалар бакчасында татар теле өйрәтү программасы. Татарстан Республикасы Мәгариф министрлыгы тарафыннан расланган. – Казан: РИЦ «Школа», 2004.

Иванова Л. Ф. Программа обучения английскому языку в дошкольном образовательном учреждении Республики Татарстан “First Steps in English”. – Казань, 2011.

Л. С. Выготский, П. Я. Гальперин, В. В. Давыдов,

Е. А. Пассов “Основы коммуникативной методики обучения иноязычному общению”. - Москва, 1989.

Балалар бакчасында татар балаларына ана теле өйрәтү программасы.

Аңлатма язуы

«Татарстан Республикасы халыклары телләре турында» Татарстан Республикасы Законында һәм «Татарстан Республикасы дәүләт телләрен һәм Татарстан Республикасында башка телләр саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасы»нда мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Бу - республикабызда эшләп килә торган милли балалар бакчалары өчен кадрлар әзерләү, аларның белемен күтәрү һәм методик ярдәм күрсәтү мәсьәләләре. Әлеге проблемаларның бер өлеше “Туган телдә сөйләшәбез” өйрәтү-методик комплектылары ярдәмендә чишелә. Тәкъдим ителгән эсбап – татар балаларын туган телгә өйрәтү, аларның сөйләмен үстерү буенча методик кулланма. Аның төп максаты ана телендә балаларның дәрәҗәс һәм яхшы телдән сөйләмен формалаштыру. Кече яшьтән үк баланың сөйләмен үстерү аның аралашу, танып белү, әхлакый һәм рухи юнәлешләр нигезен билгели.

Ул 2010-2015 елларга мәгариф системасын үстерү Стратегиясе кысаларында балалар бакчаларында балаларга туган тел өйрәтү, сөйләм үстерү юнәлешен тормышка ашыру максатыннан төзелгән һәм “Туган телдә сөйләшәбез” дип аталган методик эсбап балалар бакчасында беренче кече яшьтәге балалар белән эшләүче тәрбиячеләргә кулланма буларак тәкъдим ителә. “Туган телдә сөйләшәбез” дип исемләнгән методик комплект икенче кече яшьтәгеләр, уртанчылар, зурлар, мәктәпкә хәзерлек төркемнәре өчен дә әзерләнә. Бу комплектың төп максаты балаларны ана телендә дәрәҗәс һәм яхшы итеп сөйләшәргә өйрәтү булса, төп үзенчәлеге – тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелеше дәрәҗәләрен формалаштыру, бәйләнешле сөйләм үстерү, тел һәм сөйләм күренешләрен аңлау (тоемлау) сәләте булдыру.

Туган телдә сөйләшәргә өйрәтү гаиләдә башлана һәм мәктәпкәчә белем бирү учреждениеләрендә дәвам итә. Ул балаларга ана телендә тәрбия һәм белем бирү өчен мөмкинлекләр тудыру, халкыбызның рухи байлыгына, мәдәниятенә якынайту шартларында алып барыла. Мәктәпкәчә учреждениеләр, мәгариф системасының беренче баскычы буларак, нәниләрне туган телгә өйрәтүдә башлангыч роль уйный.

Беренче кече яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлеген оештыру системасы мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлеген оештыру системасыннан аерыла. Балаларны туган телгә өйрәтү һәм сөйләм үстерү әйләнә-тирә белән таныштыру процессында бара. Шушы үзенчәлекләренә исәпкә алып, кече яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлегенә эчтәлеген төзегәндә әйләнә-тирә предметларны һәм күренешләрен танып белүдә нәрсә чыганак булып торуы игътибар үзәгенә алына. Балаларның сөйләмен үстерү “Кроха” программасында (Г.Г. Григорьева, Н.П. Кочетова, Д.В. Сергеева һ.б.) күрсәтелгән түбәндәге эшчәнлек төрләренә нигезләнеп төзелә:

I. Табигый шартларда табигать һәм социаль тирәлек белән турыдан туры таныштыру.

1. Табигатьне (күренешләрен һәм объектларны) күзәтү.

2. Предметлы дөнья белән таныштыру: предметлар һәм кораллар (исеме, сыйфаты, үзлекләре, эш-хәрәкәтләре).

3. Социаль күренешләр (үзән, якын кешеләр, өлкәннәр хезмәт турында күзаллаулар) белән таныштыру.

II. Образлы уенчыклар, пластик художестволы образлар аша тирэ-юнь белән белән таныштыру

1. Уенчыклар карау.

2. “Тылсымлы капчык”, “Бу өйдә кем (нәрсә) яши?” дидактик уеннары, курчак белән дидактик уеннар.

3. Уеннар, күнел ачулар, уен-көлкеләр.

4. Йомыш кушулар (индивидуаль һәм кечерәк төркемнәргә бүлеп).

III. Художестволы картиналары аша (живописный, графический художественный образ) (буяулар һәм буяусыз ясалган образлар (графика) әйләнә-тирә белән таныштыру.

1. Өстәлгә куела торган кечкенә картиналарны, китаптагы иллюстрацияләрне, стенадагы картиналарны карау.

2. “Жанлы” кечкенә картиналар белән эшчәнлек.

IV. Нәфис сүз аша әйләнә-тирә белән таныштыру.

1. Матур әдәбият, юаткычлар, шигырьләр, әкиятләр, хикәяләр уку.

2. Тәрбияче белән бергә кыска гади әкиятләренң эчтәлеген сөйләү.

V. Күрсәтмәлектән башка тирэ-юнь белән таныштыру һәм сөйләм үстерү.

1. Күрсәтмәлектән башка һәм ситуациядән тыш тәрбияченең сөйләве.

2. Балалар белән әңгәмәләр һәм сөйләшүләр (тәжрибәдән чыгып, күзәтүләрдән соң).

Методик әсбапта танып белү, коммуникация, матур әдәбият белән таныштыру кебек өч белем бирү өлкәсе карала. Нәниләр эшчәнлеген оештыру комплекслы-тематик планлаштыру нигезендә бара. План ел дәверендә төрле темалар үзләштерүне күздә тотта. Болар - “Балалар бакчасы”, “Көз”, “Мин дөнъяның бер кешесе”, “Минем әйләнә-тирәм”, “Кыш”, “Яңа ел бәйрәме”, “Әтиләр һәм әниләр, бабайлар һәм әбиләр”, “Халык ижаты”, “Яз”, “Жәй”. Елга ике тапкыр диагностик методикалар ярдәмендә мониторинг үткәрелә. Мониторинг нәтижәләре балаларның персонал карточкаларына языла.

Туган телне өйрәнүгә юнәлдерелгән эшчәнлек конспектлары Н.Е.Веракса, Т.С.Комарова, М.А.Васильева редакциясендә чыккан “Туганнан алып мәктәпкә кадәр. Мәктәпкәчә мәгарифнең якинча төп белем бирү программасы” нигезендә төзелгән. Авторлар эшчәнлек конспектлары язганда үстерелешле өйрәтү, өйрәтү барышында тәрбияләү, фәнниклек, эзлеклелек һәм системалылык, аңлаешлылык, балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алу, гуманлылык, күрсәтмәлек һ.б. төп педагогик принципларга таяналар. Өйрәтү-тәрбия процессы балаларның “якындагы үсеш зонасында” (Л.С. Выготский) бара. Бу процессны әйдәп баручылар - тәрбиячеләр.

Өченче яшәтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала. Эшчәнлек төрләрендә сөйләм үсешенә сүзлек эше, сөйләмнең грамматик төзелеше өстендә эш, аваз культурасы тәрбияләү, бәйләнешле сөйләм үстерү, матур әдәбият һәм халык ижаты белән таныштыру бурычлары хәл ителә.

Балалар белән эшләү процессында сүзлек эше зур урын ала. Сүзлек эше- бәйләнешле сөйләм нигезе. Балалар бакчасында сүзлек эшенең өч бурычы чишелә:

1. Иң беренче чиратта, гомуми кулланылыштагы лексика хисабына (предметларны, аларның төп билгеләрен, сыйфатларын, алар белән эш-хәрәкәтләрен атау) сүзлекне баету.

2. Сүзлеккә төгәллек кертү. Балаларга сүзне әйтү үрнәген бирү, аны һәр бала белән күп тапкыр кабатлау.

3. Сүзлекне активлаштыру.

Сөйләмнең грамматик төзелешен формалаштыруның төп шарты – тәрбияченең, өлкәннәрнең грамоталы сөйләме һәм сөйләмнең морфологик, синтаксик ягын, сүзъясалу ысулларын үзләштерү буенча үткәрелә торган күнегүләр.

Аваз культурасы тәрбияләү буенча эш аның сөйләм сулышы, ишетеп кабул итү, артикуляция аппаратын үстерү һ. б. шундый компонентларны үз эченә ала.

Бәйләнешле сөйләм үстерү сөйләмнең ике формасын - диалоглы һәм монологлы сөйләм үстерүне күздә тотта. Диалоглы сөйләм үстерүдә сорау-жавап формасы, балаларның үзләренең сорау бирә, бер-берсенә мөрәжәгать итә белүе – иң отышлы формалар. Балаларның кечкенә хикәяләренә мөстәкыйль төзи белүе монологлы сөйләм барлыкка килүдә мөһим күрсәткеч булып тора.

Балаларны *матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру* – сөйләм үсешенең әһәмиятле бурычы һәм чарасы. Матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру түбәндәге бурычларны чишкәндә тормышка ашырыла:

1. Дөньяны бербөтен итеп кабул итүне, күзаллауларны формалаштыру.
2. Әдәби сөйләмне үстерү.
3. Эстетик зәвыкны, әдәби әсәрне кабул итүне үстерү.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишкәндә өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары кулланыла. Шундый чараларның берсе булып, бармак уеннары тора. Хәрәкәтләнү активлыгы югарырак булган саен, балаларның сөйләме тизрәк һәм яхшырак үсеш ала, сөйләм сыйфаты, төрлелеге белән аерылып тора. Бармак уеннары баш мие эшчәнлегенә, интеллект үсешенә уңай йогынты ясый. Чыннан да, физиологлар, психологлар үткәргән тикшеренүләр (Л.С. Выготский, И.П. Павлов, А.Р. Лурия, А.А. Леонтьев һ.б.) хәрәкәтләнү һәм сөйләм моторикасының үзара бәйлә булуын исбатлыйлар.

Балалар белән эшләү дәверендә төрле предметлар тотып биюләр, уеннар киң кулланыла. Нәниләр уенчыкларны яшерәләр, эзлиләр, табалар. Мондый уеннар балаларда зур кызыксыну уята, тәрбияче күрсәткән хәрәкәтләрне балалар тырышып кабатлыйлар, “куян булып сикерәләр”, “кошлар булып очалар”, “жим чүплиләр”, “аю кебек алпан-тилпән йөриләр”, “этәч булып кычкыралар” һ.б. Бу уеннарда музыка әсәрләрен куллану балаларның фонематик ишетү сәләтен, ритмикасын, эмоциональ сферасын да баета, үстерә.

Нәниләр белән эшлөгәндә “Жанлы картиналар” куллану зур урын алып тора. “Жанлы картиналар” - тышкы кыяфәтләрен көтмәгәндә үзгәртәләр һәм шуның белән балаларның игътибарын жәлеп итәләр. Алар эчтәлегенә буенча ике-өч төрле эшчәнлек өчен кулланыла ала. Мондый очракта эшчәнлекнең аерым эпизодларын үзгәртәргә кирәк. Мәсәлән, катнашучыларның санын кыскартырга яки арттырырга, яңа элементлар кертергә мөмкин. “Жанлы картиналар”ны темалар буенча сайлау мөһим: урам, йорт һәм кыргый хайваннар, кошлар, кибет һ.б. белән таныштыру.

Балаларның игътибарын туплау, эшчәнлеккә карата кызыксыну уяту, ял иттерү (релаксация) максаты белән шигъри әсәрләргә зур игътибар бирелә. Бу әсәрләренә укыганда балалар эчтәлегенә туры китереп хәрәкәтләр ясыйлар: “яфраклар, кар бөртекләре кебек очалар”, “кер юалар, чайкыйлар, сыгалар”, “кояшны сәламлиләр”, “кояш нурлары ясыйлар” һ.б.

Матур әдәбият, халык ижаты, күрсәтмәлелек, предметлар белән уен хәрәкәтләре, кошларның, жәнлекләренң образларын имитацияләү - болар барысы да нәниләрне туган телгә өйрәтүдә, аларның сөйләмән үстерүдә зур әһәмияткә ия. Балалар белән үткәрелә торган эшчәнлек конспектлары тулы, күләмле итеп язылды. Өйрәтү-тәрбия процессында балалар белән эшчәнлекне оештырганда тәрбиячегә ижади яқын килү мөмкинлеге бирелә. Эшчәнлек конспектларын төзөгәндә тәрбияче өчен күрсәтмәләр, балаларның яқынча җаваплары, балаларны активлаштыру жәя эчендә күрсәтелә. Жәя эчендә күрсәтелгән индивидуаль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, ижек, фраза кебек сөйләм элементын кабатлауны күрсәтә. Кабатлауның төрле вариантлары бар: тәрбияче артыннан, балалар артыннан, тәрбияче белән бергә, күмәк, индивидуаль.

Балаларны активлаштыру балаларның җавапларын конкретлаштыру, аерым сүзләренә, фразаларны, хәрәкәтләренә кабатлату максаты белән эшләнә.

Тәрбияче балаларга гомуми сораулар белән мөрәжәгать итә, барлык балаларга да бирелгән сорауны кечкенә бала үзенә бирелгән дип кабул итми, шуңа күрә тәрбиячегә сорауын конкретлаштырырга кирәк (- Балалар, алма нинди төстә? – Әмир, алма нинди төстә? – Гүзәл, алма нинди төстә? - Балалар, минем янга килегез әле. – Марат, син дә кил әле. –Алсу, син дә кил.).

Без, авторлар коллективы, өйрәтү-методик комплектта тәкъдим ителгән материаллар балаларга туган телне өйрәтүдә һәм аларның сөйләмән үстерүдә тәрбиячеләргә ныклы ярдәмлек булып дип ышанып калабыз. Әлеге методик әсбап милли балалар бакчасында эшләүче педагогларга, тәрбиячеләргә, эти-әниләргә, педагогик уку-уқыту йортларында белем алучы студентларга адреслана. Алардан киңәшләр, тәкъдимнәр көтеп калабыз.

Өченче яшьтәге балаларның сөйләм үсешә үзенчәлекләре

Өченче яшьтәге балаларның сөйләм үсешендә мөһим үзгәрешләр бара. Танып белү сферасы камилләшә, сөйләм функцияләре арта. Сөйләм зурлар белән генә түгел, ә балаларның бер-берсә белән аралашу чарасы да булып тора.

Сөйләмне үзләштереп, бала предметларны гына түгел, ә сүзләргә, фразаларга да игътибар итә башлай. Ул зурларның инструкциясен, кушкан, катлаулырак йомышларны да ишетә, кабул итә һәм үти ала. Бу яшьтә сүзлек коммуникатив функциясә белән берлектә гомумиләштерү функциясенә дә камилләшүе дәвам итә. Балаларның сөйләмән формалаштыруда кабул итүнең әһәмияте зур. Бу яшьтә әйләнә-тирә дөньяны сенсор танып белү өстенлекле урын алып тора. Баланың күзаллаулар запасы арта һәм һәр нәрсәне бала сүзләр белән белдерә башлай. Бу үз чиратында сүзлек күләме артуга китерә. 2 яшьтә бала сүзлегендә 270-300 сүз 2,5 яшьтә 400-500 сүз булса, 3 яшьтә 1000-1500 сүзгә җитә. Балалар яңа сүзләренә генә түгел, ә сөйләм әйләнмәләрен дә бик тиз отып алалар һәм кабатлай башлайлар.

Балалар сөйләмәндә бәйләк сүзләр дә очрый, сыйфат һәм рәвешләренң саны арта. Ел ахырына балалар үз сөйләмнәрендә сыйфат фигыльдән һәм хәл фигыльдән башка барлык сүз төркемнәрен дә кулланалар. Болар барысы да балага үз фикерен формалаштырырга һәм жөмләләрдә белдерергә булышлык итәләр. Балалар кушма жәенке жөмләләрдән дә файдаланалар. Кече яшьтәге балалар нәрсә кирәген, нәрсә күргәннәрен һәм ишеткәннәрен әйләнә-тирәдәгеләргә ачык итеп

аңлата беләләр. Булган тәжрибәләренә нигезләнеп, өлкәннәр әйткән фразадагы һәр аерым сүзгә аңлый һәм хәтерендә калдыра.

Сөйләмнең коммуникатив функциясе камилләшә. Бала диалоглы сөйләмне үзләштерә башлый. Кече мәктәпкәчә яшь чорында диалоглы сөйләм сөйләмдә аралашуның төп формасы булып тора. Үз фикерләрен теләп белдерергә өйрәнә. Өченче яшь ахырына балалар күп сораулар белән мөрәҗәгать итәләр, бу аларның сөйләм һәм фикерләү үсеше турында әйтә. Ике яшьтән соң баланың яшәтәшләре белән аралашу теләге арта. Фонетик яктан караганда әле баланың сөйләме камил түгел. Өч яшькә туган телнең барлык авазларын кабул итсә дә, аларны бик дөрес итеп әйтә алмыйлар.

Өченче яшьтәге бала аның белән аралашканда зурларның нәрсә турында сөйләвен яхшы аңлыйлар. Алар белән үткән һәм киләчәк турында да сөйләшергә була. Сөйләмнең актив булмаган формасы барлыкка килә. Балалар әдәби әсәрләрен, әкиятләрен, зурлар сөйләгәнне тыңлыйлар һәм аңлыйлар.

Кабул иткән нәрсәләрен бала үз теләге белән сөйләмдә чагылдырырга омыла (сөйли, эчтәлеген сөйли). Тасвирий сөйләм һәм монологлы сөйләм формалаша. Болар барысы да баланың күзаллаулары киңәюе, аның мөстәкыйльлеге һәм хыял итүе үсеше белән бәйле. Бу яшь чоры сүз ижаты үсеше өчен башлангыч булып тора. Ул баланың хисләрен, кичерешләрен ачык чагылдыра.

Баланың сөйләмендә үзенә төрле хисләрен, кичерешләрен ачык итеп чагылдыра белүе нигезендә ел ахырына сөйләм тагын сәнгатьләрәк була башлый. Болар барысы да аның шәхес үсешенә зур йогынты ясый. Сүзлек эше, сөйләмнең грамматик ягы, аваз культурасы, бәйләнеше сөйләм үстерү, матур әдәбият һәм халык ижаты белән таныштыру өстендә эшләү кебек бурычларны максатчан чишкәндә генә баланың сөйләм үсешендә уңышларга ирешергә мөмкин.

Беренче кече яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлеген оештыру системасы мәктәпкәчә яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлеген оештыру системасыннан аерылып тора. Балаларны туган телгә өйрәтү һәм сөйләм үстерү әйләнә-тирә белән таныштыру барышында алып барыла. Шушы үзенчәлекләрен исәпкә алып, кече яшьтәге балаларның сөйләм эшчәнлегенә эчтәлеген төзөгәндә әйләнә-тирә предметларны һәм күренешләрен танып белүдә нәрсә чыганак булып торуы игътибар үзәгендә торды. Балаларның сөйләмен үстерү эше “Кроха” программасында күрсәтелгән түбәндәге эшчәнлек төрләренә нигезләнеп төзелде:

1. Табигый шартларда табигать һәм социаль тирәлек белән турыдан туры таныштыру.

1). Табигатьне (күренешләрен һәм объектларны) күзәтү.

2). Предметлы дөнья белән таныштыру: предметлар һәм кораллар (исеме, сыйфаты, үзлекләре, эш-хәрәкәтләре).

3). Социаль күренешләр (үзең, якин кешеләр, олылар хезмәт турында күзаллаулар) белән таныштыру.

2. Образлы уенчыклар, пластик художество образлары аша тирә-юнь белән белән таныштыру

1). Уенчыклар карау.

2). “Тылсымлы капчык”, “Бу өйдә кем (нәрсә) яши? дидактик уеннары, курчак белән дидактик уеннар.

3). Уеннар, күңел ачулар, уен-көлкеләр.

4). Йомыш кушулар (индивидуаль һәм кечерәк төркемнәргә бүлү).

3. Художество картиналары аша (буяу һәм буяусыз ясалган образлар (графика) әйләнә-тирә белән таныштыру.

1). Өстэлгә куела торган кечкенә картиналарны, китаптагы иллюстрацияләрне, стена картиналарын карау, “жанлы” кечкенә картиналар белән эшчәнлек.

4. Нәфис сүз аша әйләнә-тирә белән таныштыру.

5. Күрсәтмәлектән башка тирә-юнь белән таныштыру һәм сөйләм үстерү.

Белем бирү эшчәнлегенә планнары

Үткәрү вакыты	Бүлекләр	Тема	Бурычлар
20.08.-10.09	Безнең бакча	“Чишенү бүлмәсен карау”	Балаларны чишенү бүлмәсе, аның билгеләнеше, андагы җиһазлар белән таныштырырга, группадагы бүлмәләрдә ориентирлашу тәҗрибәсе тупларга. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, диалогта катнашу теләген үстерергә. Җиһазларга сакчыл караш тәрбияләргә.
		Йомшаккай бездә кунакта	Балаларның группадагы уенчыклар турындагы белемнәрен киңәйтәргә, тәрбияче сорауларына җавап бирү осталыгы формалаштырырга, уенчык исемнәре һәм аларның эш-хәрәкәтен белдерә торган сүзләр хисабына сүзлек запасын киңәйтәргә. Тыңлау һәм сорауларга җавап бирү теләге үстерергә. Сөйләм этикетының гади формулаларын (исәнләшү, сабуллашу) кулланып белү гадәте, уенчыкларга сакчыл караш тәрбияләргә.
		Йомшаккай тагын бездә кунакта.	Балаларны уенчыкларны карарга һәм аларның аерым өлешләрен билгеләргә өйрәтергә; уенчыкларның өлешләре исемнәрен, төсен, хәрәкәтен белдерә торган сүзләрне актив сүзлеккә кертергә. Тәрбияче соравына кычкырып җавап бирү осталыгын үстерергә. Сөйләм этикетының гади формулаларын (исәнләшү, сабуллашу) кулланып белү гадәте, көлкеле уенчыклар белән уйнаудан канәгатьләнү, шатлану хисләре тәрбияләргә.
		Е.Батуринаның “Тупны коткарабыз” картинасын карау.	Картинаның эчтәлеген аңларга ярдәм итәргә; аның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирергә өйрәтергә. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, тәрбияче артыннан аерым сүзләрне һәм фразаларны актив кабатлауларын үстерергә. Башкаларга ярдәм итү теләге тәрбияләргә.
		Юыну бүлмәсен карау.	Балаларның юыну бүлмәсендәге предметларның (сабын, сөлге, кран, су, теш щеткасы, теш пастасы) функциональ билгеләнеше турындагы күзаллауларын ачыкларга. Сүзләрне (сабын, сабынны, сабын белән һ.б.) төрле грамматик формаларда кулланып осталыгын, сөйләм активлыгын, инициативасын үстерергә.

			Балаларда сөйләм этикетының гади формулаларын (исәнләшү, сабуллашу) куллана белү гадәте, пөхтәлек, чисталык, башкаларга ярдәм итү теләге тәрбияләргә.
11.09.-30.09	Көз	Көзгә табигать.	Көз турында балаларның элементар күзаллауларын (табигатьтәге сезонлы үзгәрешләр, кешеләр киеме) формалаштырырга. Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, тәрбиячәне тыңлый белү осталыгын үстерегә. Көзгә табигатькә соклану хисләре тәрбияләргә.
		Жиләк-жимешләр.	Тышкы билгеләре һәм тәме буенча жиләк-жимешләр аерырга өйрәтергә; жиләк-жимешләр һәм аларның уңышын жыеп алу турында күзаллауларын киңәйтергә, жиләк-жимешләрнең исемнәре һәм аларның билгеләрен белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүзлеген баетырга. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, сенсор сәләтләрен, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерегә. Балаларда сөйләм этикетының гади формулаларын (исәнләшү, сабуллашу) куллана белү гадәте, әйләнә-тирә табигать объектларына кызыксыну тәрбияләргә.
		“Безнең Алсу” сериясеннән картина карау.	Картинадагы предметларны аера һәм атый, картинаның эчтәлеген буенча сорауларга җавап бирергә белергә өйрәтергә, сүзлеккә активлаштырырга. Балаларның игътибарын, хәтерен, тәрбияче күрсәтмәләрен ишетә һәм үти белүләрен үстерегә. Картинаны кызыксынып карау теләге тәрбияләргә.
		Помидор, кыяр, кишер белән таныштыру	Балаларның помидор, кыяр, кишер турындагы белемнәрен ныгытырга; помидор, кыяр, кишернең форма, төс, тәм үзгәрешләре (кызыл, йомшак, шома, тәмле, сусыл, хуш исле помидор, помидор шар формасында; яшел, каты, шома, кытыршы кыяр; шома, кызыл, тәмле, каты кишер) белән таныштырырга. Балаларның сенсор тоемлауларын, тәрбиячәне ишетү һәм сорауларга җавап бирә белү осталыкларын үстерегә. Балаларда сөйләм этикетының гади формулаларын (исәнләшү, сабуллашу) куллана белү гадәте, зурлар хезмәтенә хөрмәт, сәламәт тормыш алып бару теләге тәрбияләргә.
		Картинкадагы кошларны карау.	Балаларда күгәрчен, саескан турында гомуми күзаллаулар булдырырга; аларның кызыклы гадәтләрен күрергә өйрәтергә. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, күзәтүчәнлеген, сүзлек запасын үстерегә. Кошларга карата йомшак караш, дустанә мөнәсәбәт тәрбияләргә.
		Көз (йомгаклау чарасы).	Балаларның көз турындагы белемнәрен (яфрактар саргая, сары яфрактар, яфрактар коела, яңгырлар күп ява, кешеләр жылы киёмнәрен кияләр) ныгытырга. Тәрбияче сорауларына дөрөс җавап бирергә, рәсем ясаганда буяуны кәгазь битенә дөрөс һәм тигез төшерергә өйрәтергә. Төсләргә ныгытырга. Балаларның актив сөйләмен, ишетеп кабул итүне, игътибарын, күзәтүчәнлекне үстерегә. Балаларда рәсем ясауга кызыксыну уятырга.

			Көзге табигать белән соклану хисләрә, пөхтәлек тәрбияләргә.
1.10.-15.10.	Мин дөнъяның бер кешесе	Минем исемем бар	<p>Баланы үзенең һәм иптәшләренең исемен әйтергә өйрәтергә, иптәшләренең исемен истә калдырырга, оялчанлыklarын жиңәргә ярдәм итәргә.</p> <p>Тәрбияче әйткәнне ишетүдә һәм аңлауда, кайбер фразаларны (Минем исемем Алсу) кабатлауда күнектерергә. Балаларның хәтерен, игътибарын үстерергә.</p> <p>Балаларда үзләренә һәм яшьтәшләренә карата ягымлылык, дустанә мөнәсәбәт тәрбияләргә.</p>
		Бу - мин.	<p>Организм һәм аның өлешләре турында балаларда күзаллау формалаштырырга, балага үзен бербөтен итеп кабул итәргә өйрәтергә, гәүдә өлешләре турында белемнәрне ачыкларга һәм ныгытырга.</p> <p>Гәүдә өлешләренең атамалары (баш, күзләр, колаклар, борын, авыз, тешләр, чәчләр, куллар, аяклар) хисабына балаларның сүзлеген активлаштырырга.</p> <p>Үзеңне, үзеңнең гәүдә өлешләрен ярату һәм сакчыл караш тәрбияләргә, культура-гигиена күнекмәләрен үтәү теләге тудырырга.</p>
16.10.-04.11.	Минем әйләнә-тирәм	Яраткан уен бүлмәбез.	<p>Балаларны балалар бакчасы шартларына ияләндерүне дәвам иттерергә, уен (группа) бүлмәсе һәм алдагы почмаклар белән таныштырырга, һәр әйбернең үз урыны дигән күзаллауны балаларның аңына житкерергә.</p> <p>Сүзләренә һәм кыска фразаларны ачык әйтүләрен үстерергә, сүзлекне активлаштырырга.</p> <p>Жиһазларга сакчыл караш һәм яшьтәшләренә карата ягымлылык тәрбияләргә.</p>
		“КамАЗ” машинасы.	<p>Балаларны “КамАЗ” машинасын һәм аның өлешләрен таний, атый белергә өйрәтергә, уенның сүзләренә туры китереп хәрәкәтләр ясау осталыгы булдырырга.</p> <p>Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, хәтерен, сөйләмен, эмоциональ сферасын үстерергә.</p> <p>Балаларда йөк транспортына, өлкәннәр хезмәтенә кызыксыну тәрбияләргә.</p>
		“Минем урамым” “жанлы картинка”сын карау.	<p>Балаларны урам һәм аның объектлары белән таныштырырга. аларга карата кызыксыну тудырырга.</p> <p>Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын, сүзлеген үстерергә.</p> <p>Урамга соклану хисе тәрбияләргә.</p>
15.11.-31.12.	Яна ел бәйрәме	Электр лампасы белән таныштыру.	<p>Электр турында балаларга элементар төшенчә (электр тогы электр чыбыкларында яши; утны яндыру өчен өзгечкә (выключатель) басарга кирәк, шуннан соң электр чыбыкларыннан ток йөри башлый) бирергә. Электр, ток, чыбык, өзгеч (выключатель) сүзләре хисабына сүзлекне киңәйтергә һәм активлаштырырга.</p> <p>Балаларның игътибарын, хәтерен, кабул итүләрен үстерергә. Ток белән бәйләнешле булган куркынычсызлык кагыйдәләрен балаларга житкерергә.</p> <p>Сакчыллык тәрбияләргә.</p>
		Гирлянда.	<p>Балаларга гирлянда турында элементар белемнәр бирергә, электр тогы турындагы күзаллауларын ныгытырга, кызыл, яшел, сары төсләрне таний һәм аера белүдә күнектерергә.</p>

			<p>Балаларның игътибарын, кызыксынучанлыгын, сүзлеген һәм шатлану хисләрэн үстерергә.</p> <p>Бергә шөгильләну теләге тәрбияләргә.</p>
		<p>Яшел чыршы.</p> <p>.</p>	<p>Балаларны чыршыны карарга өйрәтергә, Яңа ел бәйрәме турындагы күзаллауларына төгәллек кертергә һәм баетырга.</p> <p>Балаларның “Яңа ел бәйрәме” темасы буенча сүзлекләрен активлаштырырга, тәрбияче сорауына җавап бирү осталыкларын, игътибарын, күзәтүчәнлеген, сенсор сәләтләрен үстерергә.</p> <p>Матурлыкны күрә һәм соклана белү хисләре, чыршы уенчыкларына карата сакчыл караш тәрбияләргә.</p>
		<p>Чыршы бизибез.</p> <p>.</p>	<p>Балаларның Яңа ел бәйрәме турындагы күзаллауларын баетуны дәвам итәргә.</p> <p>Балаларның “Яңа ел бәйрәме” темасы буенча сүзлекләрен активлаштырырга, тәрбияче сорауына җавап бирү осталыкларын, игътибарын, күзәтүчәнлеген, сенсор сәләтләрен үстерергә.</p> <p>Чыршы уенчыкларына карата сакчыл караш тәрбияләргә</p>
		<p>Без музыка залында.</p>	<p>Чыршы бәйрәменә эзерләну уңаеннан балаларны музыка залының бизәлеше, чыршы уенчыклары белән таныштырырга (материалы, төсе, формасы); чыршы уенчыклары, йомры, пыяла, шома, ялтырый сүзләре хисабына балалар сүзлеген активлаштыруны дәвам итәргә.</p> <p>Балаларның кабул итүләрен, күзәтүчәнлеген, игътибарын, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерергә.</p> <p>Балаларда эстетик хисләр тәрбияләргә.</p>
01.01.-31.01	Кыш	<p>Ап-ак кар ява.</p>	<p>Балаларны кар һәм аның сыйфаты (ап-ак, эри, йомшак, салкын, жиңел) белән таныштырырга, тәрбияче сорауларына җавап бирүдә күнектерергә.</p> <p>Балаларның сүзлек запасын, игътибарын, күзәтүчәнлеген үстерергә.</p> <p>Кышкы табигатькә соклану хисе, бергәләп уйнау теләге тәрбияләргә.</p>
		<p>Алсуны урамга киендерәбез.</p>	<p>Балаларның кышкы киёмнәр турындагы белемнәренә төгәллек кертергә; прогулкага киендерү эзлеклелеген һәм киёмнәрнең билгеләнешен истә калдырырга өйрәтергә, тәрбияче сорауларына җавап бирүдә күнектерергә.</p> <p>Балаларның игътибарын, хәтерен, фикерләвен, сүзлек запасын үстерергә.</p> <p>Башкаларга ярдәм итү теләге, киёмнәргә сак караш тәрбияләргә.</p>
		<p>Ләйлә суыктан курыкмый. (О.И.Соловьева картинасы буенча).</p>	<p>Картинада ясалган предметларны дөрес танып һәм атап, картинаны карарга өйрәтергә; предметларны, эш-хәрәкәтне, төсне белдерә торган сүзләр ярдәмендә сүзлекне активлаштырырга, картинаның эчтәлегенә буенча сорауларга җавап бирүдә күнектерергә.</p> <p>Кабул итүне, игътибарны, хәтерне үстерергә.</p> <p>Сюжетлы картинкалар карау теләге тәрбияләргә.</p>
		<p>Күгәрченнәр, чыпчыклар – безнең нәни кошчыклар</p>	<p>Табигать объектларына булган кызыксынуларын стимуллаштырырга; майданчыкка килгән кошлар белән таныштырырга; “гөр-гөр”, “чырык-чырык”, “кар-</p>

			<p>кар” аваз ияртемнәрен ачык әйтүдә күнектерергә; томшык, сикерә, гөрлиләр, жим, чүплиләр, чырылды, житез, өлгер сүзләре хисабына сүзлекне баетырга.</p> <p>Балаларның игътибарын, күзәтүчәнлеген, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерергә.</p> <p>Кошлар турында кайгырту, аларга ярдәм итү, аларны тукландыру теләге тәрбияләргә.</p>
01.02.-08.03	Әтиләр һәм әниләр, бабайлар һәм әбиләр	Безнең әтиләр. (Сюжетлы картинкалар карау).	<p>Балаларны әтиләр һөнәренә кагылышлы булган сюжетлы кечкенә картинкаларны карарга, аларның эчтәлеген аңларга өйрәтергә; эш гамәлләрен белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүзлеген активлаштырырга.</p> <p>Балаларның игътибарын, хәтерен, фикерләвен, куелган сорауларга кыска жөмлә белән җавап бирү осталыгын, сүзлек запасын үстерергә.</p> <p>Төрле профессия кешеләренә һәм әтиләр хезмәтенә карата кызыксыну тәрбияләргә.</p>
		Безнең апа. (Тәрбияче ярдәмчесенең хезмәтен күзәтү).	<p>Тәрбияче ярдәмчесе хезмәте белән бәйлә эш хәрәкәтләрен таный һәм атый белергә өйрәтергә (савыт-саба юа, ашарга алып килә, сөлгеләрне алмаштыра, бүлмәне жыештыра һ.б.); сүзлекне активлаштырырга, аны яңа сүзләр белән баетырга. Уенчыкларны зурлыгы буенча классификацияләргә өйрәтергә.</p> <p>Балаларның игътибарын, күзәтүчәнлекне, тәрбиячеге ишетә һәм сорауларга җавап бирү, катлаулы булмаган биремнәргә үти белү осталыгын үстерергә</p> <p>Әйләнә-тирәдәге кешеләр хезмәтенә кызыксыну һәм тыңлаучанлык тәрбияләргә.</p>
		“Алсу бәйрәмгә җыена” дидактик уены.	<p>Якын тирәлектәге предметлар (киемнәр, аларның төсе һәм материалы) белән таныштыруны давам итәргә; сүзлекне активлаштырырга, ефәк, ак төстә кебек яңа сүзләр кертергә. Балаларның игътибарын, хәтерен, сорауларны ишетә һәм аларга бер сүз яки кыска жөмлә белән җавап бирү осталыгын үстерергә. Курчак белән уйнарга теләк һәм курчакларга сакчыл караш тәрбияләргә.</p>
		Безнең әниләр. (Сюжетлы картинкалар карау).	<p>Балаларны әниләр һөнәренә кагылышлы булган сюжетлы кечкенә картинкаларның эчтәлеген аңларга өйрәтергә; эш-хәрәкәтне белдерә торган сүзләр хисабына балаларның сүзлеген активлаштырырга.</p> <p>Балаларның кабул итүләрен. куелган сорауларга кыска жөмлә белән җавап бирү осталыгын, игътибарын үстерергә.</p> <p>Төрле һөнәр кешеләренә һәм әниләр хезмәтенә карата кызыксыну, хөрмәт тәрбияләргә..</p>
09.03.-20.03	Халык иҗаты	Матрешкалар.	<p>Балаларны, халык уенчыклары буларак, матрешкалар белән таныштыруны давам итәргә; матрешканы ачарга һәм дәрәс итеп җыярга өйрәтергә; сүзлек запасын киңәйтәргә һәм активлаштырырга; балаларны үзләренә әйтелгән (мөрәҗәгать ителгән) сүзләргә тыңлый белүдә күнектерергә; матрешкага карата уңай эмоцияләр формалаштырырга. Игътибарны, хәтерне, сенсор сәләтләргә, сорауларга җавап бирү осталыгын үстерергә</p>

			Халык ижатына кызыксыну тәрбиялөргә.
		Матрешкалар.	Халык уенчыкларын дөрес атауда, төсөндә һәм размерында булган аермалыкларны күрә белүдә күнектерергә; сүзлекне (зур, кечкенә, сарафан, яулык) активлаштырырга. Балаларның игътибарын, күзәтүчәнлеген, сорауларга жавап бирү осталыгын үстерергә. Балаларда халык уенчыкларына кызыксыну тәрбиялөргә.
01.04.-30.04	Яз	Яз, яз килә...	Балаларга язгы күренешләр турындагы элементар белемнәр (кар эри, тамчы тама, кояш жылыта, сулар жыела) бирергә. Сүзлек запасын киңәйтергә һәм активлаштырырга. Балаларның күзәтүчәнлеген, игътибарын үстерергә. Язгы күренешлөргә кызыксыну, табигатьтә барган үзгәрешлөргә шатлана белүләрен тәрбиялөргә.
		Жәнлекләр урманда яшиләр.	Жәнлекләр турында балаларның белемнәрен киңәйтергә һәм ныгытырга, жәнлекләргә танып һәм атып белергә өйрәтергә. Балаларның диалоглы сөйләмнән активлаштырырга, фикерләүне, мөстәкыйльлекләрен үстерергә. Жәнлекләргә карата кызыксыну тәрбиялөргә.
		Сыерчыклар, карлыгачлар килде (картинкалар карау).	Балаларны кошларны картинкада танырга һәм атарга өйрәтергә. Балаларның сүзлеген активлаштырырга, сүзлеккә сыерчык, сыерчык оясы, карлыгач сүзләрен кертергә. Игътибарны, күзәтүчәнлекне, тәрбияче белән аралашу, сорауларга жавап бирү осталыгын үстерергә. Кошларга һәм табигатнең башка объектларына кызыксыну, кошларга карата сакчыл караш, кайгыртучанлык хисләре тәрбиялөргә.
		Песиле тал бөреләрен карау.	Балаларны песиле тал, аның өлешләре (ботаклар, бөреләр) белән таныштырырга; табигатьтәге язгы күренешләр турында белемнәр формалаштыруны давам итәргә; сүзлек запасын киңәйтергә һәм сүзлекне активлаштырырга (песиле тал, ботак, бөре, йомшак, хуш исле). Балаларның кабул итүен, игътибарын күзәтүчәнлекләрен, хәтерен, сорауларга жавап бирү осталыгын үстерергә. Табигать объектына карата сак караш, кызыксыну, табигатьтәге матурлыкны күрә белүләрен тәрбиялөргә.
01.05.-31.05	Жэй	Тузганак чөчөгән карау.	Балаларны үсемлекләр белән таныштыруны давам итәргә; тузганак чөчөгә турында белемнәр бирергә, аны танырга, атарга, төзелеше (чөчөгә, сабагы, яфрактары) буенча аера белергә өйрәтергә; сүзлек запасын киңәйтергә; тузганак, чөчөк, сабак сүзләрен сөйләмдә активлаштырырга. Балаларның сенсор сәләтләрен, кабул итүләрен, игътибарын, күзәтүчәнлеген үстерергә.

			Табигать белән турыдан-туры аралашудан шатлык хисләре уятырга; матурлыкны күрә белүне, үсемлекләргә сакчыл караш тәрбияләргә.
		Йорт хайваннары.	Балаларның йорт хайваннары (сыер, ат, песи, эт) турындагы белемнәрен (кайда яшиләр, нәрсә ашыйлар) киңәйтәргә. Хайваннарның исемнәрен, хәрәкәтләрен атауда күнектерергә. Сүзлекне баетырга, тәрбияченең сорауларына җавап бирү, мөстәкыйльлек һәм активлык күрсәтү теләге үстерергә. Йорт хайваннарына кызыксыну тәрбияләргә.
		“Балалар тавыкны һәм чебиләрне ашаталар” (авторлары В. Езикеева, Е. Радина) картинасын карау.	Балаларны картинаны карарга, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирергә, тәрбияченең һәм иптәшләреңнең аңлатмаларын тыңларга өйрәтүне дәвам итәргә. Сөйләмне томшык, тавык, чебиләр, табак кебек сүзләр хисабына баетырга, игътибарны, хәтерне, образлы фикерләүне үстерергә. Йорт кошларына карата сак караш тәрбияләргә.
		Ком үзлекләре.	Балаларны комны тикшерү ысулларына (комны учка алып, йомарларга һәм сибәргә), төсә буенча комның дымлылыгын билгеләргә өйрәтәргә. Коры, дымлы, юеш, сибелүчән, сибелә, әвәләү сүзләре хисабына балаларның сүзлеген активлаштырырга, игътибарны, сенсор сәләтләрен үстерергә. Ком белән уйнауга кызыксыну тәрбияләргә.

3. Матур әдәбият

Үткәру вакыты	Бүлекләр	Тема	Бурычлар
20.08.-10.09.	Безнең бакча	“Үчтеки, үчтеки” такмагын уку	Фольклор әсәрләренә кызыксыну уятырга; шигъри әсәренә эчтәлеген аңларга өйрәтәргә. Балаларның эмоциональ сферасын үстерергә. Нәфис сүзгә мөхәббәт тәрбияләргә
		Ә.Бикчәнтәеваның “Туп-туп-тубыбыз” шигырен уку	Балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга ярдәм итәргә, таныш предметларны таний һәм атый белергә өйрәтәргә, шигырьне укыганда, шигырьнең аерым сүзләрен әйтергә мөмкинлек бирергә, тупның төсләрен ныгытырга. Балаларның эмоциональ сферасын үстерергә. Уңай эмоциональ атмосфера тудырырга, уенчыкларга сакчыл караш тәрбияләргә.
		С.Сөләйманованың “Ике” шигырен уку	Балаларда шигъри әсәргә кызыксыну уятырга, поэтик әсәренә эчтәлеген аңларга өйрәтәргә, баланың үзе турында күзаллауларын формалаштыруны дәвам итәргә, “кул”, “аяк”, “колак”, “күз”, сүзләре хисабына сүзлекне киңәйтәргә һәм активлаштырырга. Һәр әгъзаның яшәү өчен әһәмияткә ия булуын һәм кирәклеген тоемлауларын үстерергә.

			Культура-гигиеник күнекмэлэр тәрбиялэргә.
11.09.-30.09.	Көз	Хайваннарны чакыр эндәшен уку	Эндәшнең эчтәлеген аңларга өйрәтергә, фольклорның бу төр жанрын кызыксыну уятырга, текстның эчтәлегенә буенча аваз ияртемнәрен, ымлыклар әйтүдә күнектерергә, тәрбияченең сорауларына аңлап җавап бирүләрен ныгытырга. Балаларның игътибарын, күзәтүчәнлеген үстерергә. Хайваннарны ярату теләгә тәрбиялэргә.
		Д.Гарифулинның “Йә, алар кемнәр икән” шигырен уку.	Шигъри әсәрне аңлап кабул итэргә өйрәтүне дәвам итэргә, “бак-бак”, “Мә-мә”, “Кар-кар” аваз ияртемнәрен кабатларга. Балаларны шигырьдә бирелгән диалогка җәлеп итэргә; сүзлекне үстерергә һәм активлаштырырга. Кошларга, хайваннарга карата мәрхәмәтлелек тәрбиялэргә.
		Б.Рәхмәтнең “Су” шигырен уку.	Текстка туры китереп, хәрәкәтләр ясарга өйрәтергә, шигъри әсәрнең эчтәлеген аңларга ярдәм итэргә, [ю] авазын ачык итеп әйтүдә күнектерергә, шигырьнең эчтәлегенә эмоциональ җавап бирүләренә булышлык итэргә. Сүзлекне үстерергә һәм активлаштырырга. Культура-гигиена күнекмәләрен тәрбияләүне дәвам итэргә
1.10.-15.10.	Мин дөнъяның бер кешесе	Г.Тукайның “Гали белән кәжә” шигырен уку.	Шигъри әсәрне аңларга өйрәтергә; балаларга дөнъяның бер кешесе дигән күзаллауны бирергә. Кәжәне танырга өйрәтүне дәвам итэргә. Кәжә, чирәм, сакал сүзләре хисабына сүзлек запасын киңәйтэргә, хәрәкәтләрне үстерергә. Бер-беренә карата һәм хайваннарга карата кайгыртучанлык тәрбиялэргә.
		З.Туфайлованың “Ул зу-у-у-ур үскән” шигырен уку	Шигъри әсәрне кабул итэргә һәм хезмәтнең нәтижәсен күрә белергә өйрәтергә, утырткан, сипкән, үскән кебек эш-хәрәкәтне белдерә торган фигуралар хисабына сүзлекне киңәйтэргә, активлаштырырга; шигырьне истә калдыруларына булышлык итэргә; сүз төркемнәрен дәрәҗәләп кулланып диалоглы сөйләмне баептырга. Уңай эмоциональ халәтне үстерергә. Гөллэргә карата сакчыл караш, гөлнең матурлыгына соклана белүләрен тәрбиялэргә.
		“Песи-нечкәбил” бишек җырын уку.	Шигъри әсәрнең эчтәлеген аңлатырга, бишек җырын сәхнәләштерергә һәм текстка туры китереп хәрәкәтләр башкара белергә өйрәтергә. Балаларның игътибарын үстерергә. Фольклор әсәрләренә кызыксыну тәрбиялэргә.
16.10.-04.11.	Минем әйләнә-тирә.	М.Жәлилнең “Маэмай” шигырен уку.	Шигъри әсәр белән таныштырырга, аңлап кабул итэргә өйрәтергә, бармак театры элементларын куллануны дәвам итэргә. Сүзлек запасын киңәйтэргә (маэмай, борын, йөгәрә, өрә, ишетә, күрә). Йорт хайваннарына кызыксыну тәрбиялэргә.
		М. Жәлилнең “Әтәч” шигырен уку.	Күрсәтмәлек кулланмыйча әдәби әсәрне тыңлый һәм кабул итү күнекмәләрен формалаштырырга, кычкырганда барлыкка килгән тавышлары буенча йорт кошларын танып һәм атый белергә өйрәтергә, [к] авазының әйтелешен ныгытырга.

			Шигырьне бармаклар театры ярдәмендә сәхнәләштерү күнекмәләрен үстерергә. Йорт кошларына карата мөхәббәт тәрбияләргә.
		Ж.Тәржемановның “Маэмай” шигырен уку	Шигъри әсәрне аңларга өйрәтүне дәвам итәргә, аерым сүзләргә (Акбаем, маэмаем, өрә) һәм зур булмаган фразаларны (“ташлар ыргытмагыз!”, “Мине котыртмагыз!”) кабатларга өндәргә. Балаларның игътибарын үстерергә. Эткә карата миһербанлылык тәрбияләргә.
15.11.-31.12.	Яңа ел бәйрәме	Ә.Бикчәнтәеваның “Беренче адым” шигырен уку.	Балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга ярдәм итәргә; кайбер сүзләргә әйтергә өндәргә; бирелгән сорауларга җавап бирергә өйрәтәргә. Игътибарын үстерергә. Күмәк эшчәнлек күнекмәләре тәрбияләргә.
		“Карга әйтә... өндәшен уку.	Шигъри әсәрне кабул итәргә өйрәтәргә, кошлар турында балаларның белемнәрен ныгытырга һәм киңәйтәргә; аларның тышкы кыяфәтенә игътибар итәргә, сүзлекне баетырга; [к] авазының дәрәҗәсә әйтәлешен булдырырга. Балаларның игътибарын үстерергә. кошларга карата кызыксыну тәрбияләргә.
01.01.-31.01.	Кыш	Ә.Ерикәйнең “Беренче кар” шигырен уку	Шигъри әсәрне аңлап кабул итәргә өйрәтәргә дәвам итәргә; әсәр аша табигать дөнъясына җәлеп итәргә, кышкы күренешләр турында белемнәрен формалаштырырга; “йомшак”, “ап-ак” сыйфатлары хисабына сүзлек запасын киңәйтәргә һәм активлаштырырга. Катлаулырак сорауларга җавап бирә белүләрен, хәтерен, уңай эмоцияләрен үстерергә. Табигатькә мөхәббәт, туган телне өйрәнүгә кызыксыну тәрбияләргә.
		Ж.Тәржемановның “Йокы бабай” әкиятен сөйләү.	Хикәянең эчтәлеген балаларга аңларга ярдәм итәргә. Игътибар белән тыңлауларын үстерергә. Бирелгән сорауларга җавап бирү теләге тәрбияләргә.
		С. Летованың “Кар бабай” хикәясен уку.	Күләме буенча зур булмаган әдәби әсәрне (хикәяне) күрсәтмәләктән башкагына тыңларга һәм сорауларга аңлаешлы итеп җавап бирергә өйрәтүне дәвам итәргә, балаларның әңгәмәдә җиңел һәм иркен аралашуларына ирешергә, сүзлек запасын киңәйтәргә (яхшы күңел, йомшак күңел, киң күңел). Балаларның игътибарын, бергәләп тыңлау күнекмәсе үстерергә. Сүз сәнгәтенә кызыксыну тәрбияләргә.
01.02.-08.03.	Әтиләр һәм әниләр, бабайлар һәм әбиләр	Ш.Маннурның “Яратам” шигырен уку.	Балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга ярдәм итәргә; шигырьне тыңлау теләге уятырга, сорауларга аңлап җавап бирүдә, [ә] авазын ачык итеп әйтүдә күнектерергә. Балаларның игътибарын, кабул итүен үстерергә. Әти-әниләргә, туганнарга мөхәббәт тәрбияләргә.
		“Кәккүк-чыпчык” уены.	[Ч] һәм [к] авазларын дәрәҗәсә һәм ачык итеп әйтәргә өйрәтәргә, сүзлекне активлаштырырга. Балаларның эмоциональ сферасын үстерергә. Фольклор әсәрләренә кызыксыну тәрбияләүне дәвам иттерергә.

		Г.Таһированың “Йокла, курчак” шигырен уку.	Балаларга шигырьнең эчтәлеген аңларга ярдәм итәргә; шигырьне тыңлау теләген уятырга, [ә], [ү] авазларын ачык итеп әйтүдә күнектерергә. Балаларның игътибарын үстерергә. Курчакка карата кайгыртучанлык тәрбияләргә.
		Ә.Кариның “Тавык” шигырен уку	Шигъри әсәрне тыңларга өйрәтүне дәвам итәргә; фланелеграфта шигырь эчтәлегенә туры килгән рәсемнәр яки уенчыклар күрсәтергә; тавыкны рәсемнәрдә һәм уенчыкларда танырга өйрәтергә. Тәрбияче артыннан кайбер фразаларны кабатларга өндәп, балаларның сөйләмен активлаштырырга. Балаларның игътибарын, кабул итүләрен, сорауларга җавап бирү осталыкларын үстерергә. Әбиләргә карата ихтирам, игътибар, ярату хисләре тәрбияләү.
		Ә.Шәрифүллинаның “Иң матур әни” шигырен уку.	Шигъри әсәрне тыңларга өйрәтүне дәвам итәргә. Тәрбияче артыннан кайбер фразаларны кабатларга өндәп, балаларның сөйләмен активлаштырырга. Балаларның игътибарын, кабул итүләрен, сорауларга җавап бирү осталыкларын үстерергә. Әниләргә карата ихтирам, игътибар, ярату хисләре тәрбияләү.
09.03.-20.03.	Халык иҗаты	“Камыр малай” әкиятен уку (рус халык әкиятен).	Балаларны “Камыр малай” әкиятен белән таныштырырга, әкиятнең эчтәлеген аңларга ярдәм итәргә. Шар әвәләү (камыр кисәген түгәрәкләү хәрәкәтләре ясап кулларда тәгәрәтү) күнекмәсен ныгытырга. Сорауларга җавап бирү осталыгын үстерергә. Әкиятләрен тыңлау, аңа карата кызыксыну тәрбияләргә.
		“Камыр малай” әкиятен кабатлау.	Әкиятне тәрбияче белән бергә сөйләргә өйрәтергә, аерым фразалар әйтү хисабына балаларның сүзлеген активлаштырырга. Балаларның игътибарын, кабул итүен үстерергә. Әкият геройларына карата кызыксынучанлык тәрбияләргә.
		“Теремкәй” рус халык әкиятен уку.	Балаларны яңа әсәр белән таныштырырга; әкиятне игътибар белән тыңларга өйрәтергә. Балаларның игътибарын үстерергә. Халык иҗатына кызыксыну тәрбияләргә.
		“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү.	Әкият белән таныштыруны дәвам итәргә. Аваз ияртемнәрен ачык кабатларга өйрәтергә. Сәхнәләштерүгә кызыксыну уятырга; уен барышында фразаларны дөрес әйтү осталыгын үстерергә. Халык әкиятләренә кызыксыну тәрбияләргә.
01.04.-30.04.	Яз	Ш.Галиевнең “Яз” шигырен уку	Балаларның шигъри әсәрне аңлап кабул итүләренә ирешергә, шигырь ярдәмендә яз турындагы белемнәрен киңәйтергә, [т] авазын, “тып” аваз ияртемен ачык итеп әйтүдә күнектерергә; сүзлек запасын киңәйтергә һәм активлаштырырга. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, кызыксынучанлыгын үстерергә. Язгы табигать күренешләренә соклану хисе тәрбияләргә.

		<p>“Тор-тор, тургай” (баланы уятканда) такмагын уку.</p>	<p>Такмакның эчтәлеге белән таныштырырга; [т] авазын ачык итеп әйтүдә күнектерергә. Аваз ияртемнәрен әйтү хисабына балаларның сүзлекләрен үстерергә. Фольклор әсәрләренә кызыксыну тәрбияләргә кошларга карата кызыксыну тәрбияләргә.</p>
		<p>“Тук, тук, тукран...” эндәшен уку.</p>	<p>Шигъри текстны тыңлый белү осталыгы формалаштырырга, кошлар (тукран белән) таныштыруны дәвам иттерергә, аваз ияртемнәрен ачык кабатларга, [т], [к] авазлары әйтелешен кабатларга. Балаларның игътибарын үстерергә. Кошларга карата сакчыл караш тәрбияләргә.</p>
		<p>“Кояш, чык, чык...” эндәшен уку.</p>	<p>Балаларга эндәшенең эчтәлеген аңларга, сюжетның эзлеклелеген истә калдырырга ярдәм итәргә. Тыңлый белү сәләтен, эмоциональ сферасын үстерергә. Күмәк эшкә кызыксыну тәрбияләргә.</p>
		<p>Р.Батулланың “Нурбәк” әкиятен уку.</p>	<p>Әкиятне игътибар белән аңлап тыңларга өйрәтүне дәвам итәргә; [а], [у], [ә] сузык авазларын һәм аваз ияртемнәрен ачык итеп әйтүдә күнектерергә; әкият персонажларын уенчыкларда танырга һәм атарга өйрәтергә. Балаларның игътибарын үстерергә. Әкият геройларына карата кызыксыну тәрбияләргә.</p>
		<p>К.Д.Ушинскийның “Казлар” хикәясен уку.</p>	<p>Казларны һәм үрдәкләрне аера белергә өйрәтергә, матур әдәбият әсәре - хикәяне күрсәтмәлелек кулланмыйча тыңлай белүләренә ирешергә; аваз ияртемнәрен аермачык әйтүдә, күплек һәм берлек сандагы исемнәрен аера белүдә һәм дәрәс куллануда күнектерергә. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, хәтерен, тәрбияченең күрсәтмәләрен үти алу осталыкларын үстерергә. Йорт кошларына карата кызыксыну тәрбияләргә.</p>
01.05.-31.05.	Жәй	<p>Ә.Каринның “Чебиләр” шигырен уку.</p>	<p>Күрсәтмәлелек кулланмыйча шигъри әсәргә тыңларга өйрәтергә; кайбер фразаларны тәрбиячә артыннан кабатларга өндәргә, [ч] авазын, аваз ияртемнәрен дәрәс әйтүдә күнектерергә. Эмоциональ сфераны үстерергә. Йорт кошларына карата кайгыртучанлык тәрбияләргә.</p>
		<p>С.Сөләйманованың “Кызыл этәч” шигырен уку.</p>	<p>Шигъри әсәргә тыңларга өйрәтергә; гади сорауларга җавап бирү теләгә уятырга, “кикри-күк” аваз ияртемен кабатлауда күнектерергә. Балаларның кабул итүләрен, игътибарын, хәтерен, тәрбияченең күрсәтмәләрен үти алу осталыкларын, эмоциональ сферасын үстерергә. Йорт кошларына карата мәрхәмәтлелек тәрбияләргә.</p>
		<p>Д. Гарифуллинның “Мыраубикә” шигырен уку.</p>	<p>Шигырь ярдәмендә пәси белән таныштыруны дәвам итәргә, пәси турындагы белемнәрен ныгытырга һәм киңәйтергә, “мыр-мыр”, “гыр-гыр” аваз ияртемнәрен ачык итеп кабатлауда күнектерергә. Сорауларга җавап бирү теләгә үстерергә.</p>

**Беренче кече яштыгелэр төркемендә сөйләм телен үзләштерү дәрәжэләренә диагностика
Диагностик биремнәр (5-14 ноябрь)**

1. Баланың сүзлек запасы

1). Дидактик уен “Бу нәрсә?”

Материал: уенчыклар, жиләк-жимеш, яшелчэләр сурәтләнгән предметлы картинкалар.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

Тәрбияче балага уенчыклар (машина, курчак, туп) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм андагы уенчыкларны атарга куша: - Бу нәрсә? Аннары предметларның өлешләрән күрсәтергә тәкъдим итә. Мәсәлән: машинаның кабинасын күрсәт. – Кузовын күрсәт. - Тәгәрмәчләрән күрсәт.

Тәрбияче балага жиләк-жимешләр (алма, груша, слива) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм андагы жиләк-жимешләрне атарга куша: - Бу нәрсә? Балаларга жиләк-жимешләрнең төсләрән (кызыл, яшел, сары) атарга тәкъдим итәләр.

Тәрбияче балага яшелчэләр (кишер, кыяр, помидор) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм андагы яшелчэләрне: - Бу нәрсә? Балаларга яшелчэләрнең төсләрән (кызыл, яшел, кызыл) атарга тәкъдим итәләр.

2). Дидактик күнегү “Син кем?”

Диагностик биремнең эчтәлегә:

Тәрбияче баланы үзе янына чакыра, аңа сораулар бирә: - Синең исемең ничек? - Ә минем исемем ничек? - Мин кыз, ә син кем? – Башыңны күрсәт әле. – Кая синең борының (күзләрән, колакларың, кулларың, аякларың)?

Бәяләү критерийлары

1 балл – предметларның исемән атаганда, төсләрән билгеләгәндә хаталар жибәрә. Тәрбияченең сорауларына җавап бирә алмый.

2 балл – предметларның исемән дәрәс атый, төсләрән билгеләгәндә хаталар жибәрә. Тәрбияченең сорауларына өстәмә сораулар ярдәмендә генә җавап бирә.

3 балл – предметларның исемән дәрәс атый, төсләрән дәрәс билгели. Тәрбияченең сорауларына теләп, ышанычлы итеп җавап бирә.

2. Сөйләмнең грамматик ягы

1). Дидактик уен “Кем нәрсә эшли?”

Материал: табибә, шофёр, сатучы сурәтләнгән сюжетлы картинкалар.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

Тәрбияче балага табибә төшерелгән сюжетлы картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: Бу кем? (Табибә). Ул нәрсә эшли? (Тыңлый). Ул кемне дөвалый? (Малайны дөвалый).

Тәрбияче балага шофёр төшерелгән сюжетлы картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: Бу кем? (Шофёр). Шофёр кайда утыра? (Кабинада утыра). Ул нәрсә эшли? (Машина йөртә).

Тәрбияче балага сатучы төшерелгән сюжетлы картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: Бу кем? (Сатучы). Сатучы кайда эшли? (Кибеттә (магазинда)). Ул нәрсә эшли? (Ул әйбер сата).

Бәяләү критерийлары

1 балл – бала биремнәрне үти алмый. Тәрбияченең сорауларына җавап бирә алмый. Тәрбияче актив ярдәм күрсәткәндә дә бала хаталар ясый.

2 балл – бала биремнәрне үтәргә тырыша, тәрбияченең сорауларына бер сүз белән генә җавап бирә.

3 балл – бала биремнәрне дөрөс үти. Тәрбияченең сорауларына җавап биргәндә исем белән фигыльне, алмашлык белән фигыльне яраклаштыра ала. Тәрбияченең сорауларына теләп, ышанычлы итеп җавап бирә.

3. Сөйләмнең аваз культурасы

1). Дидактик уен “Бу нәрсә? Ул ничек кычкыра?”

Материал: песи, эт, этәч, сыер, күгәрчен, чыпчык сурәтләнгән картинкалар.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

Тәрбияче балага песи (эт, этәч, сыер, күгәрчен, чыпчык) төшерелгән картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: - Бу нәрсә? (Эт). Эт ничек өрә? (Һау-Һау). - Бу нәрсә? (Песи). Песи ничек кычкыра? (Мияу-мияу). - Бу нәрсә? (Этәч). Этәч ничек кычкыра? (Кикрикүк). - Бу нәрсә? (Сыер). Сыер ничек мөгри? (Му-у). - Бу нәрсә? (Күгәрчен). Күгәрчен ничек гөрли? (Гөр-гөр). - Бу нәрсә? (Чыпчык). Чыпчык ничек чыркылдый? (Чырык-чырык).

Бәяләү критерийлары

1 балл – бала 1-2 биремне генә үти ала.

2 балл – бала биремнәрне тәрбияче ярдәме белән башкара, аның артыннан кабатлый.

3 балл – бала биремнәрне теләп башкара. Аваз ияртемнәрен дөрөс һәм ачык итеп әйтә.

4. Бәйләнешле сөйләм

1). Сюжетлы картина буенча әңгәмә

Материал: уйнаучы балалар сурәтләнгән сюжетлы картина.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

- Карагыз әле, Йомшаккай бик матур бер картинка ясаган. – Бу картинкада кем ясалган? – Балалар нәрсә эшлиләр? - Картина сина ошыймы?

Бәяләү критерийлары

1 балл – бала сорауларга ишарәләр яки бер сүз белән генә җавап бирә.

2 балл – бала җавап биргәндә 2-3 сүздән торган гади жөмлөләргә өстенлек бирә.

3 балл – бала гади (кем? нәрсә?) һәм катлаулы (кемгә? нинди? кайчан? кайда? кая?) сорауларга җавап бирә. Үзенең инициативасы яки тәрбияченең үтенече буенча картинада сурәтләнгәнне сөйли ала.

Югары дәрәжә - 10-12 балл.

Уртача дәрәжә - 6-9 балл.

Түбән дәрәжә - 3-5 балл.

Диагностик биремнәр

1. Баланың сүзлек запасы

1). Дидактик уен “Бу нәрсә?”

Материал: савыт-саба, йорт жиһазлары, йорт хайваннары, кыргыз хайваннар, киёмнәр сурәтләнгән предметлы картинкалар.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

Тәрбияче балага савыт саба (тәлинка, чынаяк, чэй тәлинкасе, табак) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм андагы предметларны атарга куша: - Бу нәрсә? - Бу предметларны бер сүз белән ничек атарга була? (Савыт-саба).

Тәрбияче балага йорт жиһазлары (карават, өстәл, урындык, шкаф) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм андагы предметларны атарга куша: - Бу нәрсә? - Бу предметларны бер сүз белән ничек атарга була? (Йорт жиһазлары).

Тәрбияче балага йорт хайваннары (эт, пәси, сыер, кәжә) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм андагы предметларны атарга куша: - Бу нәрсә? - Бу хайваннарны бер сүз белән ничек атарга була? (Йорт хайваннары).

Тәрбияче балага кыргыз хайваннар (куян, төлке, аю) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм андагы хайваннарны атарга куша: - Бу нәрсә? - Бу хайваннарны бер сүз белән ничек атарга була? (Кыргыз хайваннар).

Тәрбияче балага киёмнәр (күлмәк, куртка, башлык) сурәтләнгән картинкалар күрсәтә һәм предметларны атарга куша: - Бу нәрсә? - Бу предметларны бер сүз белән ничек атарга була? (Киёмнәр).

Бәяләү критерийлары

1 балл – предметларның исемен атаганда авырлыклар кичерә, гомумиләштерүче сүзләргә куллана алмый.

2 балл – предметларның исемен дәрәс атый, гомумиләштерүче сүзләргә белдергәндә хаталар жибәрә.

3 балл – предметларның исемен дәрәс атый, гомумиләштерүче сүзләргә дәрәс билгели.

2. Сөйләмнең грамматик ягы

1). Дидактик уен “Кем нәрсә эшли?”

Материал: китап укучы әни, өрә торган эт, уйный торган малай, рәсем ясаучы кыз сурәтләнгән сюжетлы картинкалар.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

Тәрбияче балага китап укучы әни төшерелгән сюжетлы картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: Бу кем? (Әни). Әни нәрсә эшли? (Укый). Әни нәрсә укый? (Әни китап укый).

Тәрбияче балага өрә торган эт төшерелгән сюжетлы картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: Бу нәрсә? (Эт). Эт нәрсә эшли? (Эт өрә). Ул ничек өрә? (Эт һау-һау дип өрә).

Тәрбияче балага уйный торган малай төшерелгән сюжетлы картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: Бу кем? (Малай). Малайның исеме ничек? (Бала малайга исем биреп карый). Малай нәрсә эшли? (Малай уйный). Ул нәрсә белән уйный? (Ул машина белән уйный).

Тәрбияче балага рәсем ясаучы кыз төшерелгән сюжетлы картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: Бу кем? (Кыз). Кызның исеме ничек? (Бала кызга исем биреп карый). Кыз нәрсә эшли? (Кыз рәсем ясый). Ул нәрсә белән рәсем ясый? (Ул карандаш белән рәсем ясый). Кыз нәрсә рәсеме ясый? (Кыз кояш рәсеме ясый).

Бәяләү критерийлары

1 балл – бала биремнәрне үти алмый. Тәрбияченең сорауларына җавап бирә алмый. Тәрбияче актив ярдәм күрсәткәндә дә бала хаталар ясый.

2 балл – бала биремнәрне үтәргә тырыша, тәрбияченең сорауларына бер сүз белән генә җавап бирә.

3 балл – бала биремнәрне дөрөс үти. Тәрбияченең сорауларына җавап биргәндә жөмлөләрне грамматик яктан дөрөс төзи. Жөмлөләрнең иясе һәм хәбәре бар. Тәрбияченең сорауларына теләп, ышанычлы итеп җавап бирә.

3. Сөйләмнең аваз культурасы

1). Дидактик уен “Бу нәрсә? Ул ничек кычкыра?”

Материал: ат, кәжә, тавык, каз, карга сурәтләнгән картинкалар.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

Тәрбияче балага ат (кәжә, тавык, каз, карга) төшерелгән картинка күрсәтә һәм сораулар бирә: - Бу нәрсә? (Ат). Ат ничек кешни? (Их-ха-ха). - Бу нәрсә? (Кәжә). Кәжә ничек кычкыра? (Ме-е-е). - Бу нәрсә? (Тавык). Тавык ничек кыткылдый? (Кыт-кыт). - Бу нәрсә? (Каз). Каз ничек каңгылдый? (Ка-ка-ка). - Бу нәрсә? (Карга). Карга ничек каркылдый? (Кар-кар).

Бәяләү критерийлары

1 балл – бала 1-2 биремне генә үти ала.

2 балл – бала биремнәрне тәрбияче ярдәме белән башкара, аның артыннан кабатлый.

3 балл – бала биремнәрне теләп башкара. Аваз ияртемнәрен дөрөс һәм ачык итеп әйтә.

4. Бәйләнешле сөйләм

1). Сюжетлы картина буенча әңгәмә

Материал: кар бабай ясаучы балалар сурәтләнгән сюжетлы картинка.

Диагностик биремнең эчтәлегә:

- Карагыз эле, Йомшаккай бик матур бер картинка ясаган. – Бу картинкада кем ясалган? – Балалар нәрсә эшлиләр? - Картинка сиңа ошыймы?

2). “Камыр малай” әкиятен сәхнәләштерү.

Тәрбияче өстәл театры фигуралары куллана, балаларга сәхнәләштерүдә катнашырга тәкъдим ясый.

Баялэу критерийлары

1 балл – бала сорауларга ишарэлэр яки бер сүз белэн генэ жавап бирэ. Экиятне сэхнэлэштерүдэ авырлыклар кичерэ. Тэрбияче артыннан аерым сүзлэрне генэ кабатлый.

Тэрбияче: - Балалар, камыр малайны пешергәннэр эби белэн

Бала: Бабай.

Тэрбияче: - Камыр малайны тэрэзэ төбенэ

Бала: Куйганнар.

Тэрбияче: Камыр-курчак кипкэч, тэрэзэдэн

Бала: Сикереп төшэ.

Тэрбияче: Камыр малай йөгереп китэ, йөгере-йөгере урманга

Бала: Житэ.

2 балл – бала жавап биргэндэ 2-3 сүздэн торган гади жөмлэлэргэ өстенлек бирэ. Тэрбияче ярдэм иткэндэ таныш экиятне сэхнэлэштерүдэ катнаша.

Тэрбияче: - Балалар, камыр малайны пешергәннэр

Бала: эби белэн бабай.

Тэрбияче: - Камыр малайны

Бала: Тэрэзэ төбенэ куйганнар.

Тэрбияче: Камыр-курчак кипкэч,

Бала: Тэрэзэдэн сикереп төшэ.

Тэрбияче: Камыр малай йөгереп китэ, йөгере-йөгере

Бала: Урманга житэ.

3 балл – бала гади (кем? нэрсэ?) һәм катлаулы (кемгэ? нинди? кайчан? кайда? кая?) сорауларга жавап бирэ. Үзенең инициативасы яки тэрбияченең үтенече буенча картинада сурэглэнгәнне сөйли ала. Экиятнең эчтэлеген сөйлэгэндэ эзлеклелекне саклап сэхнэлэштерүдэ телэп катнаша.

Югары дэрэжэ - 10-12 балл.

Уртача дэрэжэ - 6-9 балл.

Түбэн дэрэжэ - 3-5 балл.

“Туган телгэ өйрэтү һәм сөйлэм үстерү” буенча баланың персоналъ картасы

Баланың исеме фамилиясе	Баланың сүзлек запасы	Сөйләмнең грамматик ягы	Сөйләмнең аваз культурасы	Бөйлөнөшле сөйләм	Гомуми үсеш дэрэжәсе	Индивидуаль эш өчен тәкъдимнэр
-------------------------------	-----------------------------	-------------------------------	---------------------------------	----------------------	----------------------------	---

Аңлатма язуы.

“Туган телдә сөйләшәбез” укыту –методик комплекты Россия Федерациясе Мәгариф һәм фән министрлыгының (23.11. 2009)655 нче номерлы боерык нигезендә расланган “Мәктәпкәчә мәгарифнең төп гомуми белем бирү программасы структурасына федераль дәүләт таләпләре” (алга таба ФДТ.-авт.),Татарстан республикасының 2010-2015 елларга мәгариф системасын үстерү стратегиясе кысаларында балалар бакчаларында балаларга туган телне өйрәтүне, сөйләм үстерү, әдәби телдә сөйләшү күнекмәләре булдыру юнәлешен тормышка ашыру максатын күздә тотып төзелде. Ул түбәндәге бурычларны билгели:

- Балаларны ана телендә дәрәс һәм яхшы итеп сөйләшергә өйрәтү;
- Тел системасының фонетик, лексик, грамматик төзелеше дәрәжәләрен формалаштыру;
- Бәйләнешле сөйләм үстерү;
- Тел һәм сөйләм күренешләрен аңлау(тоемлау) сәләте булдыру.

ФДТ дә билгеләнгән “Танып белү - сөйләм үсеше юнәлешенә нигезләнеп, комплекслы - тематик план төзелде. Ул зурлар төркемендә 36 проектны, мәктәпкә эзерлек төркемендә 31 проектны һәм шул проектлар буенча төзелгән, зурлар төркемендә 98, мәктәпкә эзерлек төркемендә 100 эшчәнлек конспектларын үз эченә ала.

“Минем бакчам”, “Мин яратам сине, Татарстан”, “Саулык -зур байлык”, “Исеменә күрә-жисеме”, “Кунак булсаң-тыйнак бул”, “Исәнме мәктәп”, “Кояш системасы”, “Дуслык белән көчле без”, “Китап кайдан килә” һәм башка күп проектлар балалар һәм өлкәннәр тормышын чагылдыра, ана телен камил белергә, аның нечкәлекләренә төшенергә ярдәм итә, башка милләт халыклары белән дустанә мөнәсәбәттә яшәргә өйрәтә, экологик тәрбия күнекмәләре бирә, балаларда әхлакый сыйфатлар формалаштыра.

Бу укыту-методик комплектында ФДТ күрсәткән өч белем бирү өлкәсе карала:

-“Танып белү ” белем бирү өлкәсе балаларның туган як табигате, өлкәннәр хезмәте, ел фасыллары турындагы белемнәрен тирәнәйтүне, экологик бәйләнешләрне күрә белү мөмкинлекләрен үстерүне максат итеп куя. Шушы максатларны тормышка ашыруга ярдәм итүче зурлар төркемендә 31 эшчәнлек, мәктәпкә эзерлек төркемендә 33 эшчәнлек каралган. Балалар белән эшчәнлек сәяхәт, күзәтү, тәжрибәләр уздыру, төрле уеннар формасында уздырыла.

- “Аралашу” белем бирү өлкәсе туган телнең нечкәлекләрен, тирәнлеген өйрәнү, сүзнең мәгънәсенә төшенү, логик фикерләү сәләтен үстерү, матур әдәбият әсәрләре белән кызыксыну, аваз культурасы, бәйләнешле һәм кара- каршы

сөйләшә белү (диалогик сөйләм) күнекмәләрен камилләштерү, сәнгатьле сөйләмне үстерү бурычларын гамәлгә ашыра. Бу белем бирү өлкәсенә туры килгән, зурлар төркемендә 35 эшчәнлек, мәктәпкә эзерлек төркемендә 36 эшчәнлек тәкъдим ителә. Авазларны кабатлау, калын һәм нечкә авазларның дифференциясе һәр эшчәнлеккә өлеш итеп кертелде. Бу өлкәдәге эшчәнлек әңгәмә, үстерелешле диалог (балалар сорау бирә, сорауларга җавап кайтара), сәхнәләштерү, өстәл театры карау, рәсемнәр карау, алар буенча хикәя төзү, уен-викториналар; тасвирлау, үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү, хикәяне дәвам итеп сөйләү кебек эш формаларын күздә тоту.

- **“Матур әдәбият” белем бирү** өлкәсе балаларыбызны мәрхәмәтле, әдәпле, инсафлы булырга өйрәтүче, рухи сафлыкка, хезмәт сөючәнлеккә, ярдәмчеллеккә өндүрүче, яш үзенчәлекләрен искә алып сайланган шигырьләр, хикәяләр, әкиятләр белән таныштыруны, әдәби телдә сөйләшәргә өйрәтүне максат итеп куя. Бу белем бирү өлкәсе зурлар төркемендә 32 эшчәнлекне, мәктәпкә эзерлек төркемендә 31 эшчәнлекне үз эченә ала. Эшчәнлек матур әдәбият әсәрләрен уку, эчтәлеген сөйләү, ятлау кебек эш формаларын кулланып оештырыла. .

Укыту-методик комплектыФДТ дә күрсәтелгән 10 белем бирү өлкәсе: (“Сәламәтлек”, “Физик культура”, “Социальләштерү”, “Хезмәт”, “Куркынычсызлык”, “Танып – белү”, “Аралашу”, “Матур әдәбият уку”, “Иҗат”, “Музыка”) буенча куелган бурычларны күздә тотып эшләнделә һәм алар турыдан-туры бердәм белем бирү эшчәнлегенә структурасында интегральләштереп бирелде.

Укыту-методик комплектында тупланган материал балалар бакчасы педагогларына балаларның сөйләмен үстерү, тирә - юнь, матур әдәбият әсәрләре белән таныштыру максатында гына түгел рәсем ясау, әвәләү, кул хезмәте, конструкцияләү, эксперимент эшләре, кисеп ябыштыру, музыка, физкультура эшчәнлекләрендә, иртән балаларны кабул итү, саф һавада булу, табигатьне күзәтү вакытында, эти-әниләр белән бердәм эшчәнлектә ижади якин килеп кулланылыр һәм ныгытылыр дип өметләнәбез.

“Туган телдә сөйләшәбез” - балаларга телебезнең матурлыгын, байлыгын аңларга, аны тоемларга, туган телебезгә карата ярату хисләре, эти-әниләргә, өлкәннәргә карата хөрмәт тәрбияләргә, үзләрендә күркәм сыйфатлар булдырырга ярдәм итәр дип ышанасы килә.

Шушы жирдән, шушы туфрактан без.

Китә калсак үзгә бер якка,

Өянкеләр жырлап, таллар елап,

Сандугачлар моңы озата. – дип шагыйрә К.Булатованың шигырен

укыганда, балаларга туган жир, туган туфрак, туган телнең изгелеген, өянкеләрнең кайчан жырлаганын, талларның ничек итеп итеп елаганын, сандугачларның моңы ничек итеп күңелне кузгатканынаңлата алсак, без үз максатыбызга ирешкән булырбыз.

Тәрбиячегә ярдәмлек йөзеннән сөйләм үстерү методикасы бирелә.

Матур әдәбият әсәрләрен уку методикасы:

1Әдәби әсәрне сәнгатьле итеп уку.

2Әдәби әсәрне максат куеп уку.

3Эдэби эсэр эчтэлеге буенча әңгәмә уздыру.

4 Эдэби эсәрне кабатлап уку.

Матур әдәбият эсәрләренең эчтәлеген сөйләү методикасы:

1Эдэби эсәрне сәнгатьле итеп уку.

2 Аңлашылмаган сүзләрне аңлату.

3Эдэби эсәрне максат куеп уку.

4 Эчтәлеге буенча әңгәмә уздыру.

5Эдэби эсәрне кабатлап уку.

6 Балалар тарафыннан эсәрнең эчтәлеген сөйләү.(5-6 бала)

Шигырь ятлау методикасы.

1Шигырьне сәнгатьле итеп уку.

2Шигырьне максат куеп уку.

3Шигырь эчтәлеге буенча әңгәмә.

4 Шигырьне кабатлап уку.

5 Балалар тарафыннан шигырьне яттан сөйләү.(5-6 бала)

Тасвирлау хикәяләре төзү планы:

1Бу нәрсә?(Кем?)

2 Нинди өлешләрдән тора?

3Нәрсәдән ясалган? (нинди материал)

4Ни өчен кирәк?

Рәсем буенча хикәя төзеп сөйләү .(Мурашковска И.Н. методикасы)

1 адым-“бүл.” (Рәсемдә кем нәрсә күрә, һәрбер бала аерым –аерым әйтә, тәрбияче схематик рәвештә балалар күргән һәм әйткән рәсемнәрне түгәрәккә алып тактага ясый)

2 адым – “әйдә.” (Балаларга эчтәлеге белән туры килгән ике рәсемне кушарга тәкъдим ителә һәм ни өчен дигән сорауга тулы жөмлә белән жавап бирүләре сорала.)

3 адым – “нинди тавышлар ишетәсең.” (Уй белән рәсем эченә керү, сорауга жавап бирү)

4 адым – “нинди исләр тоясың.” (Уй белән рәсем эченә керү, сорауга жавап бирү)

5адым –“рәсемдәге әйберләрнең сыйфатларын әйтү.” (Уй белән рәсем эченә керү, сорауга жавап бирү.)

6 адым – Хикәя төзү. (Биш адымны берләштерү.)

Комплекслы - тематик план.

Зурлар төркеме.

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре	эшчәнлек саны
1.Минем бакчам.	Балалар бакчасы буйлап сәяхәт.	1
	Рәсем карау һәм хикәя төзү. -“Балалар бакчасында.”	1

	Шигырь ятлау -М .Фэйзуллина. “Өлкән группага күчкәч.”	1
2.Мин яратам сине, Татарстан.	Әңгәмә – “Туган ил кайдан башлана?”	1
	“ Башкалабыз- Казан.”	1
	Шигырь уку- Р.Рәкыйпов. “Мин яратам сине, Татарстан.”	1
3.Яхшы сүз - жан азыгы.	Өстәл театры - “Өч кыз” татар халык әкиятә.	1
	Хикәянең эчтәлеген сөйләү.-Ә.Бикчәнтәева. “Тәмле сүз.”	1
4.Абдулла Алиш ижаты.	“А. Алиш- балалар язучысы.”	1
	Хикәя уку. -А.Алиш.“Каз белән аккош.”	1
5. Хуш киләсең, ямьле көз!	Бакча тирәли сәяхәт- “Жәйләр үтте, көзләр җитте.”	1
	Рәсем буенча хикәя төзү. - “Көзгә табигать.”	1
	Шигырь ятлау -Х.Халиков. “Көз.”	1
6. Көз күчтәнәчләре.	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт- “Көзгә могҗиза.”	1
	Сәхнәләштерү -В.Хәйруллина. “Яшелчәләр бәхәсе.”	1
	Шигырь ятлау- Х.Гарданов. “Түтәлләрдә үсте яшелчә.”	1
7. Икмәк – яшәү терәге.	“Игенче хезмәтә белән танышу.”	1
	Әңгәмә -“Икмәк –тормышның нигезе.”	1
	Әкият уку -“Икмәк”-төрөкмән халык әкиятә.	1
8. Минем гаиләм , өем, йорт җиһазлары	Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү. - “Безнең гаилә.”	1
	“Әби-бабайларны хөрмәтлик.”	1
	Шигырь ятлау - Ә.Бикчәнтәева. “Дәү әнием.”	1
	“Һәркемнең үз йорты бар.”	1
	Әңгәмә- “Йорт җиһазлары.”	1
Шигырь уку- Ә.Ерикәй. “Әти йорт төзи.”	1	
9. Табын янында.	Савыт-саба кибетенә сәяхәт.	1
	Чагыштырма хикәя төзү- “Чәйнек белән самавыр.”	1
	Әңгәмә.- “Мин кунак яратам.”	1
	Хикәя сөйләү.- “Тәлинкәнең төбә нинди.”	1
10. Киёмнәр дә безне бизиләр.	Киём – салым кибетенә сәяхәт.	1
	Әңгәмә.- “Милли киёмнәр.”	1
11. Саулык –зур байлык.	“Су, һава һәм кояш-безнең белән гел юлдаш!”	1
	Сәхнәләштерү.- “А.Алиш. “Куян кызы” әкиятә.	1

	Шигырь ятлау. -Ә.Ерикәй. “Чисталык сөябез.”	1
12. Исеменә күрә-жисеме	Әңгәмә. -“Исемен матур, кемнәр куйган.” “Без дә хокуклы.”	1 1
13. Салкын кыш.Кышкы уеннар.	Әңгәмә - “Без суыктан курыкмыйбыз.” Тәжрибә – “Бер хәлнең икенче хәлгә күчүе.” Рәсем буенча хикәя төзү. -“Кышкы уеннар.” Хикәя уку- К.Ушинский. “Кыш әбинең шуклыгы.”	1 1 1 1
14. Бездә кышлаучы кошлар.	Балалар бакчасы тирәли экскурсия -“Жимнәр сибәм кошларга.” Рәсем карау- “Кошлар килгән жимлеккә.” Шигырь ятлау.-Д.Гарифуллин. “Песнәк.” яки Шигырь уку.- Г.Лотфи.”Балалар ярдәм итә.”	1 1 1 1
15. Кыргыз хайваннар.	Төркемдә уен оештыру.- “Зоопаркка сәяхәт.” Рәсем буенча хикәя төзү. -“Куяннар.” Әкият уку,сәхнәләштерү.- “Төлке белән бүре.” Татар халык әкияте. Әкият уку. - “Бүре аларны нигә ашаган.” Болгар халык әкияте.	1 1 1 1
16. Йорт хайваннары һәм кошлары.	Үз тәжрибәсеннән чыгып хикәя төзү.- “Ишегалдында.” Рәсем карау. -“Песи һәм песи балалары.” Хикәянең эчтәлеген дәвам итеп сөйләү.-Г.Мөхәммәтшин.”Ак песи.”	1 1 1
17. Транспорт.	“Жир өсте, һава, су транспорты.” Чагыштырып тасвирлау хикәясе төзү. - “Йөк машинасы һәм жиңел машина.” Хикәя уку. - И. Дәүләтшин. “Алпамыш шәһәргә килде.”	1 1 1
18. Юл йөрү кагыйдәләре.	“Машина йөртүче һәм жәяүлене кисәтүче куркынычсызлык билгеләре.” Әңгәмә - “Велосипед- минем дустым.” Шигырь ятлау. - Ш.Галиев. “Светофорның өч күзе.”	1 1 1
19. Хезмәт төбе – хәзинә.	Төзелеш булган жиргә сәяхәт яки рәсем карау. “Хезмәткә хөрмәт.” Әңгәмә. - “Кем булырга.” Хикәя уку.- К.Ушинский. “Иртәнге нурлар.”	1 1

20. Кунак булсаң-тыйнак бул!	Әңгәмә.- “Сүз эчендә энже бар.” Шигырь уку.- В.Хәйруллина. “Табын кагыйдәләре.”	1 1
21.Рәсәй –зур дәүләт	“Татарча да яхшы бел, русча да яхшы бел...” Әңгәмә. – “Теле барның-иле бар.”	1 1
22. Батырлыкта –матурлык.	“Жирне, күкне һәм диңгезне саклаучылар.” Шигырь уку. - Ж.Дәрзаман. “Солдат булдым.”	1 1
23. Заманча әкиятләр.	“Винни - пух кунакка бара”-минем яраткан мультфильмым.”	1
24. Кояш гомере телим мин, әнием сиңа!	Әңгәмә.- “Әни кирәк.” Шигырь ятлау.-Н.Гайсин. “Әни гөлләре”.	1 1
25. Без язны яратабыз.	Балалар бакчасы тирәли максатчыл күзәтү. Рәсем буенча хикәя төзү.- “Яз.” Татар халык ижаты аша язны тасвирлау. Шигырь ятлау.- М.Мазунов. “Яз килә.” Тәҗрибә үткөрү.- “Суган утырту”	1 1 1 1 1
26. Безнең канатлы дусларыбыз.	Төрәк сораулар буенча рәсемгә карап чагыштырма хикәя төзү. “Сыерчык белән карга, яз килүгә шатлана.” Уен - викторина. “Кошлар - безнең дусларыбыз!” Шигырь уку- Г.Тукай. “Карлыгач.”	1 1 1
27. Хәрәкәттә-бәрәкәт.	“Минем яраткан спорт төре.” Шигырь уку. - В.Хайруллина. “Туплар.”	1 1
28. Су яшәү чыганагы.	Әңгәмә. - “Яңгыркаем яу, яу!” Тәҗрибә.- “Сунның үзенчәлекләре.”	1 1
29. Уттан саклан!	Әңгәмә.- “Янғын куркынычсызлыгы!” Шигырь уку.- Г.Гыйльманов. “Ярый әле.”	1 1
30. Бүлмә гөлләре.	“Хуш исле нәфис гөлләр. “ Тәҗрибә. - “Кояш, су һәм һаваның үсемлекләр өчен әһәмияте.”	1 1
31. Галәм киңлекләре	Уен “Планетарийга сәяхәт.”	1
32. Г. Тукай ижаты.	“Г.Тукайның тормышы һәм ижаты.” Сәхнәләштерү.-Г.Тукай. “Бала белән күбәлек.” Шигырь ятлау.- З.Туфайлова. “Тукай абый.”	1 1 1

33 Урман- жиребезнең матурлыгы, байлыгы.	Урман почмагына экскурсия.	1
	“Камканы күзәтү.”	1
	“Кызыл китап нәрсә ул?”	1
	Әкият эчтәлеген сөйләү.- Ф.Зариф. “Татлы жәй.”	1
34. Жиңү алып килде май.	Сугыш ветераннары белән очрашу. “Бөек жиңү.”	1
	Шигырь уку.- Э. Шарифуллина. “Минем бабай.”	1
35. Чәчәкләр – тормыш яме.	Уен-викторина.- “Чәчәкләр - тормыш яме.”	1
36. Алдакчы, саран булма.	Хикәя уку.-Н.Фәттаһ. “Велосипедлы Мөнир.”	1
37	Хуш киләсең, ямьле жәй!	

Комплекслы - тематик план.

Мәктәпкә әзерлек төркеме.

Проект темалары.	Эшчәнлек төрләре.	Эшчәнлек саны
1. Белем бәйрәме.	Мәктәпкә экскурсия.- “Исәнме, мәктәп!”	1
	Әңгәмә. -“Белем бәйрәме.”	1
	Хикәя уку.- М .Хәсәнов. “Сара мәктәпкә бара.”	1
2. Аралашу әдәбе.	Әңгәмә. -“Тәмле сүз-жан азыгы.”	1
	Хикәя эчтәлеген сөйләү.- В. Осеева. “Тылсымлы сүз.”	1
3. Туган ягым –яшел бишек.	“Минем туган жирем.”	1
	Әңгәмә. -“Минем гүзәл халкым.”	1
	“Туган ягым язучылары.”	1
	“Татарстан буйлап сәяхәт.”	1
	Әңгәмә.- “Чал тарихлы Казаным.”	1
	Шигырь уку.- Ә. Синегулов. “Татарстан жирләре.”	1
4.Абдулла Алиш ижаты.	А. Алиш ижаты белән танышу.	1
	Әкиятнең эчтәлеген сөйләү.- “Сертотмас үрдәк.”	1
5. Алтын көз!	Урман почмагына экскурсия.	1
	Рәсем буенча хикәя төзү.- “Алтын көз.”	1
	Шигырь ятлау. - М. Жәлил. “Көз җитте.”	1
6. Яшелчә, җиләк-җимеш.	“Бакчада көзгә эшләр.”	1
	Үз тәҗрибәсеннән чыгып хикәя төзү.- “Мин уңыш җыйдым.”	1

	Шигырь уку. -Х. Халиков. “Дәү әнием-бакчачы.”	1
	“Көз күчтәнәчләре.”	1
	Рәсем буенча хикәя төзү.- “Көзгә эшләр.”	1
	Шигырь уку.- Н. Мадьяров. “Балан.”	1
7. Икмәк – яшәү терәге.	“Игенченең тырышлыгы кырларыннан күренә.”	1
	Картина карау.- И. Шишкин. “Арыш басуы.”	1
	Шигырь уку.- Р. Вәлиева. “Ашлар солтаны.”	1
8. Гаилә һәм йорт җиһазлары.	“Минем өем, өй җиһазлары.”	1
	Әңгәмә.- “Нәрсә ул электр һәм электр җиһазлары?”	1
	Ижади хикәя төзү. -“Тату гаилә.”	1
	Шигырь уку. -З. Туфайлова. “Минем гаиләм.”	1
9. Ашамлыklar һәм савыт-саба.	Ашханәгә экскурсия.	1
	Әңгәмә.- “Кунак чакырдык.”	1
	Хикәянең эчтәлеген сөйләү.- С.Сәүбәнова. “Ботка нигә тәмле.”	1
10. Милликиемнәр.	Танышу уены.- “Әбиемнең серле сандыгы.”	1
	Чагыштырып хикәя төзү.- “Кием кешене бизи.”	1
	Шигырь уку. -Р. Вәлиева. “Кәләпүшем, кәләпүш.”	1
11. Кыш. Кышкы уеннар.	Паркка экскурсия. - “Килеп җитте матур кыш.”	1
	Әңгәмә.- “Паркта минем күргәннәрем.”	1
	Шигырь ятлау.- Г. Латып. “Кыш килде.”	1
	“Боз һәм бозлыклар.”	1
	Ижади хикәя төзү.- “Кышкы уеннар.”	1
	Язма сөйләм.- “Кыш бабайга хат.”	1
12. Кыргыз хайваннар.	“Кайда, ничек кышлылар.”	1
	Рәсем буенча хикәя төзү.- “Кыш. Тиеннәр.”	1
13. Кышлаучы кошлар.	Кошларны күзәтү. -“Безнең канатлы дусларыбыз.”	1
	“Кошларга ярдәм итик.”	1
	Калмык халык әкиятен уку.- “Күңелле чыпчык белән күңелсез карга.”	1
14. Йорт хайваннары һәм кошлары.	“Авылда ишегалды.”	1
	Картина буенча хикәя төзү.- “Йорт хайваннары. Ат белән колын.”	1
	Әкиятнең эчтәлеген сөйләү.- “Үрдәк беренчелекне алган.”	1

15.Транспорт, юл йөрү кагыйдэләре.	“Транспорт төрләре белән танышу.”	1
	Әңгәмә.- “Юл йөрү кагыйдэләре кирәк безгә һәркөнне.”	1
	Шигырь ятлау.- Г. Юнысова. “Светофор.”	1
16. Һөнәрләр.	Балалар бакчасы буйлап сәяхәт. “Безне жырларга кем өйрәтә.”	1
	Әңгәмә. -“Әти-әниләр һөнәре.”	1
	Шигырь уку.- Э. Мөәминова. “Фокусчы.”	1
	Укытучы хезмәте белән таныштыру. “Укытучы.”	1
17.Мультифильмда кунакта.	Әкиятне дәвам итеп сөйләү.- “Күчтәнәч”тә кунакта.”	1
	Әңгәмә.- “Әкиятләр иленә сәяхәт.”	1
18. Мин дөнъяның бер кешесе.	Әңгәмә. -“Мин бәхетле-мин хокуклы.”	1
	“Тигез хокук белән яшик бу жирдә.”	1
19.Мин һәм минем сәламәтлегем.	Шифаханәгә (шәфкать туташы бүлмәсенә) экскурсия. “Шәфкать туташы.”	1
	Фикер алышу.- “Сәламәтлек – зур байлык.”	1
	Хикәянең эчтәлеген сөйләү.- В. Монасыйпов “Шифалы табиблар.”	1
20. Муса Жәлил. Ил сакчылары.	“Кемнәр алар ил сакчылары.”	1
	“Муса Жәлил – бөек шагыйрәбез”. (Сәхнәләштерү. М.Жәлил “Карак пәси.”)	1
	Шигырь уку.- Р. Корбан “ Жәлил турында жыр.”	1
21. Халыкара телләр көне.	Фикер алышу. -“Дуслык бөек көч.”	1
	Әңгәмә. - “Россия – безнең илебез.”	1
	Шигырь ятлау. -Х.Халиков. “Сөйләшсәләр безнеңчә.”	1
22. Бүлмә гөлләре.	Тәҗрибә үткөрү.- “Ни өчен орлыкларны, үсемлекләргә балчыкка утырталар.”	1
	Хикәя төзү. -“Кактус белән фикус гөлен чагыштыру.”	1
	Шигырь уку. Ә.Габиди. “Минем гөлләрем.”	1
23. Ямьле яз.	Паркка экскурсия.- “Туган якка яз килде.”	1
	Эчтәлекле рәсемнәр сериясе буенча хикәя төзү.-“Яз. Сыерчыклар.”	1
	Шигырь уку.- Н. Мәдьяров. “Көләч яз.”	1
	Күзәтү. -“Ак болытлар ага зәңгәр күктә.”	1
24.Исәнмесез, кошкайлар.	“Күчмә кошлар безгә яз алып килде.”	1
	Шигырь ятлау.- Г. Юнысова. “Кара.”	1
25. Урман. Кызыл китап.	“Нәрсә ул кызыл китап.”	1

	Әңгәмә. -“Урман безнең байлығыбыз.”	1
	Хикәянең эчтәлеген сөйләү.- Р. Төхвәтуллин. “Шомырт нигә елый.”яки	1
	Хикәянең эчтәлеген сөйләү. - Пришвин.”Алтын болын.”	1
26.Китап кайдан килә.	Китапханәгә экскурсия.	1
	Бирелгән сүзләрдән хикәя төзү.- “Китап кибете.”	1
	Шигырь уку.- Х. Халиков. “Китап докторы.”	1
27. Космос.	“Нәрсә ул кояш системасы?”	1
	Әңгәмә.- “Космонавтика көне.”	1
	Шигырь уку.- Йолдыз. “Сәлам, галәм.”	1
28. Спорт.	“Казанда Универсиада.”	1
	Рәсем буенча хикәя төзү.- “Спорт майданчыгында.”	1
	Шигырь ятлау.- Г.Юнысова. “Зарядкага бас.”	1
29. Г. Тукай ижаты.	Әдәби викторина.- “Мультфильмда кунакта.”	1
	Сәхнәләштерү.- Г. Тукай. “Кызыклы шәкерт.”	1
	Шигырь уку. - Г. Тукай. “Эш беткәч, уйнарга ярый.”	1
	“Г. Тукай һәм балалар.”	1
30. 9 нчы май-Җиңү көне.	Ветераннар белән очрашу.- “Алар безгә җиңү бүләк итте.”	1
	Хикәянең эчтәлеген сөйләү. -Л. Кассиль. “Күнелләрдә мәңге сакланыр.”	1
31.Хуш бакчам, исәнме, мөктәп!	“Без барабыз мөктәпкә.”	1
	Сәхнәләштерү.- Г. Тукай. “Һәркем эштә.”	1
	Шигырь ятлау.- Б. Рәхмәт. “Мөктәпкә.”	1

**Ел ахырында үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр.
(зурлар төркеме).**

Таныш белү.	Аралашу.	Матур әдәбият уку.
-Транспорт төрләрен кеше тормышын җиңеләйтүче, уңайлыklar тудыручы әйберләрне белү. -Предметның төсе күләме, формасы, зурлыгы, авырлыгы, нинди материалдан	-Сөйләмдә төрле кушма жөмлөләр куллану, Туры һәм кыек сөйләмнән файдалану. -Үз тәҗрибәсеннән чыгып, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча мөстәкыйль рәвештә хикәя төзү.	-Әсәрнең жанрын билгели алу (әкият, хикәя). -Зур булмаган әсәрләрне сәхнәләштерү, рольләргә бүлеп шигырьләрне сөйләү. -Яраткан язучыларны атый белү.

<p>эшлэнгән булуы турында сөйли алу, аларны төркемләү. -Төрле һөнәрләр (төзүчеләр, авыл эшчәннәре...) турында белү. -Туган шәһәр (авылың), туган илең, аның башкаласы, юл йөрү кагыйдәләрен белү. -Үз туганнары, үзе турында сөйли алу, өй адресын әйтү. -Табигать күренешләрен күзәтеп, алар арасындагы бәйләнешләр турында нәтижә чыгара алу, кайбер закончалыкларны белү.</p>	<p>-Әкиятләрнең ахырын тәмамлау, зур булмаган әдәби әсәрләрнең эчтәлеген сөйләгәндә интонацияләрдән дәрәс файдалану. -Сөйләмдә, башкалар белән аралашканда ягымлы сүзләр куллану. -Мәгънәдәш сүзләр һәм капма-каршы сүзләр куллану. -Аралашуда актив булу, теләп катнашу.</p>	<p>-Укыту методик комплектында күрсәтелгән 2-3 шигырьне сөйләү, табышмак, мәкальләренә искә төшереп әйтү. -Әдәби персонажның кылган гамәлләре турындагы фикерләрен башкаларга сөйләү. -Үзенә яраткан китабы турында башкаларга сөйли белү.</p>
--	--	--

Балаларның белем дәрәжәләре үсеш күрсәткече. (зурлар төркеме).

Танып белү.

Югары дәрәжә.(3 балл.) Балалар транспорт төрләрен, кеше тормышын жиңеләйтүче, уңайлыklar тудыручы әйберләрен танып һәм әйтә. Предмет һәм аның үзенчәлекләре (төсе, формасы, күләме, нинди материалдан булуы) турында сөйли, аларны төркемләп белә. Төзүче, транспорт хезмәткәрләре, авыл эшчәннәре хезмәте турында белә. Юл йөрү кагыйдәләрен дәрәс әйтә. Туган иле, шәһәр (авылы), Россиянең, Татарстанның башкаласы турында белә. Үз туганнары, үзе турында сөйли, адресын әйтә. Табигатьтәге кайбер закончалыкларны белә, алар арасындагы бәйләнешләр турында нәтижә чыгара.

Уртача дәрәжә.(2 балл.) Балалар транспорт төрләрен, кеше тормышын жиңеләйтүче, уңайлыklar тудыручы әйберләрен атаганда хата жибәрә, ләкин үзлектән төзәтә. Предмет һәм аның үзенчәлекләре (төсе, формасы, күләме, нинди материалдан булуы) турында тулысынча сөйләми, исенә төшергәч, өстәп сөйли белә, төркемләп ала. Төзүче, транспорт хезмәткәрләре, авыл эшчәннәре хезмәте турында мәгълүматне тулысынча биреп бетерә алмый. Туган иле, шәһәр (авылы), Россиянең, Татарстанның башкаласы турында белә. Үз туганнары, үзе турында аз сөйли, сораулар биргәч үзлектән тулыландыра. Табигатьтәге кайбер закончалыкларны аңлатканда, үзара бәйләнешләр турында нәтижә чыгарганда кыенлыklar кичерә.

Уртачадан түбән дәрәжә.(1 балл.) Балалар транспорт төрләрен, кеше тормышын жиңеләйтүче, уңайлыklar тудыручы әйберләрен атаганда хата жибәрә. Предмет һәм аның үзенчәлекләре (төсе, формасы, күләме, нинди материалдан булуы) турында тәрбияче ярдәмненән башка сөйли белми, төркемләп алмый. Төзүче, транспорт хезмәткәрләре, авыл эшчәннәре хезмәте турында мәгълүмат юк. Туган иле, шәһәр (авылы), Россиянең, Татарстанның башкаласы турында әйтә белми. Үз туганнары, үзе турында тәрбияче ярдәмдә сөйли. Адресын белми. Табигатьтәге кайбер закончалыкларны аңлата, үзара бәйләнешләр турында нәтижә чыгара алмый.

Аралашу.

Югары дәрәжә. (3 балл.) Сөйләмдә төрле кушма жөмлөләр куллана белә, туры һәм кыек сөйләмнән файдалана. Үз тәҗрибәсеннән чыгып, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча мөстәкыйль рәвештә хикәя төзи. Әдәби әсәрләрнең эчтәлеген сөйләгәндә, ижади хикәяләр төзегәндә интонацияләрдән дәрәс файдалана. Сөйләмдә, башкалар белән аралашканда ягымлы сүзләр куллана белә. Мәгънәдәш сүзләр, капма-каршы сүзләрне дәрәс әйтә белә. Тәрбияче һәм балалар белән аралашуда теләп катнаша. үстерелешле аралашуда катнашу дәрәжәсе камил.

Уртача дәрәжә. (2 балл.) Сөйләмдә төрле кушма жөмлөләр кулланганда хаталар җибәрә, үзлектән төзәтә белә. Үз тәҗрибәсеннән чыгып, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча хикәя төзегәндә тәрбияче ярдәмен көтә, бик үк мөстәкыйль түгел. Әдәби әсәрләрнең эчтәлеген тулы бирми, ижади хикәяләр төзегәндә ижади түгел. Сөйләмдә, башкалар белән аралашканда ягымлы сүзләрне аз куллана. Мәгънәдәш сүзләр, капма-каршы сүзләрне әйткәндә хаталар җибәрә. Тәрбияче һәм балалар белән аралашуда катнаша, үстерелешле аралашуда катнашуы камил дәрәжәдә түгел.

Уртачадан түбән дәрәжә. (1 балл.) Бала сөйләмдә гади жөмлөләр куллана, үз тәҗрибәсеннән чыгып начар сөйли, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча хикәя төзегәндә тәрбияче ярдәмен көтә. Әдәби әсәрләрнең эчтәлеген план буенча сөйли белми, ижади хикәяләрнең эчтәлеге гади, интонацияләрдән файдаланмый. Сөйләмдә, башкалар белән аралашканда ягымлы сүзләрне аз куллана. Мәгънәдәш сүзләр, капма-каршы сүзләрне әйтми. Тәрбияче һәм балалар белән аралашуда сирәк катнаша, үстерелешле аралашуда катнашуы юк дәрәжәдә.

Матур әдәбият уку.

Югары дәрәжә. (3 балл.) Әсәрнең жанрын (әкият, хикәя) аера ала. Зур булмаган әсәрләрне сәхнәләштерүдә, рольләргә бүлөп шигырьләр укуда актив катнаша, тиз истә калдырып яткан сөйли. Язучыларны таный һәм атый, әсәрләрен белә. Шигырьләрне, мәкальләрне, санамышларны сөйләмдә мөстәкыйль куллана. Әдәби персонажларның кылган гамәлләренә дәрәс бәя бирә. Үзенең яраткан китабы турында башкаларга сөйләп бирә ала.

Уртача дәрәжә. (2 балл.) Әсәрнең жанрын (әкият, хикәя) аерганда ялгышлыklar җибәрә, ләкин тәрбияче ярдәмендә үзлектән төзәтә ала. Зур булмаган әсәрләрне сәхнәләштерүдә, рольләргә бүлөп шигырьләр укуда активлык күрсәтми, ләкин катнаша. Язучыларны таный, әсәрләрен әйтүдә кыенлыklar кичерә. Шигырьләрне, мәкальләрне, санамышларны сирәк куллана. Әдәби персонажларның кылган гамәлләренә бәя биргәндә хаталар җибәрә. Үзенең яраткан китабы турында башкаларга тулы итеп сөйләми.

Уртачадан түбән дәрәжә. (1 балл.) Әсәрнең жанрын (әкият, хикәя) аера алмый. Зур булмаган әсәрләрне сәхнәләштерүдә, рольләргә бүлөп шигырьләр укуда катнашырга теләге юк. Язучыларны танымый, әсәрләрен әйтә алмый. Шигырьләрне, мәкальләрне, санамышларны кулланмый. Әдәби персонажларның кылган гамәлләренә бәя бирә белми. Үзенең яраткан китабы турында башкаларга сөйли белми.

**Ел ахырында үзләштерелергә тиешле белем һәм күнекмәләр.
(мәктәпкә әзерлек төркеме.)**

Танып белү.	Аралашу.	Матур әдәбият уку.
<p>-Сәламәт яшәү рәвеше, дәрәс туклану турында күзаллау.</p> <p>-Экологик бәйләнешләрне аңлата алу, кешенең табигать белән бәйләнеше, үзара йогынтысын белү.</p> <p>-Табигатьнең төрле объектлары турында мәгълүматле булу.</p> <p>-Предметларны үзләренә генә хас билгеләре, үзгәлекле сыйфатлары буенча аерып ала һәм төркемле белү.</p> <p>-Үзе турында, (Ф.И.О., адрес, № телефон, эти-әнисе)сөйли белү, өлкәннәр хезмәте, аларның эшлекле сыйфатлары турында мәгълүматле булу.</p>	<p>-Күмәк сөйләмдә катнашу (сораулар бирә, сорауларга тулы җавап кайтара, вакыйгалар, фактлар, күренешләр турында эзлекле мәгънәле, аңлаешлы итеп сөйли.)</p> <p>-Сөйләмдә төрле сүз төркемнәрен мәгънәсе буенча аңлап төгәл куллану.</p> <p>-Сүзләренә контексттагы мәгънәсенә туры китереп сөйли белү күнекмәләре булу.</p> <p>Предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча, үз тәҗрибәсеннән чыгып ижади хикәяләр төзи белү.</p> <p>Тәрбияче, һәм яшәтешләре белән әдәпле итеп сөйләшә белү.</p>	<p>-Әсәрнең жанрын билгели алу (Әкият, хикәя, шигырь.)</p> <p>-Китап геройларының хәленә керә белү, кылган гамәлләренә дәрәс бәя бирү, үз мөнәсәбәтен белдерү.</p> <p>- Шигырьләренә, сәхнәләштергән әсәрләренә сәнгатьле итеп сөйләү, эчтәлегә буенча сорауларга җавап бирә белү.</p> <p>-Иллюстрацияләр, рәсемнәргә карап өйрәнгән матур әдәбият әсәрләрен тану.</p> <p>-Китаплардан яңа белемнәр алу мөмкинлеген аңлау.</p>

Балаларның белем дәрәжәләре үсешә күрсәткече.

(мәктәпкә әзерлек төркеме).

Танып белү.

Югары дәрәжә. (3 балл.) Бала сәламәт яшәү рәвеше, дәрәс туклану турында күзаллый. Экологик бәйләнешләрне аңлата ала, кешенең табигать белән бәйләнеше, үзара йогынтысын белә. Табигатьнең төрле объектлары турында мәгълүмат бирә ала. Предметларның үзләренә генә хас билгеләре, үзгәлекле сыйфатлары турында сөйли, аларны төркемле белә. Үзе турында, (Ф.И.О., адрес, № телефон, эти-әнисе)сөйли белә, өлкәннәр хезмәте, аларның эшлекле сыйфатлары турында мәгълүматле бар.

Уртача дәрәжә. (2 балл.) Сәламәт яшәү рәвеше, дәрәс туклану турында баланың күзаллавы җитәрлек дәрәжәдә түгел. Экологик бәйләнешләрне күрүдә авырыксына, тәрбияче яки балалар ярдәмендә үзе җавап бирә. Табигатьнең төрле объектлары турында мәгълүматле бар, дәрәс итеп тәрбияче ярдәмендә аңлата. Предметларның үзләренә генә хас билгеләре, үзгәлекле сыйфатлары турында сөйләгәндә хаталар җибәрә, төркемләгәндә хаталар җибәрсә үзлектән төзәтә белә. Үзе турында, (Ф.И.О., адрес, № телефон, эти-әнисе) мәгълүматле тулы түгел.

Уртачадан түбән дәрәжә. (1 балл.) Сәламәт яшәү рәвеше, дәрәс туклану турында бала күзалламый. Экологик бәйләнешләрне, кешенең табигать белән бәйләнеше, үзара йогынтысы турында әйтә белми. Табигатьнең төрле

объектлары турында мэгълүмат бирэ алмый. Предметларның үзлөрөнә генә хас билгеләре, үзенчәлекле сыйфатлары турында сөйли эмма аларны , төркемләми. Үзе турында, (Ф.И.О., адрес, № телефон, эти-энисе) мэгълүмате аз.

Аралашу.

Югары дәрәжә (3 балл.)Бала күмәк сөйләмдә актив катнаша (сораулар бирэ, сорауларга тулы җавап кайтара, вакыйгаләр, фактлар,күренешләр турында эзлекле мэгънәле, аңлаешлы итеп сөйли.).Сөйләмдә төрле сүз төркемнәрен мэгънәсе буенча аңлап төгәл куллана ала.Сүзләрне контексттагы мэгънәсенә туры китереп сөйли белә.Предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча, үз тәҗрибәсеннән чыгып үзлектән иҗади хикәяләр төзи белә.Тәрбияче, һәм яшьтәшләре белән әдәпле итеп сөйләшә белә. Бәйләнешле сөйләме чиста, грамматик яктан дәрәс.

Уртача дәрәжә. (2 балл.)Бала күмәк сөйләмдә катнаша (сорауларны аз бирэ, сорауларга җавап кайтара, вакыйгаләр, фактлар,күренешләр турында эзлекле сөйләгәндә хаталар җибәрә, ләкин үзлектән төзәтә).Сөйләмдә төрле сүз төркемнәрен мэгънәсе буенча кулланганда хаталар җибәрә. Предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча, үз тәҗрибәсеннән чыгып иҗади хикәяләр төзегәндә хаталар җибәрә, тәрбияче ярдәмендә үзлектән төзәтә ала.Тәрбияче һәм яшьтәшләре белән әдәпле итеп сөйләшә белә.

Уртачадан түбән дәрәжә.(1 балл.)Бала күмәк сөйләмдә катнашмый (сораулар бирэ, сорауларга тулы җавап кайтара алмый вакыйгаләр, фактлар, күренешләр турында эзлекле сөйләгәндә хаталар җибәрә, үзлектән төзәтә белми).Сөйләмдә төрле сүз төркемнәрен мэгънәсе буенча кулланганда хаталар җибәрә. Предметлар, картиналар, рәсемнәр буенча, үз тәҗрибәсеннән чыгып үзлектән иҗади хикәяләр төземи.

Матур әдәбият уку.

Югары дәрәжә.(3 балл.) Әсәрнең жанрын билгели ала (әкият, хикәя, шигырь). Китап геройларының хәленә керә белә, кылган гамәлләренә дәрәс бәя бирә, үз мөнәсәбәтен белдерә. Шигырьләренә, сәхнәләштергән әсәрләренә сәнгатьле итеп сөйли, эчтәлеге буенча сорауларга җавап бирә белә. Иллюстрацияләр, рәсемнәргә карап өйрәнгән матур әдәбият әсәрләрен таный.Китаплардан яңа белемнәр алу мөмкинлеген аңлый.

Уртача дәрәжә. (2 балл.)Әсәрнең жанрын билгеләүдә (әкият, хикәя, шигырь) хаталар җибәрә. Китап геройларының хәленә керә белә, кылган гамәлләренә дәрәс бәя бирә, үз мөнәсәбәтен аңлата алмый. Шигырьләренә, сәхнәләштергән әсәрләренә сөйләгәндә сәнгатьлелек житми.Эчтәлеге буенча сорауларга җавап биргәндә хаталар җибәрә. Иллюстрацияләр, рәсемнәргә карап өйрәнгән матур әдәбият әсәрләрен таныганда, хаталар җибәрә, күп очракта үзлектән төзәтми. Китаплар белән кызыксына, мөстәкыйльлеге чамалы.

Уртачадан түбән дәрәжә.(1 балл.) Бала әсәрнең жанрын (әкият, хикәя, шигырь) тәрбияче ярдәменнән башка билгели алмый. Китап геройларының хәленә керә белми, кылган гамәлләренә дәрәс бәя бирә алмый, үз мөнәсәбәтен дәрәс аңлата алмый. Шигырьләренә тиз истә калдырмый, сәхнәләштергән әсәрләренә сөйләгәндә сәнгатьлелеге, иҗадилығы юк. Эчтәлеге буенча сорауларга тәрбияче ярдәмендә җавап бирә яки бирә алмый. Иллюстрацияләр, рәсемнәргә карап өйрәнгән матур әдәбият әсәрләрен таныганда күп хаталар җибәрә. Китаплар белән кызыксынмый.

Кулланылган әдәбият.

1. Ал кирәк,гөл кирәк (методик кулланма). Р. Ягъфәров.- Казан. 1995.
2. Балачак аланы (хрестоматия). К.В.Закирова. - Казан. 2011.
3. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү программасы. М.А.Васильева, В.В. Гербова, Т.С. Комарова. - Казан Мәскәү.2006.
- 4.Балалар бакчасында татарча сөйләм үстерү дәресләре (методик кулланма.) З.М. Зарипова, А.И.Касимова.- Казан 2010.
5. Бала бишеге-гомер ишеге (жыентык). Ф.Зарипова... - Яр Чаллы. 2000.
6. Белем бирү һәм тәрбия процессында милли төбәк компоненты(методик кулланма). З.М. Зарипова. - Яр Чаллы. 2000.
7. Балалар фольклоры. Н. Исәнбәт. - Казан. 1984.
8. Балалар бакчасы (хрестоматия). Ф.Ю. Юсупов.- Казан. 2003.
9. Бал бабай. З.М.Зарипова, И.М. Хәмитов. - Яр Чаллы. 2000.
10. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү (программа). К.В.Закирова...- Казан 2009.
11. Балалар бакчаларында телдән сөйләмгә өйрәтүнең фәнни методик нигезләре (монография). М.Ф.Кашапова. - Казан. 2009.
12. Гөлбакча (хрестоматия). Ф.Ю. Юсупов... - Казан. 1990.
13. Диагностика речевого развития дошкольников. (3-7 лет). О.С.Ушакова, Е.М. Струнина. - Москва. 1999.
14. Иң гүзәл тел-туган тел (методик кулланма). М.Ф.Кашапова. - Казан. 2009.
- 15.Иң матур сүз (хрестоматия). К.В.Закирова. - Казан. 2000.
16. Иң татлы тел-туган тел (методик кулланма). М.Ф.Кашапова. - Казан. 2004.
17. Ижат баскычлары (методик ярдәмлек). Р.К.Шәехова, К.В.Закирова.- Казан. 2001.
18. Көч һәм рух тамырлары (хрестоматия). К.В.Закирова, Р.А.Низамов.- Казан. 1998.
19. Кәжә-мәкәржә (методик кулланма). Р. Ягъфәров.- Казан. 1994.
20. Методика развития речи детей. А. М. Бородич.- Москва. 1981.
21. Материал к занятиям по развитию речи. Т.И. Подрезова.- Москва. 2006.
22. Программа по обучению детей русскому языку. З. М. Зарипова...- Набережные Челны. 2004.
23. Развитие речи детей 5-7 лет.). О.С.Ушакова. - Москва. 2011.
24. Раушан көзге (хрестоматия). Р.Ш.Халикова.- Казан. 1993.
25. Туган телем- бөек анам теле (методик кулланма). З.М.Зарипова. - Яр Чаллы. 2004.
26. Табигатькә сәяхәт (методик эшләнмә). Г.М. Хәкимова. - Яр Чаллы. 2007.
27. Татар халык уеннары. Р. Ягъфәров. - Казан. 2002.
28. Татар халык табышмаклары. “Идел-йорт” нәшрияте. - Яр Чаллы. 2000.
29. Театр уйнап үсәбез (ярдәмлек). А.Т.Хужина. - Яр Чаллы. 2009.
30. Уйный-уйный үсәбез (хрестоматия). К.В.Закирова. - Казан. 2005.

31. Уйныйк әле, балалар (методик ярдәмлек). М.Ф.Кашапова.- Казан. 2011.
32. Юлда йөрсән, уяу бул! Ф.Л.Гыйниятуллина. - Яр Чаллы. 2008.
33. Әхлак дәресләре (дәрес эшкәртмәләре). В. С. Казыйханов.- Яр Чаллы. 1997.
34. Әхлак белеме - (хрестоматия). В. С. Казыйханов. Яр Чаллы. 2000.
35. Өткәм-әнкәмнең теле (методик кулланма). К.В.Закирова, С.М.Гаффарова.- Казан. 1997.
36. Өдәп-матур гадәт. З.М.Зарипова. - Яр Чаллы. 2009.
37. Үз илемдә, үз телемдә (методик кулланма). Ф.М.Зиннурова.- Казан. 2009.
38. Жил каян килә (жыентык). Л. Шәех.- Казан. 2008.